

Mehmet Emin YILMAZ

Macaristan'da Osmanlı Mimarîsi

Rehberi

A GUIDE FOR
OTTOMAN ARCHITECTURE
IN HUNGARY

Y T B
YAYINLARI

*Bu kitap,
Çanakkale, Sina, Filistin ve Galiçya Cephelerinde
birlikte savaşan Türk ve Macar askerlerinin
aziz hâtralarına ithaf edilmiştir.*

~

*This guide is dedicated to the beloved memory of the
Turkish and Hungarian soldiers who fought
in company across the
Dardanelles, Sinai, Palestine and Galicia.*

2024
TÜRK-MACAR
KÜLTÜR YILI

YAYINLARI

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI
REPUBLIC OF TÜRKİYE MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM
PRESIDENCY FOR TURKS ABROAD AND RELATED COMMUNITIES

MACARİSTAN'DA OSMANLI MİMARİSİ REHBERİ
A GUIDE FOR OTTOMAN ARCHITECTURE IN HUNGARY

YTB Yayınları / YTB Publications: 55
ISBN: 978-975-17-5958-0

Yazar / Author
Mehmet Emin YILMAZ

İngilizce Tercüme / Translation into English
Uğur İKİNCİ

Metin Editörü / Text Editor
Ümmühan Kevser KIPRAMAZ

Yayıma Hazırlayanlar / Editors
Yeliz ÖZ, Merve SOLAK ÖZKAN

Grafik Tasarım / Graphic Design
Mehmet Emin YILMAZ

Baskı ve Cilt / Printed and Bounded by
Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi 4. Cadde No:77 Bağcılar İstanbul
Matbaa Sertifika Numarası / Printing House Certificate Number: 44903

Yayın Yeri ve Tarihi / Place and Date of Publication
Ankara, 2024

Baskı Miktarı / Number of Copies
1.Baskı, 1.000 adet / 1st Edition, 1.000 copies

© TÜM YAYIN HAKLARI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞINA AİTTİR.
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından desteklenen bu yayındaki metin
ile ilgili sorumluluk yazara aittir.

© ALL PUBLICATION RIGHTS
RESERVED BY THE PRESIDENCY FOR TURKS ABROAD AND RELATED COMMUNITIES.
The author is exclusively held accountable for what is reported in this publication sponsored
by the Presidency for Turks Abroad and Related Communities

YTB Yayınları / YTB Publications
Oğuzlar Mah. Mevlana Bulvarı No: 145 P.K: 06520 Balgat - Ankara
Tel: 0[312] 218-40-00 Faks:0[312] 218-40-49
info@ytb.gov.tr kep adresi: ytb@hs01.kep.tr
Sertifika Numarası: 67797

Mehmet Emin YILMAZ

Macaristan'da
Osmanlı Mimarîsi
Rehberi

A GUIDE FOR
OTTOMAN ARCHITECTURE
IN HUNGARY

Ankara - 2024

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

İçindekiler

Contents

Takdim
Foreword > 8

Giriş
Introduction > 16

Yer Adları Listesi
List of Places > 20

Budin ve Peşte
Buda-Pest > 23

Estergon
Esztergom > 75

Peçuy
Pécs > 97

Sigetvar
Szigetvár > 129

Eğri
Eger > 157

İstolni Belgrad
Székesfehérvár > 171

Diğer Şehirlerdeki Eserler
Monuments in Other Cities > 182

Takdim

Dünya tarihinin en güçlü imparatorluklarından biri olan Osmanlı Devleti, kuruluş felsefesine ve medeniyet anlayışına uygun olarak izlediği fetih ve gaza siyasetiyle üç kıtayı birbirine bağlamış; hâkimiyet kurduğu topraklarda barışın, huzurun ve adaletin teminatı olmuştur.

Özellikle 14. yüzyıldan itibaren Balkanlara ve Batı'ya yönelen fetih ve istimâlet siyaseti, buralarda ortak bir kültürün ve zengin bir mimarî eserler bütününe de ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Her biri kendi döneminin en seçkin ve estetik üslubuyla inşa edilen bu mimarî yapılar, Osmanlı Devleti'nin; yalnızca siyasî, askerî ve iktisadî olarak değil, kültürel ve mimarî bakımlardan da ne denli güçlü bir medeniyetin temsilcisi ve sancaktarı olduğunun kıymetli birer göstergesidir.

Geniş bir kültür coğrafyasını adım adım süsleyen Osmanlı mimarisi, yaklaşık 150 yıl boyunca aynı devlet çatısı altında yaşadığımız Macaristan'da da güçlü izler bırakmıştır. Devlet-i Aliyye döneminde yapılan câmiler, kaleler, çeşmeler, hamamlar, kabristanlar, türbeler, kaplıcalar ve daha niceleri, "Osmanlı Macaristanı"nın temel mimarî zenginliklerini oluşturmaktadır.

Maalesef, önemli bir bölümü günümüze ulaşamayan bu eserleri tespit etmek; bunun yanı sıra var olan eserleri gerektiği üzere koruyup gelecek kuşaklara aktarmak, Türk-Macar dostluğunun ve ortak kültür mirasımızın güvenle yarınlara taşınması noktasında büyük bir önem arz etmektedir.

Macaristan'da bulunan ve bugüne ulaşan Osmanlı mimarî eserlerini kayıt altına alan bu kitap, Türkiye ve Macaristan

arasındaki dostâne ilişkilerin mimarî boyutunu sergilemesi ve günümüzde hâlâ nefes alan mimariyi derli toplu bir şekilde gün yüzüne çıkarması bakımından mühim bir çalışmadır.

Böylesine kıymetli bir çalışmanın, ülkelerimiz arasında imzalanan Dostluk Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinin 100. yılı münasebetiyle kutladığımız "Türk-Macar Kültür Yılı"nda yayımlanması ise hepimiz için ayrı bir mutluluk vesilesi olmuştur.

Macaristan'da Osmanlı Mimarisi Rehberi isimli bu değerli eserin hazırlanmasında, başta kitabın yazarı Yüksek Mimar Sayın Mehmet Emin Yılmaz olmak üzere, emeği geçen herkesi tebrik eder; çalışmanın ülkelerimiz arasındaki dostluk ve kardeşlik bağlarına katkı yapmasını dilerim.

Mehmet Nuri ERSOY

T.C. Kültür ve Turizm Bakanı

Foreword

The Ottoman Empire, one of the most powerful empires in global history, linked three continents to one another based on a policy of conquests and holy wars in line with its founding mindset and sense of civilization and served as a safeguard for peace, serenity, and fairness across the lands that it ruled.

Diverted to the Balkans and the West starting from the 14th century in particular, the policy of conquest and conciliation gave rise to a shared culture and a diverse set of architectural monuments in those lands.

Built-in the most exquisite and enhance style of the time, each architectural monument is a precious token of how the Ottoman Empire was the epitome and flag-bearer of such an influential civilization not only in political, military, and economic terms but also in cultural and architectural aspects.

Gracing a wide array of cultural lands inch by inch, the Ottoman architecture left indelible impressions on Hungary where people co-existed under the umbrella of the same state for nearly 150 years. Erected during the rule of the Ottoman Empire, mosques, castles, fountains, public baths, cemeteries, shrines, hot springs, and so forth make up the key architectural wonders of the Ottoman Hungary.

Identifying the monuments, most of which regrettably could not make it to modern times, and handing down those that survive to the next generation as they should be is of great importance for the Turkish-Hungarian friendship and our shared cultural heritage to be everlasting in confidence.

Keeping a record of the Ottoman architectural monuments that are located across Hungary and still standing, this guide

is a momentous work as it boasts the architectural aspect of the friendly relations between Türkiye and Hungary, and brings out the extant monuments in an orderly fashion.

It is particularly delightful to publish such an invaluable guide within the Turkish-Hungarian Culture Year celebrated for the 100th anniversary of the Agreement of Friendship signed by and between the two countries.

I would like to congratulate all who have offered a lot to the development of *A Guide for Ottoman Architecture in Hungary*, especially Msc. Architect Mehmet Emin Yılmaz, the author of the guide, for their efforts, and wish that it will add to the bonds of friendship and brotherhood between the two countries.

Mehmet Nuri ERSOY

Minister of Culture and Tourism of the Republic of Türkiye

Takdim

Anadolu’da bir Türkmen beyliği olarak kurulup kısa zamanda kudretli bir cihan imparatorluğuna dönüşen Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, hükümferma olduğu bölgelerde yalnızca âdil bir nizamın ve yüksek bir refahın müessisi olarak kalmamış, Türk-İslam medeniyetinin en güçlü taşıyıcısı olarak üç kıta ve yedi iklimi tüm gayretiyle imar, inşa ve ihya etmiştir.

Kuzey Afrika’dan Balkanlara, Hicaz’dan Anadolu’ya, Ortadoğu’dan Kırım’a uzanan geniş bir ümran coğrafyası Osmanlı mimarisinin ustalıklı eserleriyle ile tezyin edilmiş; imparatorluk çatısı altında *Pax Ottomana* atmosferini soluyan birçok bölge bu eserler eliyle mamur ve canlı kılınmıştır.

Kadim halkıyla aynı köklerden geldiğimiz ve yüzyıllara sârî köklü münasebetlere sahip olduğumuz Macaristan, gerek mimarî eserleri gerekse somut olmayan kültürel mirasıyla müşterek bir geçmişi kucakladığımız en zengin ülkelerden birini teşkil etmektedir. Macaristan’da bina edilen 1.300’e yakın Osmanlı mimarî yapısı ise Türk-Macar ortak kültür mirasının en sarıh ve en güçlü göstergeleridir.

Soydaş ve akraba topluluklarımızla ekonomik, sosyal, kültürel ve akademik bağlarımızı güçlendirmek üzere faaliyetlerini sürdüren Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), iki ülke arasında imza edilen Dostluk Antlaşması’nın yürürlüğe girmesinin 100. yılı dolayısıyla “Türk-Macar Kültür Yılı” olarak kutladığımız 2024 yılında dost ve kardeş ülke Macaristan’a matuf çalışmalarına hız vermiştir.

Diaspora iş birliği, burs programları ve kültürel miras çalışmaları başta olmak üzere, birçok farklı alanda yürütülecek bu faaliyetlerle gücünü ve zenginliğini ortak geçmişimizden alan köklü ilişkilerin bilhassa akademik ve kültürel boyutları ön plana çıkarılacak; bu suretle “Türk-Macar Kültür Yılı”

kapsamında iki ülkenin müştereken sahip olduğu bu mirasa önemli bir katkı yapılacaktır.

YTB Yayınları bünyesinde neşretmekten büyük bir mutluluk duyduğumuz *Macaristan'da Osmanlı Mimarisi Rehberi* isimli bu kıymetli eser, Macaristan özelindeki çalışmalarımızın en değerli parçalarından birini oluşturmaktadır.

Macaristan'daki Türk eserlerinin izini süren ve bunları farklı veçheleriyle Türk ve Macar okurlarla buluşturan bu anlamlı çalışma vesilesiyle Yüksek Mimar Sayın Mehmet Emin Yılmaz'a ve kitabın vücuda gelmesinde emeği geçenlere teşekkürlerimi sunarım.

Yıl içinde farklı alanlarda yayımlanacak eserlerle Macaristan'daki Türk varlığının tüm zenginliğiyle ortaya koyulacağı bu serinin Türk-Macar ilişkilerine esaslı bir katkı yapmasını temenni eder, iyi okumalar dilerim.

Abdullah EREN

YTB Başkanı

Foreword

Founded as a Turkmen principality in Asia Minor before growing into an influential global empire, the Ottoman Empire not only served as a safeguard of fair order and high prosperity in the lands under its rule but also built, ameliorated, and rehabilitated three continents and seven climates with all of its might as the most powerful pillar of the Turkish-Islamic civilization.

A wide array of prosperity ranging from North Africa to the Balkans, the Hejaz to Asia Minor, and the Middle East to Crimea was adorned with the masterpieces of Ottoman architecture, and a myriad of lands that enjoyed *Pax Ottomana* were made prosperous and vibrant.

Sharing our roots that date back to ancient times and engaging in long-established relations with us for centuries, Hungary is one of the most diverse countries where we embrace a shared past in both architectural monuments and intangible cultural heritage. Erected in Hungary, nearly 1.300 Ottoman architectural monuments are the most evident and influential tokens of the Turkish-Hungarian shared cultural heritage.

Taking action in an effort to improve our economic, social, cultural, and academic ties with cognates and related communities, the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB) has expedited the efforts concerning the friendly and brotherly nation of Hungary in 2024 that marks the 100th anniversary of the Agreement of Friendship signed between the two countries on the occasion of the Turkish-Hungarian Cultural Year.

Inspired by the influence and diversity of our shared history, academic and cultural aspects of the long-established relations

are set to be highlighted among those relating to diaspora cooperation, scholarships, and cultural heritage efforts, thus offering a great deal of input for the shared heritage of the two countries as part of the Turkish-Hungarian Cultural Year.

We are delighted to release within the body of YTB Publications, this invaluable guide titled “*A Guide for Ottoman Architecture in Hungary*” which is one of the most precious pieces of our efforts focused on Hungary.

Taking this occasion of releasing the momentous work that traces back the Turkish monuments in Hungary and offers them for Turkish and Hungarian readers to enjoy, I would like to extend my thanks to Msc. Architect Mehmet Emin Yılmaz and those with contributions to the guide.

I wish that this series, which is poised to reveal the diversity of the Turkish presence in Hungary through a variety of publications throughout the year, will truly add to the Turkish-Hungarian relations and I hope you enjoy reading it.

Abdullah EREN
President of YTB

Giriş

Osmanlı Devleti'nin batıdaki uç bölgesi olan Macaristan toprakları, bir buçuk asırlık Türk döneminde sürekli harp hâlindeydi. Sınır boylarındaki kaleler ve palankalar defaatle Türklerle Avusturyalılar arasında el değiştiriyordu. Bu sebeple, Macaristan'da askerler, yönetici aileler ve tüccarlar dışında yerleşik bir Türk-İslâm nüfusu oluşmamıştır. Osmanlı Macaristanı'nda Türk hâkimiyetinin sona ermesiyle birlikte yerleşik bir İslâm nüfusu olmadığından geride kalan mimarî eserler de hızla yok olmuştur. Macaristan'da Osmanlı döneminde inşâ edildiğini tespit ettiğimiz 1290 yapının %90'ı günümüze ulaşmamıştır. Ayakta kalan mimarî yapıların hepsinin tescilli eski eser olarak koruma altında olduğunu ve Macar devleti tarafından iyi korunduğunu görmek ise işin sevindirici tarafıdır. 1970'lerde Peçuy'daki Gâzi Kâsım Paşa Câmii'nde Macarlar tarafından aslına uygun bir şekilde yapılan restorasyon için Mimar Ekrem Hakki Ayverdi'nin *"Müslümanı kalmayan bir memlekette, kilise vazifesini görmeye devâm eden bir câmide bunca bir gayret şâyân-ı takdirdir."* diyerek övdüğü dost Macar milletine müteşekkirimiz. 1960'lardan itibaren Peçuy'daki eserlerden başlayarak Macaristan'daki Türk eserlerinin aslına uygun bir şekilde onarımları Şikloş, Eğri, Estergon ve Sigetvar ile devam etmiş, son olarak Gül Baba Türbesi'nin onarımı ile âdetâ taçlanmıştır. Son yıllarda, Gül Baba Türbesi'nde olduğu gibi Türk eserlerinde yapılan onarımların Türk-Macar ortaklığıyla yapılması da iki ülke dostluğunu pekiştirmiştir.

Elinizdeki bu kitap; Macaristan'da bir buçuk asır süren Osmanlı hâkimiyetinden geriye kalan mimarî mirasın izini sürmek isteyenler için bir rehber olması amacıyla hazırlanmıştır.

Bu kitabın bir envanter çalışması olmadığını belirtmek isteriz. Kitapta, belli başlı görülebilecek günümüze ulaşmış câmi, türbe, çeşme, hamam gibi mimarî yapıları, kitâbeleri, mezar taşlarını ve müzelerde yer alan eserleri göreceksiniz. Bu eserleri şehirlere göre ayırdık ve rotalar oluşturduk. İstolni Belgrad'daki değirmen gibi bir Türk yapısından kalan duvar parçası veya Solnok'taki Paşa Sarayı gibi arkeolojik kazıda tespit edilen temel izlerini kitaba dâhil etmedik.

Macaristan'da; Budin, Peçuy, Eğri ve Estergon Kaleleri haricindeki diğer pek çok kalede de Türk döneminde yapılan tâmirler ve bunlardan kalan duvar izleri de bulunmaktadır. Hem arkeolojik kalıntıları hem de bu kaleleri rehber kitabın hacmini aşacağı için çalışmamıza almadık.

Cumhuriyetimizin 100. yılı, aynı zamanda 1924 yılında yürürlüğe giren Türkiye-Macaristan Dostluk Antlaşması'nın da 100. yılıdır. Bu vesileyle ilân edilen 2024 Türk-Macar Kültür Yılı'nın; Gül Baba'nın manevî gölgesinde, yapılacak kalıcı çalışmalarla, ortak târihimizi ve dostluğumuzu daha da ileri taşımamızı temennî ederim.

2024 Türk-Macar Kültür Yılı'nda, Macaristan'la ilgili çalışmalarımızı; vakıflar, kitâbeler, dervişler ve mimarî konularında bir seri hâlinde yayınlamayı planlıyoruz. Bu serinin ilk kitabı olan *Macaristan'da Osmanlı Mimarîsi Rehberi*'ni yayınlayan ve diğer çalışmalar için bizi teşvik eden başta YTB Başkanı Abdullah Eren ile Başkan Yardımcısı Murat Kazancı ve Başkanlık Müşaviri Zülgaip Akkuş olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Mehmet Emin YILMAZ

Introduction

The lands of Hungary, which was the westernmost territory of the Ottoman Empire, were home to incessant wars under the Turkish rule over one and a half century. The frontier castles and fortification walls (*palanka*) were changing hands between the Turks and the Austrians time and time again. That is why no resident population of Turkish-Muslim communities could be formed in Hungary, except for soldiers, administrative families, and merchants. Once the Turkish rule came to an end in Ottoman Hungary, the remaining architectural works quickly perished since there was no resident Muslim population. 90% of 1290 buildings that we have identified to have been built under the Ottoman rule in Hungary could not survive. It is pleasing to note that all of the surviving architectural buildings have been placed under conservation as certified old works, and they are safeguarded by the Hungarian state. We are grateful to the friendly Hungarian nation praised by Architect Ekrem Hakkı Ayverdi for the faithful restoration of the Mosque of Pasha Qasim by the Hungarians in Pécs back in 1970s: “*Such an effort made for a mosque that still serves as a church in a land with no Muslim around is worth commending*”. Starting from the 1960s in Pécs, the faithful repair of the Turkish remains in Hungary has later included those in Siklós, Eger, Esztergom, and Szigetvár, culminating in the renovation of the Tomb of Gül Baba. The recent partnerships between Türkiye and Hungary to renovate the Turkish remains just like the Tomb of Gül Baba have consolidated the friendship of the two countries.

This guide has been drawn up to offer guidance for those interested in tracing back to the architectural remains of the Ottoman Empire that ruled Hungary over one and a half centuries.

We must note that this guide is not an inventory. The guide boasts architectural remains such as mosques, mausoleums, tombs, fountains, baths, inscriptions, tombstones and museum artefacts. We have broken down the remains by city and devised routes accordingly. We have not included the traces of foundations excavated, such as a fragment of a Turkish building's wall, or the mill in Istolni Belgrade, or the Pasha Palace in Solnok. In addition to the castles of Buda, Pecs, Eger and Esztergom, Hungary is home to many other castles renovated under Turkish rule and the remains of the walls renovated. The guide does not include these architectural remains and castles since they would cause exceeding the volume of the guide.

The 100th anniversary of the Republic of Türkiye also marks the 100th anniversary of the Turkish-Hungarian Treaty of Friendship concluded in 1924. I would like to take this occasion to wish for the 2024 Turkish-Hungarian Cultural Year to further advance our shared history and friendship through everlasting efforts to be made under the spiritual guidance of Gül Baba.

We have plans in place to publish a series of studies over Hungary under the themes of foundations, inscriptions, dervishes, and architectural remains throughout the 2024 Turkish-Hungarian Cultural Year. I would like to thank those who have offered inputs, particularly Abdullah Eren, President of YTB, Murat Kazancı, the Vice President of YTB and Zülgaip Akkuş, the Presidential Advisor, for publishing *the Guide for Ottoman Architecture in Hungary*, the first guide of the series, and encouraging us for more.

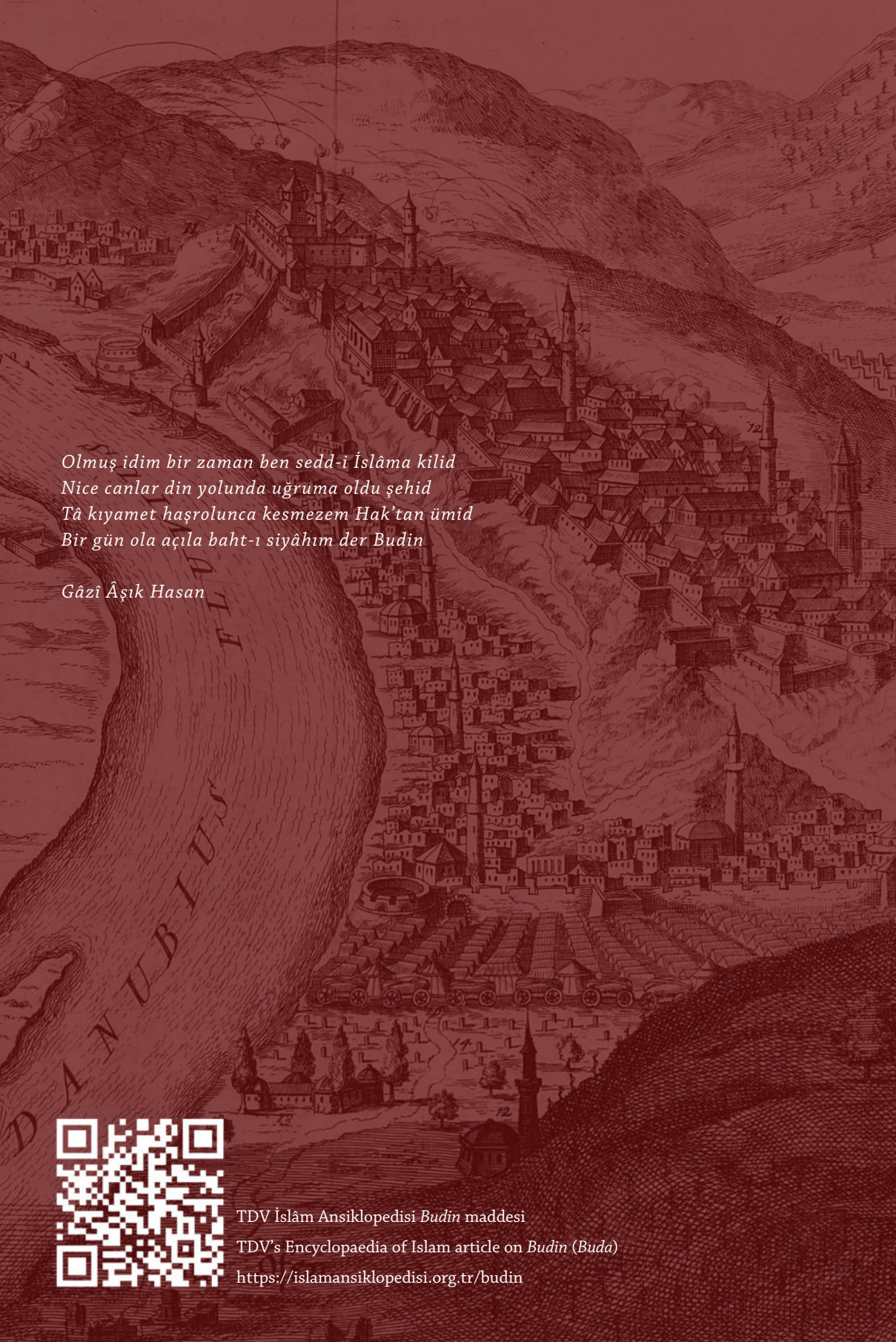
Mehmet Emin YILMAZ

Yer Adları Listesi

List of Places

Türkçe	Macarca	Türkçe	Macarca
Turkish	Hungarian	Turkish	Hungarian
1. Baya	Baja	19. Kızılhisar	Pilisvörösvár
2. Bobofça	Babócsa	20. Kopan	Törökkoppány
3. Budin	Buda	21. Mohaç	Mohács
4. Canbek	Zsámbék	22. Nedaj	Mecseknádasd
5. Cankurtaran	Adony	23. Pahşa	Paks
6. Çonrad	Csongrád	24. Peçuy	Pécs
7. Eğri	Eger	25. Pespirim	Vesprém
8. Estergon	Esztergom	26. Peşte	Pest
9. Födvar	Dunaföldvár	27. Segedin	Szeged
10. Gaston	Gasztony	28. Sengrot	Zalaszentgrót
11. Gırnjgal	Görösgal	29. Sigetvar	Szigetvár
12. Gölbaşı	Tata	30. Solnok	Szolnok
13. Göle	Gyula	31. Şikloş	Siklós
14. Hamza Bey	Érd	32. Şimentorna	Simontornya
15. Hatvan	Hatvan	33. Vaç	Vác
16. İstolni Belgrad	Székesfehérvár	34. Vişegrad	Visegrád
17. Kanije	Nagykanizsa	35. Yanık	Győr
18. Kapoşvar	Kaposvár	36. Yanoşalma	Jánoshalma

Olmuş idim bir zaman ben sedd-i İslâma kilid
Nice canlar din yolunda uğruma oldu şehid
Tâ kıyamet haşrolunca kesmezem Hak'tan ümid
Bir gün ola açıla baht-ı siyâhım der Budin

Gâzî Âşık Hasan

TDV İslâm Ansiklopedisi *Budin* maddesi

TDV's Encyclopaedia of Islam article on *Budin* (*Buda*)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/budin>

Budin ve Peşte

Buda-Pest >

BUDİN ve PEŞTE

1. Gün Rotası

- BP-01 | Gül Baba Türbesi > 26
- BP-02 | Gül Baba Müzesi > 28
- BP-03 | Veli Bey İlıcası / İmparator Hamamı > 32
- BP-04 | Horoz Kapısı İlıcası / Kral Hamamı > 34
- BP-05 | Toygun Paşa Câmii / Kilise > 36
- BP-06 | Akıncı Mezarlığı > 38
- BP-07 | Sokollu Mustafa Paşa Câmii / Kilise > 40
- BP-08 | Tabakhâne İlıcası / Raç Hamamı > 42
- BP-09 | Yeşil Direkli İlıca / Rudaş Hamamı > 44
- BP-10 | Gül Baba Mağarası ve Pınarı > 46

2. Gün Rotası

- BP-11 | Budin Kalesi > 48
- BP-12 | Abdurrahman Abdi Paşa'nın Kabri > 54
- BP-13 | Askerî Tarih Müzesi > 56
- BP-14 | Fethiye Câmii / Saatli Câmi > 58
- BP-15 | Sultan Süleyman Câmii / Kilise > 60
- BP-16 | Budapeşte Tarih Müzesi > 62

3. Gün Rotası

- BP-17 | Uygulamalı Sanatlar Müzesi > 64
- BP-18 | Macar Millî Müzesi > 66
- BP-19 | Peşte Ulu Câmii / Kilise > 70
- BP-20 | Galiçya Şehitliği > 72

BUDA-PEST

Route for Day 1

- BP-01 | Gül Baba Tomb > 27
- BP-02 | Gül Baba Museum > 29
- BP-03 | Veli Bej Bath / Czar's Bath > 33
- BP-04 | Király Bath (*Horoz Kapı*) / King's Bath > 35
- BP-05 | Toygun Pasha Mosque / Church > 37
- BP-06 | Akıncı Cemetery > 39
- BP-07 | Sokollu Mustafa Pasha Mosque / Church > 41
- BP-08 | Tabakhâne Bath / Rác Bath > 43
- BP-09 | Yeşil Direkli Bath / Rudas Bath > 45
- BP-10 | Cave and Spring of Gül Baba > 47

Route for Day 2

- BP-11 | Buda Castle > 50
- BP-12 | Abdurrahman Abdi Pasha's Tomb > 55
- BP-13 | Museum of Military History > 57
- BP-14 | Fethiye Mosque / Saatli Mosque > 59
- BP-15 | Sultan Suleiman Mosque / Church > 61
- BP-16 | Budapest History Museum > 63

Route for Day 3

- BP-17 | Museum of Applied Arts > 65
- BP-18 | Hungarian National Museum > 67
- BP-19 | Grand Mosque of Pest / Church > 71
- BP-20 | Galicia Martyrs' Cemetery > 73

Gül Baba Türbesi

BP-01

*Budin (Buda) Budapest,
Mecset u. 14, 1023 Magyarország*

Kânûnî Sultan Süleyman'ın davetiyle Budin Seferi'ne katılan Gül Baba, Isparta'daki Veli Baba Dergâhı'na mensup Bektâşî dervişi olup Gâziyân-ı Rûm'un son temsilcilerindendir.

Budin'deki ilk Cuma namazından sonra 2 Eylül 1541'de vefat eden Gül Baba'nın tabutunu Kânûnî Sultan Süleyman taşımış, devrin Rumeli Kazaskeri Ebussuud Efendi de cenaze namazını kıldırmıştır. İki yüz bin kişinin kıldığı cenaze namazından sonra Gül Baba, bugünkü türbesinin bulunduğu tepeye defnedilmiştir. 1543 ile 1548 yılları arasında Budin Beylerbeyliği yapan Yahyâ Paşazâde Mehmed Paşa tarafından

inşâ ettirilen Gül Baba Türbesi, klasik Osmanlı mimarîsi üslûbunda, sekizgen planlı ve kubbeli bir eserdir. Türbenin yakınında Gül Baba adına büyük bir Bektâşî Tekkesi de tesis edilmiştir. Budin'de Osmanlı hâkimiyetinin sona ermesiyle birlikte tekke yıktırılmış türbe ise şapele dönüştürülmüştür. Bu sayede yok olmaktan kurtulan Gül Baba Türbesi, Sultan Abdülaziz'in 1867'deki Avrupa seyahati ile birlikte tekrar türbe hâline getirilmiştir.

Kânûnî Sultan Süleyman'ın,

“Gül Baba Budin gözcüsü olup himmetleri hâzır ve nâzır ola” dediği, Türk-Macar dostluğunun sembolü olan Gül Baba Türbesi, 1996 ve 2018'de Türk-Macar uzmanların oluşturdukları heyetlerle onarılmış olup Macarların gösterdiği ilgi ve Türkiye'nin desteği sayesinde Macaristan'daki Türk varlığının bir temsilcisi olarak Türk mimarîsini ve târihini yaşatmaktadır.

Gül Baba Tomb

Gül Baba, who participated in the Buda Campaign upon the invitation of Sultan Suleiman the Magnificent, was a Bektashi dervish affiliated with the Veli Baba Lodge in Isparta and is one of the last representatives of the Gazis of Rum.

The coffin of Gül Baba who passed away on September 2, 1541 following the first Friday prayer in Buda was carried by Suleiman the Magnificent and his funeral prayer was performed by Rumelian Chief Judge Ebussuud Efendi. Gül Baba was buried over the hill where his tomb is currently situated following the funeral prayer joined by two hundred thousand people. Built at the behest of Yahyâ Pashazâde Mehmed Pasha, who served as the Governor of Buda from 1543 to 1548, the Tomb of Gül Baba is of classical Ottoman architecture, with an octagonal layout and a dome. A large Bektashi Lodge was erected in the name of Gül Baba near his tomb. The lodge was then demolished after the end of the Ottoman rule in Buda and the tomb was converted into a chapel. Avoiding perishment as a result, the Tomb of Gül Baba was turned into a tomb again upon the visit of Sultan Abdulaziz to Europe in 1867.

Referred to as “*Gül Baba will be the sentinel of Buda and his patrons will be ready and visible*” by Suleiman the Magnificent and growing into a landmark for the Turkish-Hungarian friendship, the Tomb of Gül Baba was renovated in 1996 and 2018 by the delegations made of Turkish and Hungarian experts, and it helps keep alive the Turkish architecture and history thanks to interest of Hungary and the support of Türkiye as a testament to the Turkish presence in Hungary.

BP-01

*Budin (Buda) Budapest,
Mecset u. 14, 1023 Magyarország*

BP-02

Budın (Buda)

Budapest, Mecset u. 14, 1023

Magyarország

Gül Baba Müzesi

Gül Baba Türbesi'nin 2018'deki restorasyonunda, türbenin etrafında uzun zamandır kullanılmayan Wagner Villası'na ait mekânlar değerlendirilerek burada bir kültür merkezi planlanmış ve bu kapsamda bir de müze faaliyete geçmiştir. Gül Baba Müzesi, birbirinin içinden geçilen beş salondan oluşmaktadır.

Müzenin salonlarının teması sırasıyla; *Macaristan'da Osmanlılar, Dervişlerin Dünyası / Derviş Çeyizi, Gül Baba, Hatıraların Gül Babası ve Macarların Gül Babası*'dir. Müzedeki vitrinlerde; teber, nefir, keşkül, şamdan, buhurdan, gülâbdan derviş eşyaları ile tâc, mezar taşı ve hat malzemeleri teşhir edilmektedir.

Macaristan'da yaşamış Bektaşî büyükleri olan Peçuy'daki İdris Baba, Eğri'deki Baba Sultan ve Budin'deki Gül Baba'yı temsil eden üç silikon heykelin de bulunduğu müzede, Peşte Başşehbenderi Ahmed Hikmet Bey, Ser-Mimar Kemâleddin Bey ve Abdüllâtif Efendi'nin I. Dünya Savaşı yıllarında Gül Baba Türbesi'yle ilgili çalışmaları da anlatılmaktadır.

1915'te İstanbul'da Gül Baba Türbesi için özel imal edilip türbeye gönderilen süslemeli buhurdan, şamdan, rahle ve sehpa da vitrinlerde görülebilir. Dijital ekranlarda, geçmişten günümüze türbeyle ilgili proje hazırlayan mimarlar ve bunların çizimleri de ziyaretçiye sunulmaktadır. Gül Baba Tekkesi'ne ait en eski vakıf kaydının bulunduğu arşiv belgesi ile Gül Baba'nın ölümü tablosunun replikası ve son onarımın anlatıldığı fotoğraflar da müzede teşhir edilmektedir.

Gül Baba Museum

On the sidelines of the efforts to renovate the Tomb of Gül Baba in 2018, the sites around the tomb, which were part of the Wagner Villa and yet had been neglected for a long time, were put to use as a cultural centre, which has been turned into an active museum. The Museum of Gül Baba is made of five consecutive halls.

The halls of the museum are named under the themes of the *Ottomans in Hungary, the World of Dervishes / Dervish's Dowry, Gül Baba, Gül Baba of Maps, and Gül Baba of Hungarians*, respectively. The display cases in the museum exhibit dervish items such as nafir (trumpet), tabar (axe), kashkul (begging bowl), candlesticks, censors, rosewater flask, along with crowns, tombstones, and calligraphy materials.

With three silicon statues depicting Idris Baba in Pécs, Baba Sultan in Eger and Gül Baba in Buda, the museum gives an account of Bektashi elders who once lived in Hungary, the works by Ahmed Hikmet Bey, Consular General of Pest, Chief Architect Kemâleddin Bey and Abdüllâtif Efendi over the Tomb of Gül Baba during World War I.

Visitors can also view censer, candlestick, *rahle* (reading desk) and coffee table with ornaments, which were specially manufactured for the Tomb of Gül Baba in Istanbul back in 1915 and shipped to the site of the tomb. The digital screens provide visitors with insight into the architects who came up with a project for the tomb and their etchings. The museum also exhibits the archival document with the oldest deed registry for the Tomb of Gül Baba, a replica of the painting that depicts the death of Gül Baba, and the photos of the latest renovation.

BP-02

Budin (Buda)
Budapest, Mecset u. 14, 1023
Magyarország

Gül Baba Müzesi | *Gül Baba Museum*

BP-03

Bud n (Buda)

Budapest, Veli Bey F rd je,  rp d
fejedelem  tja 7, 1023

Veli Bey Ilıcası / İmparator Hamamı

1569'da Sokollu Mustafa Paşa tarafından yaptırılan bu kaplıca, Veli Bey Ilıcası veya İmparator (Cs sz r) Ilıcası olarak bilinmektedir. Kaplıcanın ana mekânı, sekizgen bir havuz etrafında yerleştirilmiş dört eyvan ve dört halvetten oluşmaktadır. Osmanlı döneminden sonra hamamın soğukluk kısmı kaldırılmıŐ, başka ilâvelerle geniŐletilmiŐtir. Ekrem Hakkı Ayverdi, Veli Bey Ilıcası'nın mimari bakımdan Yeşil Direkli Ilıca'dan daha ileri bir seviyede olduğunu, halvet ve eyvan yerleŐimi ile planının kusursuz iŐlediĐini ancak merkezden biraz uzak olması sebebiyle geri planda kaldığını yazmıştır. Osmanlı döneminde cenazelerin bu kaplıca suyu ile yıkandığı bilinmektedir. Gül Baba'nın, cenazesinin bu kaplıca suyu ile yıkanmasını vasiyet ettiğini Evliyâ  lebi bildirmiŐtir. Seyahatnâmesinde, Veli Bey Kaplıcası'nı *Gül Baba nazarg hıdır* diye anar. Veli Bey Ilıcası günümüzde etrafına yapılan hastane, otel ve yüzme havuzu ile faal kaplıcalardandır.

Veli Bej Bath / Czar's Bath

This bath, built by Sokollu Mustafa Pasha in 1569, is known as Veli Bej Bath or Czar's (Császár) Bath. The main hall of the bath is laid out over four iwans and four private rooms around an octagonal pool. The frigidarium of the bath was removed after the end of the Ottoman rule, and expanded by other additions. Ekrem Hakki Ayverdi once wrote that the Veli Bej Bath is more advanced than the Yeşil Direkli (Green Column) Bath from the architectural standpoint, and its layout is impeccable with private rooms and iwans whereas it took a back seat because it is located a little far from the downtown. It is reported that corpses were washed with the water of the bath during the Ottoman rule. Evliyâ Çelebi reported that Gül Baba's will was to have his body washed with the water of the bath upon his passing. In his book of travels, Veli Bej Bath is referred to as *Gül Baba's resting place*. Veli Bej Bath is currently an active thermal spring with hospitals, hotels and swimming pools built around.

BP-03

Budin (Buda)

Budapest, Veli Bej Fürdője, Árpád fejedelem útja 7, 1023

Horoz Kapısı Ilıcası / Kral Hamamı

BP-04

Budın (Buda)
Budapest, Királyfürdő, Fő u. 84,
1027 Magyarorszáğ

Yapımına 1565 yılında Budinli Arslan Paşa tarafından başlanmış, Sokollu Mustafa Paşa tarafından tamamlanmıştır. Osmanlı döneminde, *Horoz Kapılı Ilıca* veya *Kapılı Ilıca* isimleriyle de bilinen hamam, 19. yüzyılda mülkiyet sahibi olan *Király* ailesinden dolayı günümüzde de Kral Hamamı olarak bilinmektedir. Kaplıcanın sıcaklık mekânı, sekiz köşeli havuz etrafına yerleştirilmiş küçük niş-eyvanlardan oluşmaktadır. Büyük kubbeli soğukluk kısmı günümüze ulaşmamıştır. Osmanlı döneminden sonra diğer hamamlarda olduğu gibi bu hamam genişletilerek kullanılmaya devam etmiştir.

Király Bath (Horoz Kapı) / King's Bath

The construction was kicked off at the behest of Arslan Pasha of Buda in 1565 and completed by Sokollu Mustafa Pasha. Also referred to as *Rooster Gate Bath* or *Gated Bath* under Ottoman rule, the bath is currently known as *King's Bath* as the family of *Király* owned the place in the 19th century. The tepidarium of the bath is made of small niches/iwans placed around an octagonal pool. The frigidarium with a large dome has not survived to the present day. Just like it is the case for other baths, this one was expanded and remained in use after the end of the Ottoman rule.

BP-04

Budin (Buda)
Budapest, Királyfürdő, Fő u. 84,
1027 Magyarország

Toygun Paşa Câmii / Kilise

BP-05

Budin (Buda)
Budapest, F6 u. 32, 1011
Magyarország

1553-1558 yılları arasında Budin Beylerbeyi olan Toygun Paşa, daha sonra kendi adıyla anılacak olan mahallede câmi inşasına başlamış, vefatından sonra oğlu Ahmet Bey eseri tamamlamıştır. Eser, Budin’de boyutları ve planı bulunabilen tek câmidir. Câminin yanında hamam ve tekke bulunduğu da bilinmektedir. Evliyâ Çelebi, bu câmiden, şehirdeki büyük varoşun kurşunlu ve kubbeli dört büyük câmisinden biri olarak söz eder.

Osmanlıların Budin’den çekilmesinden sonra câmi, Kapuçin tarikatı rahiplerine verilerek kiliseye dönüştürülmüştür. 83 yıl kilise olarak ayakta kalan câmi, 1770 yılında büyük oranda

yenilenerek mimarîsi değiştirilmiştir. Câminin beden duvarları kullanılarak bugünkü Kapuçin Kilisesi (St. Elizabet Kapucinus Templom) inşâ edilmiştir. Kilise, günümüzde Fo Caddesi 32 numarada yer almaktadır. Kilisenin duvarlarında eski câmiye ait pencereler hâlen durmaktadır. İç mekânda da mihrap ve mihrap üstü pencere açıktır.

1976 yılında kiliseyi inceleyen

Mimar Ekrem Hakkı Ayverdi, yapının rölövesini çizmiş ve restitüsyon önerisi hazırlamıştır. Buna göre; câmi, 120 cm duvar kalınlığına sahip, kesme taştan inşâ edilmiş, kare planlı ve tek kubbeli harim ile beş bölümlü bir son cemaat yerine sahip tipik bir klasik dönem Türk câmisidir. Üsküdar Mihrimah Sultan Câmii, İstanbul Bali Paşa Câmii ve Fındıklı Molla Çelebi Câmii, klasik dönemde inşâ edilen beş bölümlü son cemaat yerine sahip câmilerin benzer örnekleridir.

Toygun Pasha Mosque / Church

Having served as the Governor of Buda from 1553 to 1558, Toygun Pasha had a mosque built in the district that would be later named after him while his son Ahmet Bey had the work completed after his demise. It is the only mosque in Buda with the dimensions and layout discovered. The mosque is known to be adjacent to a bath and a lodge. Evliyâ Çelebi speaks of the mosque as one of the four large mosques with lead material and a dome in the extended outskirts of the city.

The mosque was handed over to the Capuchin priests and converted into a church upon the Ottoman retreat from Buda. Having served as a church for 83 years, the mosque was largely renovated in 1770, with a revised architectural style. The Capuchin Church of St. Elizabeth was built using the main walls of the mosque. The church is currently situated on Fő u. Street, 32. The window panes of the former mosque still stand on the walls of the church. The mihrab and the windowpane over the mihrab are out in the open inside the church.

Having reviewed the church in 1976, Architect Ekrem Hakkı Ayverdi performed a survey of the building and drew up a restitution proposal. According to this, the mosque is a typical classical period Turkish mosque equipped with a wall thickness of 120 cm, made of cut stones with a square plan and a single-domed harim and a five-section narthex. Üsküdar Mihrimah Sultan Mosque, Istanbul Bali Pasha Mosque and Fındıklı Molla Çelebi Mosque are similar examples of mosques with five-section narthex built in the classical period.

BP-05

*Budin (Buda)
Budapest, Fő u. 32, 1011
Magyarország*

BP-06

*Budin (Buda)
Budapest, Kemál Atatürk sêtaút,
1016 Magyarország*

Akıncı Mezarlığı

Akıncı Mezarlığı veya Türk Mezarlığı olarak bilinen kabristan, Budin Kalesi'nin güneydoğusunda, Kemal Atatürk Sokağı ile Váralja Sokağı arasında kalan park alanında, Kızıl Elma Kulesi önündedir. Budin'de muhtelif yerlerdeki mezar taşları eskiden de kabristan olan bu alanda toplanmıştır. Kadirşinas Macarlar tarafından etrafı demir parmaklıkla çevrilerek koruma altına alınan bu alanda, yazısız 15 civarında özgün mezar taşı bulunmaktadır.

Akıncı Cemetery

The cemetery, known as *Akıncı Cemetery* or *Turkish Cemetery*, is located in the southeast of Buda Castle, in the park area between Kemal Atatürk Street and Váralja Street, in front of the *Kızıl Elma Tower*. Tombstones collected from various parts of Buda are gathered here, which used to be a cemetery, too. There are nearly 15 original tombstones bare of inscriptions in the graveyard, which was surrounded by iron bars and placed under protection by the appreciative Hungarians.

BP-06

Budin (Buda)
Budapest, Kemál Atatürk sétáút,
1016 Magyarország

Sokollu Mustafa Paşa Câmii / Kilise

BP-07

Budin (Buda)
Budapest, Attila út 11, 1013
Magyarország

Budin'de 12 yıl Beylerbeyliği yapan Sokollu Mustafa Paşa, şehrin Tabakhâne Mahallesi'nde (günümüzdeki ismi *Tabán*) yer alan İbrahim Çavuş'un harap hâldeki câmisini tâmir ettirmiştir. Bu tâmirden sonra Mustafa Paşa'nın ismiyle anılan câmiyi Evliyâ Çelebi de ziyâret etmiştir. Seyahatnâmesinde, câminin kalabalık cemaate sahip, kâgır, uzun minâreli ve kurşun kaplı olduğunu bildirmektedir.

Tabakhâne Mahallesi'ndeki Mustafa Paşa Câmii, 1686'daki kuşatmayı anlatan Budin gravürlerinde, etrafı avlu duvarlarıyla çevrili, kubbeli ve tek şerefeli minâreli olarak gözükmektedir. Şehirdeki Türk hâkimiyetinin ardından, 1728-36 arasında mimar Keresztély Obergruber'in yaptığı onarımla tıpkı Toygun Paşa Câmii ve Gül Baba Türbesi gibi kiliseye çevrilmiştir. Eser günümüzde Aziz Katalin Kilisesi (Szent Katalin Templom) olarak kullanılmaktadır. Eski câmiden hiçbir izin kalmadığı kilisenin giriş kapısı tam kible yönündedir. Kilisenin giriş cephesinde eskiden câmi olduğunu belirten bir levha asılıdır. Giriş cephesindeki çan kulesi ise 1753'te Máté Nepauer tarafından inşâ edilmiştir.

Sokollu Mustafa Paşa'nın bu câmiye vakfettiği bir Kur'ân-ı Kerîm, Leipzig Üniversitesi Kütüphânesi'nin yazma eserler bölümünde B.or.007 kod numarasıyla yer almaktadır. Mushaf'ın son sayfasında, paşanın 1574 târihli vakıf kaydı bulunmaktadır.

Sokollu Mustafa Pasha Mosque / Church

Sokollu Mustafa Pasha, who served as the Governor of Buda for 12 years, had the ruinous mosque of İbrahim Çavuş in the district of *Tabakhâne* (modern-day *Tabán*) repaired. Named after Mustafa Pasha following the repair, the mosque was once visited by Evliyâ Çelebi. He reports in his travel logs that the mosque had a large congregation, and it was made of stone, a long minaret, and covered in lead.

Located in the district of *Tabakhâne*, Mustafa Pasha Mosque looks encircled by courtyard walls, domed, and of one single minaret balcony as portrayed in the Buda etchings that account for the siege in 1686. It was transformed into a church just like the Toygun Pasha Mosque and the Tomb of Gül Baba were upon the renovation by architect Keresztély Obergruber between 1728 and 1736 once the Turkish rule came to an end in the city. It now serves as Saint Catherine of Alexandria Church. The entrance gate of the church, of which no sign of the original mosque remained, faces the direction of qibla. A plate is placed on the entryway of the church, indicating its function as a mosque in the past. Situated in the entrance front, the bell tower was built by Máté Nepauer in 1753.

Donated by Sokollu Mustafa Pasha to the mosque, a copy of Qur'an is now archived with the cod B.or.007 by the department of manuscripts in the Library of Leipzig University. The final page of Mushaf (written copy of Qur'an) features the donation registry for Pasha dating back to 1574.

BP-07

Budin (Buda)
Budapest, Attila út 11, 1013
Magyarország

Tabakhâne Ilıcası / Raç Hamamı

BP-08

Budin (Buda)

Budapest, Rác Fürdô, Hadnagy u. 8-10, 1013 Magyarorszag

Osmanlı döneminde Tabakhâne (Tabán) Mahallesi'nde yer aldığı için bu adla anılmıştır. Hamam, günümüzde Raç Hamamı (Rác Fürdo) ismiyle bilinmektedir. Sokollu Mustafa Paşa, 1560'larda inşa edilen bu ılıcaı Peşte Kadısı Mevlâna Hasan Efendi'den satın alıp vakfetmiştir. Plan şeması, Budin'deki diğer kaplıcalar gibi sekizgen bir havuz etrafına yerleştirilmiş eyvanlardan oluşmaktadır. Tabakhâne Ilıcası'nın pek çok hastalığa iyi gelen şifalı suyu olduğu farklı seyyahlar tarafından yazılmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nda ağır hasar alan hamam onarılmış, etrafına yapılan diğer binâlarla büyük bir termal tesis oluşturulmuştur. Hamam, yeni yapılan binâlarla sarıldığı için dışarıdan bakınca görünmez hâledir.

Tabakhâne Bath / Rác Bath

It is named so because it was located in the district of *Tabakhâne* (*Tabán*) under Ottoman rule. The bath is currently known as Rác Bath (Rác Fürdő). Sokollu Mustafa Pasha bought the bath, which had been built in the 1560s, from Mevlâna Hasan Efendi, the *Kadi* of Pest, and donated it. Its layout is composed of iwans placed around an octagonal pool just like other baths in Buda. A variety of travellers reported that Tabakhâne Bath was therapeutic for many diseases. Having been heavily harmed during World War II, the bath was renovated and joined by a large thermal facility, with other buildings around it. The bath is invisible from the outside since it is surrounded by new buildings.

BP-08

Budin (Buda)

Budapest, Rác Fürdő, Hadnagy u. 8-10, 1013 Magyarország

Yeşil Direkli Ilıca / Rudaş Hamamı

BP-09

Budin (Buda)

Budapest, Döbrentei tér 9, 1111

Magyarország

Gürz İlyas Tepesi'nin önünde Tuna Nehri'nin kenarındadır. 1556 yılında Budin Beylerbeyi Sokollu Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. 10 metre çapındaki kubbesiyle Macaristan'daki Türk kaplıcalarının en ihtişamlısıdır. Evliyâ Çelebi'nin "büyük bir havuzun çevresinde sekiz adet yüksek kemerli ve büyük kubbelidir" diye târif ettiği iç mekân bugün de aynıdır. Ilıcanın suyu yolun karşısındaki Gül Baba Mağarası'ndan gelmektedir. Yeşil Direkli Ilıca, şehirdeki Osmanlı döneminden sonra etrafına yapılan ilâvelerle genişletilmiş olup bugün de aynı işlevle kullanılmaktadır.

Yeşil Direkli Bath / Rudas Bath

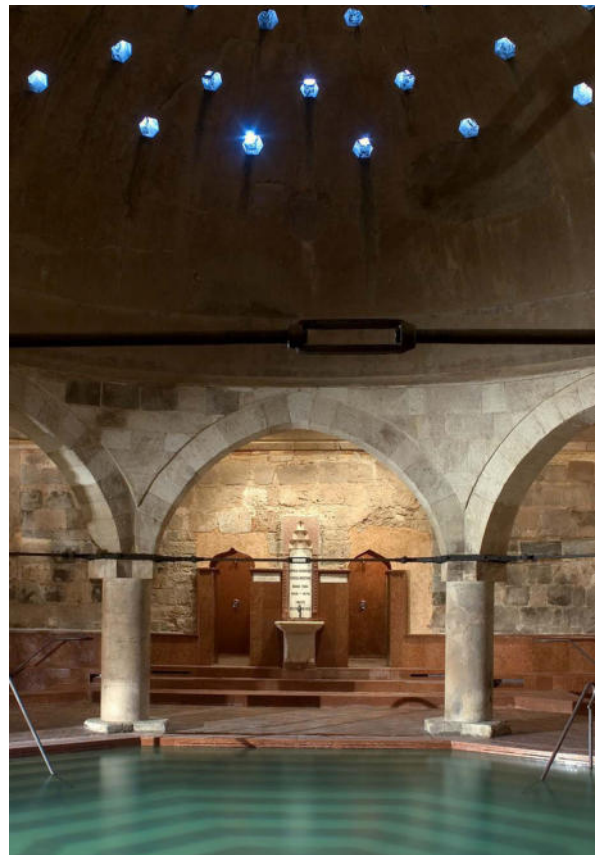
It is located on the edge of the Danube, in front of *Gürz İlyas* (Gellert) Hill. It was built at the behest of Sokollu Mustafa Pasha, the Governor of Buda, in 1556. It is the most sumptuous Turkish thermal spring in Hungary, being equipped with a 10 metre-diameter dome. The indoors described by Evliya Çelebi as “with eight high-arched and large domes with a grand pool around” remain intact today. The water of the bath originates from the Cave of *Gül Baba*, which is situated right across the road. The *Yeşil Direkli* (Green Column) Bath has been expanded by outbuildings in its surroundings after the end of the Ottoman rule in the city, still having the same function.

BP-09

Budin (Buda)

Budapest, Döbrentei tér 9, 1111

Magyarország

Gül Baba Mağarası ve Pınarı

BP-10

Budın (Buda)

Budapest, Budai alsó rkp. 6, 1111

Magyarország

Gül Baba Pınarı, Tabakhâne (Tabán) Mahallesi'nde Gürz İlyas (Gellért-hegy) Tepesi'nin doğusunda, Yeşil Direkli (Rudas Gyógyfürdo) Kaplıca'nın karşısında küçük bir mağara içindeki su kaynağıdır. Buradaki su, yolun karşısındaki Rudaş Hamamı'na gitmektedir. Kapalı tutulan mağaranın girişindeki demir kapıdan içerideki su kaynağının girişini görmek mümkündür.

Cave and Spring of Gül Baba

The Spring of Gül Baba is located in a small cave in the district of *Tabakhâne (Tabán)*, east of Gürz İlyas (Gellért-hegy) Hill, across the Green Column (Rudas Gyógyfürdő) Bath. The water streams into the Rudas Bath across the road. One can view the entryway of the water spring through the iron gate at the entrance of the cave which is now kept closed.

BP-10

Budin (Buda)

Budapest, Budai alsó rkp. 6, 1111

Magyarország

BP-11

Budin (Buda)

Budai Várnegyed, Magyarország

Budin Kalesi

1541'den 1686'ya kadar Türk idaresinde kalan Budin Kalesi, kuzey güney yönünde uzanan ince-uzun bir şekildedir. 13. yüzyılda yaptırılan Kraliyet Sarayı'nın etrafına inşa edilen Budin Kalesi, Tuna üzerindeki en önemli kalelerdendir. Estergon Kalesi'yle birlikte Osmanlı serhaddinin merkezi olan bu kale, sürekli tâmir ve ilâvelerle muhkem bir hâle gelmiştir.

Osmanlı döneminde çok kez onarılan ve ilâve edilen burç, tabya ve kuleler; tâmiri yaptıran Mahmud Paşa, Siyavuş Paşa, Murad Paşa, Veli Bey, Kâsım Paşa, Karakaş Paşa gibi Beylerbeyliği yapan idarecilerin ismiyle anılmışlardır. Bu kulelerin mimarîsiyle ilgili Ekrem Hakkı Ayverdi şöyle demektedir: *“Macarlar yapmış, biz elimizi hiç çekmeden tâmir, tarsin etmiş, burçlar inşâ etmişiz. Macarlar tekrar tâmir etmiş, Avusturyalılar yıktıktan sonra yine yapmışlardır; bu sebeple nereden nereye kadar, hangi burcun kaçta kaç kimin eseridir, tâyini güçtür. Yalnız sırf kalın tuğlalarla yapılanlar muhakkak*

Macar işidir. Kaba yonma taşla olanları da Osmanlı binâlarının çehresini tanıyan gözler teşhiste güçlük çekmezler. Bir de tuğla taş sıralarıyla yapılanlar muhakkak Osmanlıdır.”

Bu kule, tabya ve burçları inceleyebilmek için hem kalenin içinden hem de kalenin dışından yürüyerek dolaşmak gerekmektedir. Budin Kalesi'nde Osmanlı döneminden kalan iki kitâbeden biri Kâsım Paşa'ya aittir. Bu kitâbe, müzede yer alan 1667 târîhli esas kitâbeden replika yaptırılarak eski yerine asılmıştır. Siyavuş Paşa Kulesi'nin kitâbesi de Milli Müze'dedir.

Kaledeki eski Macar kiliseleri fetihten sonra; Fethiye ve Sultan Süleyman isimleriyle câmiye dönüştürülmüş yapılardır. Bu iki kiliseden başka kalede, son vâli Abdurrahman Abdi Paşa adına Macarlar tarafından yaptırılan mezar taşı bulunmaktadır. Türk mezar taşlarından esinlenerek yapılan çeşme ve binâların pencerelerindeki Türk figürleri de kalede görülebilir. Askerî Târih Müzesi ile Budapeşte Târih Müzesi de Türk hâtıraları bakımından zengindir.

Buda Castle

Ruled by the Turks from 1541 to 1686, the Buda Castle is of a thin and long shape, stretching out from north to south. Built in the 13th century around the Royal Palace, the Buda Castle is one of the pivotal castles on the Danube. Having served as a frontier hub for the Ottomans along with the Esztergom Castle, the Buda Castle has grown steadfast thanks to consistent repairs and additions.

Restored and incorporated many times under the Ottoman rule, the bastions, redoubts, and towers were named after the administrators who had them restored in their capacity as governors, including Mahmud Pasha, Siyavuş Pasha, Murad Pasha, Veli Bey, Kasım Pasha, and Karakaş Pasha. The architectural style of the towers is articulated as follows by Ekrem Hakkı Ayverdi: *"They were built by the Hungarians while we had them restored, reinforced, and equipped with bastions right after. The Hungarians had them restored again and then rebuilt after the Austrians demolished them. That is why it is difficult to imagine who built what and to what extent. However, those built with solely thick bricks were definitely done by the Hungarians. Those made of rough hewn stones are also easy to recognise by those familiar with the façade of Ottoman buildings. And the ones made of brick and stone rows are Ottoman for sure."*

One needs to both go through the castle and walk outside the perimeters of the castle to view the towers, redoubts, and bastions. One of the two epitaphs remaining from the Ottoman period in Budin Castle belongs to Kasım Pasha. A replica of the epitaph was made out of the original one of 1667, which was in the museum, to be hung in its former spot. The epitaph of Siyavuş Pasha Tower is housed in the National Museum.

The former Hungarian churches in the castle were converted into mosques named after Fethiye and Sultan Suleiman in the aftermath of the conquest. Apart from these two churches, the castle is also home to a memorial tombstone built by the

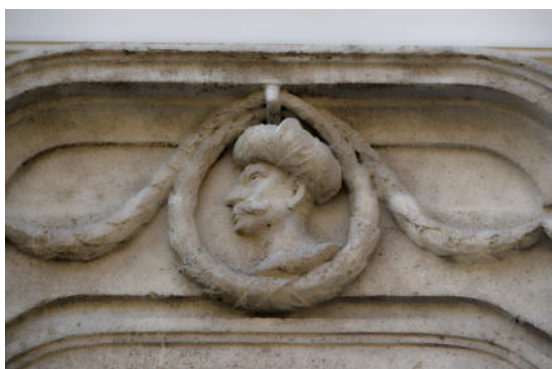
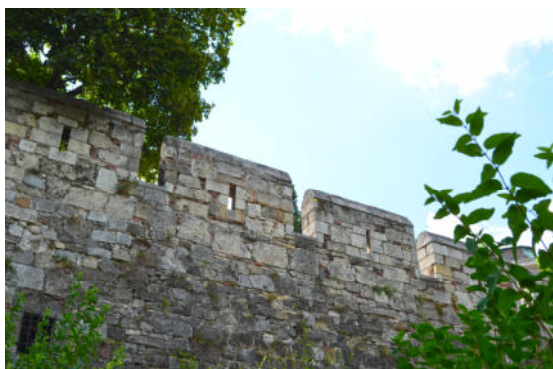
Hungarians for Abdurrahman Abdi Pasha, the last governor. The castle also boasts Turkish figurines on the fountain and window panes of the buildings, drawing inspiration from the Turkish tombstones. The Museum of Military History and Budapest History Museum have a lot to offer for the Turkish remains.

Budin Kalesi | *Buda Castle*

Abdurrahman Abdi Paşa'nın Kabri

BP-12

Budin (Buda)
Budapest, Anjou bástya, 1014
Magyarország

Budin'in son beylerbeyi olan Abdurrahman Abdi Paşa, 1686'daki kuşatmada 16.000 kadar Türk askeriyle şehri iki buçuk ay savunmuştur. Seksen yaşlarındaki Abdurrahman Abdi Paşa bu çarpışmalar sırasında şehit düşmüştür. Budin Kalesi'nin Siyavuş Paşa (Gezinti) Kulesi'nde, Abdurrahman Abdi Paşa'nın şehit olduğu yere Macarlar tarafından kitâbeli bir mezar taşı konulmuştur. 1926 yılında Kálmán Zsille'nin Türk mezar taşlarından esinlenerek yaptığı bu tasarımda, eski ve yeni yazıyla Türkçe ve Macarca metinler yer almaktadır. Mezar taşındaki Türkçe metin şöyledir: "145 yıllık Türk egemenliğinin son Buda Vâlisi Abdurrahman Abdi Arnavut Paşa bu yerin yakınında 1686 Eylül ayının 2. günü öğleden sonra yaşınının 70. yılında maktul düştü. Kahraman düşmandı. Rahat uyusun."

Abdurrahman Abdi Paşa'nın şehit olmasıyla birlikte, yüz elli yıldan beri Türk şehri olan Budin kesin olarak Osmanlı hâkimiyetinden çıkmış, ardından Macaristan'ın öteki bölgeleri de birer birer kaybedilmiştir.

Abdurrahman Abdi Pasha's Tomb

Abdurrahman Abdi Pasha, the last governor of Buda, defended the city for two and a half months with 16,000 Turkish troops against the siege in 1686. 80 year-old Abdurrahman Abdi Pasha fell martyr during one of the clashes. A memorial tombstone with an epitaph was placed by the Hungarians where Abdurrahman Abdi Pasha fell martyr in the Siyavuş Pasha (Anjou) Bastion of the Buda Castle.

Inspired by Turkish tombstones, Kálmán Zsille designed it in 1926, featuring Turkish and Hungarian old and new inscriptions. The English version inscribed on the tombstone is as follows: "*Abdurrahman Abdi Arnavut Pasha, the last Governor of Buda in 145 years of Turkish rule, died near this place in the afternoon of September 2, 1686, in the 70th year of his life. He was a heroic foe. May he rest in peace.*"

The Ottoman rule came to an end once and for all in Buda, which was a Turkish city for one hundred and fifty years, after Abdurrahman Abdi Pasha fell martyr, and other parts of Hungary were lost one by one.

BP-12

*Budin (Buda)
Budapest, Anjou bástya, 1014
Magyarország*

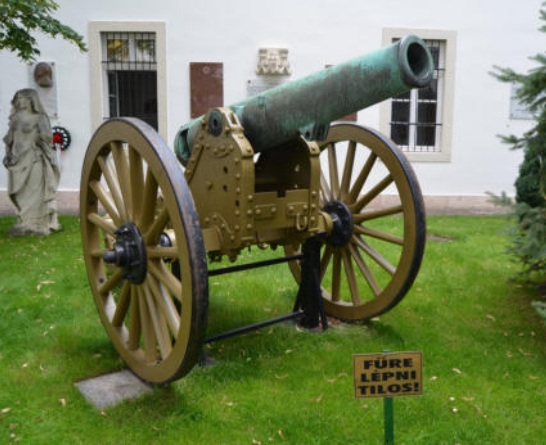

Askerî Târih Müzesi

BP-13

*Budin (Buda)
Budapest, Kapisztrán tér 2-4,
Magyarország*

Budin Kalesi'nin kuzeybatı köşesinde yer almaktadır. İkinci Dünya Savaşı yılları da dâhil olmak üzere Macar askerî târihinin anlatıldığı müzede; Türklerle ilgili, 1683 târihli Osmanlı topu, Macar asıllı Ömer Lütfi Paşa'nın büstü, Osmanlı dönemine ait birkaç nişan ve madalya ile Budin Kalesi'nin anahtarları sergilenmektedir. Kale kuşatmalarına ait gravürlerin yanı sıra Sultan Abdülaziz'in orijinal gravürünü de görebilirsiniz.

Museum of Military History

It is situated in the north-western corner of Buda Castle. Accounting for Hungarian military history including the World War II years, the museum displays an Ottoman cannon dating back to 1683, a bust of the Hungarian-born Ömer Lütfi Pasha, several insignia and medals from the Ottoman times, and keys to the Buda Castle. Visitors can view the etchings of castle sieges, and the original etching of Sultan Abdülaziz.

BP-13

*Budin (Buda)
Budapest, Kapisztrán tér 2-4,
Magyarország*

Fethiye Câmii / Saatli Câmî

BP-14

Budin (Buda)
Budapest, Kapisztrán tér 6, 1014
Magyarország

Fethiye Câmii, 13. yüzyılda inşâ edilen bir kilise olup kaledeki en eski yapıdır. Budin Kalesi'nin alınmasından sonra Matyaş Kilisesi'yle beraber kiliseden dönüştürülen câmilerdendir. Evliyâ Çelebi, Saatli Câmî'nin Büyük Câmî'ye (Matyaş Kilisesi) çok benzediğini ve çan kulesinin minâreye dönüştürüldüğünü anlatır. Bu kulenin üstünde yer alan çanlı saatten dolayı câminin *Saatli Câmî* ismiyle bilindiğini söyler. Osmanlı öncesinde Macar krallarının taç giydiği kaledeki merkez kilise olan bu yapı, Osmanlı döneminde de kullanıldığı için özgün hâliyle 1940'lara kadar ayakta kalmış, 2. Dünya Savaşı'nda bombalanarak büyük oranda hasar görmüştür. Sonrasında yalnız eski kule onarılmış, ana duvarları temel seviyesinde bırakılmıştır. Günümüzde turistik amaçlı kullanılan eski kuleye çıkarak Budin Kalesi'ni panoramik olarak izleyebilirsiniz.

Fethiye Mosque / Saatli Mosque

Fethiye Mosque was a church built in the 13th century and it is the oldest structure within the castle. It is one of the mosques converted from a church along with the Matthias Church after the seizure of the Buda Castle. Evliva Çelebi reports that *Saatli Mosque* resembles the Grand Mosque (Matthias Church) and its bell tower was converted into a minaret. The mosque is called *Saatli* (Clock) Mosque because of the bell clock on top of the tower. The building, which was the main church of the castle where Hungarian Kings would be crowned ahead of the Ottoman times, remained intact in its original form until the 1940s since it was also in service under the Ottoman rule while it was hit hard by the bombings during World War II. Then only the old tower was restored while the main walls were left on the foundation level. Currently serving for tourism purposes, the old tower offers a panoramic view of the Buda Castle.

BP-14

Budin (Buda)
Budapest, Kapisztrán tér 6, 1014
Magyarország

Sultan Süleyman Câmii / Kilise

BP-15

Budin (Buda)
Budapest, Szentháromság tér 2,
1014 Magyarország

Budin Kalesi'nin fethinden sonra ilk Cuma namazı 2 Eylül 1541'de burada kılınmıştı. Osmanlı döneminde Hünkâr Câmii ve Câmî-i Kebîr isimleriyle anılan bu yapıda Cuma namazı kılındıktan sonra Gül Baba, “*cümle cemaat hazır iken dağılmasınlar, fırsat ganimettir, emânetimizi teslim edelim. Beni ılıca suyu ile yıkasınlar ve Süleyman'ım beni Budin'e defnetsinler, İstanbul'a sıhhatle gitsinler ve bütün oğulların öpsünler*” diye vasiyet etmiş ve Cuma cemaati arasında *Yâ Cemâlallâh* diyerek

ruhunu teslim etmiştir. Kânûnî Sultan Süleyman, Gül Baba'nın tabutunu taşımış, devrin Rumeli Kazaskeri Ebussuud Efendi cenaze namazını bu kilisede kıldırmıştır. İki yüz bin kişinin kıldığı cenaze namazından sonra Gül Baba bugünkü türbesinin bulunduğu tepeye defnedilmiştir.

Evliyâ Çelebi, Matyaş Kilisesi'nin câmîye çevrilmesi sırasında Sultan Süleyman ile Ebussuud Efendi arasında geçen konuşmayı şöyle nakleder:

“Süleyman Han, fetihten sonra bu kilisenin içini küfür ve şirk pisliklerinden arındırıp Müslüman ibâdethânesi eder. Bu câminin iki kapısı var, doğu taraftaki kapı üzerinde bir beyaz mermerden mermer ustası bir kanatlı ejderha tasviri eylemiş ki sanki canlıdır. Ağzını açıp dört ayaklarını gerip kuyruğunu kıvrıp durur. Bu ejderha önünde Hazret-i Hızır bir at üzerine binip elinde mızrağıyla ejdere bir süngü vurup ejderhayı at altına alıp çığner şekilde bir çeşit yapmış ki sanki hâlen canlıdır. Hatta fetih sırasında Şeyhülislam Ebussuud Efendi “resim ve heykel haramdır, bu heykeli kırmak gerekir” dediklerinde Süleyman Han nezaket edip “kimse bu heykele bakmasın, Müslüman olanlar tanımasınlar” diye boynundan Keşmir şalını çıkarıp bu heykellerin üzerini örttürüp kırılmaktan kurtarır. Hâlâ ibret verici resim ve heykellerdir...”

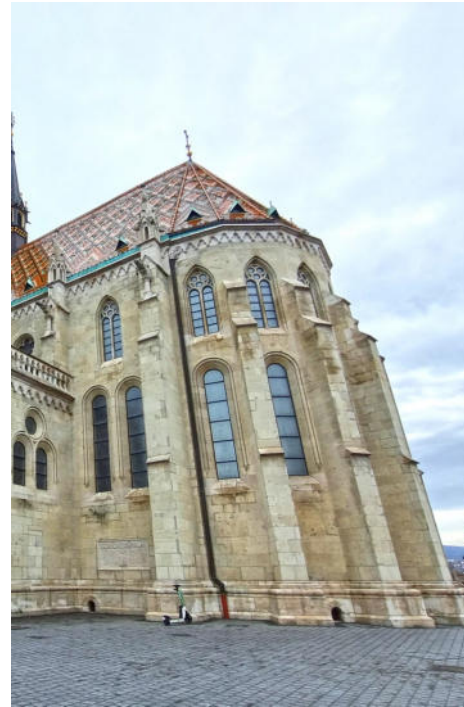
Sultan Suleiman Mosque / Church

The first Friday prayer that followed the conquest of the Buda Castle was performed here on September 2, 1541. Following the Friday prayer was performed in the mosque referred to as *Hünkâr Mosque* and *Câmi-i Kebîr* under the Ottoman rule, Gül Baba spoke of his last will: *“Let them not disperse while the congregation is here. The opportunity is godsend, let us deliver what we have been entrusted with. Let them wash me with the water of the thermal spring and bury me in Buda, let them go to Istanbul in good health and let all your sons kiss me.”* And he passed away in the midst of the Friday prayers, reciting *Yâ Cemâlallâh (God’s beauty and mercy)*. Suleiman the Magnificent shouldered the coffin of Gül Baba, and had the funeral prayer performed by Ebussuud Efendi, a Rumelian *Kazasker*, here in this church. Gül Baba was buried over the hill where his tomb is currently situated following the funeral prayer joined by two hundred thousand people.

Evlîyâ Çelebi narrates the dialogue between Suleiman the Magnificent and Ebussuud Efendi as the Matthias Church was being converted into a mosque: *“Sultan Suleiman made the church free from the scum of blasphemy and shirk upon the conquest and turned it into an Islamic sanctuary. The mosque has two gates. The one on the east side features the portrayal of a winged dragon by a marble master in a piece of white marble. It looks as if it was alive. It opens its mouth, stretches four feet, and keeps flapping its tail. In front of this dragon, Al-Khidr rides on a horse and with his spear in his hand, hits the dragon with a bayonet and makes a kind of way to trample the dragon under the horse, as if it was still alive. Even at the time of the conquest, when Shaykh al-Islâm Ebussuud Efendi said “painting and sculpture are forbidden, so this statue must be shattered”, Sultan Suleiman was kind enough to take his Kashmir shawl off his neck and ordered: “No one would gaze at this statue, and Muslims shall not recognise it”. And he had the statues covered and stopped them from being shattered. They are still paintings and statues that one can learn a lesson from...”*

BP-15

Budin (Buda)
Budapest, Szentháromság tér 2,
1014 Magyarország

Budapeşte Târih Müzesi

BP-16

*Budin (Buda)
Budapest, Szent György tér 2, 1014
Magyarország*

Budin Kalesi'nin güneyindeki eski saray binâsının bir bölümü, Budapeşte Târih Müzesi (Budapesti Történeti Múzeum) olarak kullanılmaktadır. Budapeşte şehir târihinin anlatıldığı bu müzede Türk dönemine ait; Kâsım Paşa Tabyası'nın kitâbesi, mezar taşları, gravürler, İznik ve Kütahya menşeli testi ve tabak gibi çini objeler, kaledeki câmilerden birine ait minber korkuluğunun taş süslemesi, 16. yüzyıla ait bir Türk evinin odasını gösteren sergi ile Türk hamamlarını anlatan kurna ve künkler teşhir edilmektedir.

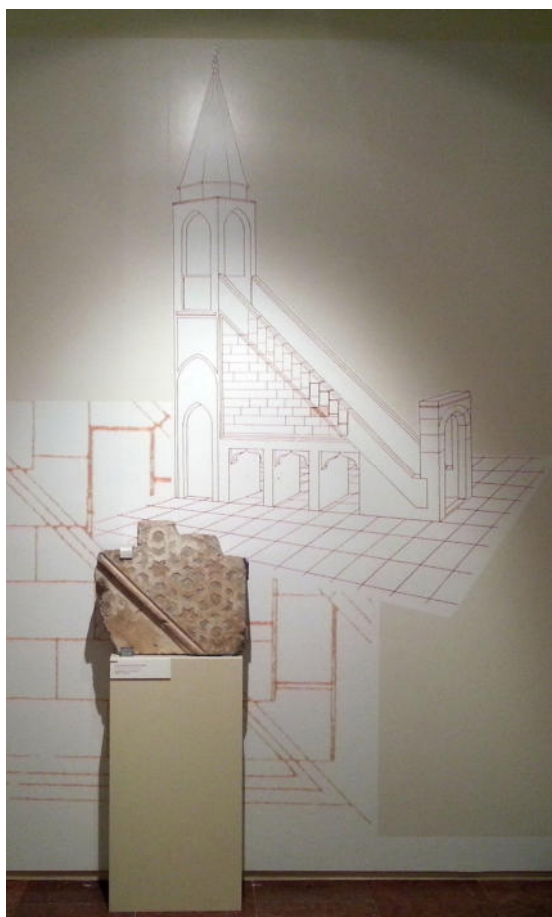

Budapest History Museum

A section of the old royal palace, which is to the south of the Buda Castle, now serves as Budapest History Museum (Budapesti Történeti Múzeum). Offering an account of the history of Budapest as a city, the museum displays the inscription of the Kasim Pasha's Bastion, tombstones, etchings, tile objects such as jugs and plates originally from Iznik and Kütahya, the stone-made ornamentation of the minbar railing of one of the mosques in the castle, an exhibition of the room of a Turkish house dating back to the 16th century, and bath basins and clay tiles portraying Turkish baths.

BP-16

Budin (Buda)
Budapest, Szent György tér 2, 1014
Magyarország

Uygulamalı Sanatlar Müzesi

BP-17

Peşte (Pest)

Budapest, Üllői út 33-37, 1091

Magyarország

Budapeşte’de Macar Art Nouveau mimarisinin en güzel örneklerinden biri olan eser, 1872’de kurulmuş olup Avrupa’nın en eski müzelerindendir. Mobilya, cam, seramik tekstil, kitap gibi çok farklı alanlarda objelerin sergilendiği müzede Türk halı koleksiyonu önemli bir yer tutmaktadır. Sergide; Osmanlı dönemine ait otağ, halı, kilim gibi tekstil ürünlerinin yanı sıra ok takımları, kılıç, hançer, eğer gibi askerî eşyalar da bulunmaktadır. Günlük kullanıma ait vazo, tabak vb. objelerle birlikte Türk sanatının en güzel örneklerini müzede görebilirsiniz.

Museum of Applied Arts

The museum (Iparművészeti Múzeum), one of the most beautiful Hungarian Art Nouveau architectural pieces in Budapest, is one of the oldest museums in Europe, being founded in 1872. A Turkish carpet collection looms large in the museum that also displays a great variety of objects including furniture, glass, ceramics, textile, and books. The exhibition features textile goods from the Ottoman times such as royal tents, carpets and rugs as well as military items including sets of arrows, swords, daggers and saddles. Visitors can view objects including vases and plates for daily use, as well as the finest Turkish artefacts.

BP-17

Péste (Pest)
Budapest, Üllői út 33-37, 1091
Magyarország

BP-18

Peşte (Pest)

Budapest, Müzeum krt. 14-16, 1088

Magyarország

Macar Millî Müzesi

Budapeşte'de Kalvin Meydanı'nda (Kálvin tér) yer alan müze, neo klasik mimarî üslûpta inşa edilen bir yapı olup ülkenin en eski müzesidir. Macaristan târihinin kronolojik olarak anlatıldığı zengin içerikli müzede Hun, Avar ve Osmanlı kültürüne ait pek çok eser de sergilenmektedir.

Müze; taş eserler sergisinde, Siyavuş Paşa Tabyası'nın 1649 târihli kitâbesi ile İstolni Belgrad Kalesi'nin 1659 târihli Budin Kapısı kitâbesi yer almaktadır. Osmanlı dönemine ait sergide ise Mahmud Paşa Kulesi'nin kitâbesi ile 16-17. yüzyıla ait kitâbesiz mezar taşları bulunmaktadır. Macaristan'daki kalelerin Osmanlı devrine ait pek çok gravürün bulunduğu müzede Belgrad kuşatmasının tasviri ile Kânûnî'nin yağlı boya portresi de sergilenmektedir. Türk dönemine ait en güzel halı-kilimlerle birlikte, hançer, kılıç, zırh gibi askerî eşyalar ile günlük kullanıma ait takı, tabak, sürâhi vb. gibi objelerin en güzel örnekleri teşhir edilmektedir.

Hungarian National Museum

Located in Kalvin Square (Kálvin tér) of Budapest, the museum is the oldest museum in the country, having been built based on a neoclassical architectural style. Offering a chronological account of the history of Hungary, the museum displays a myriad of artefacts of the Huns, the Avars, and the Ottomans.

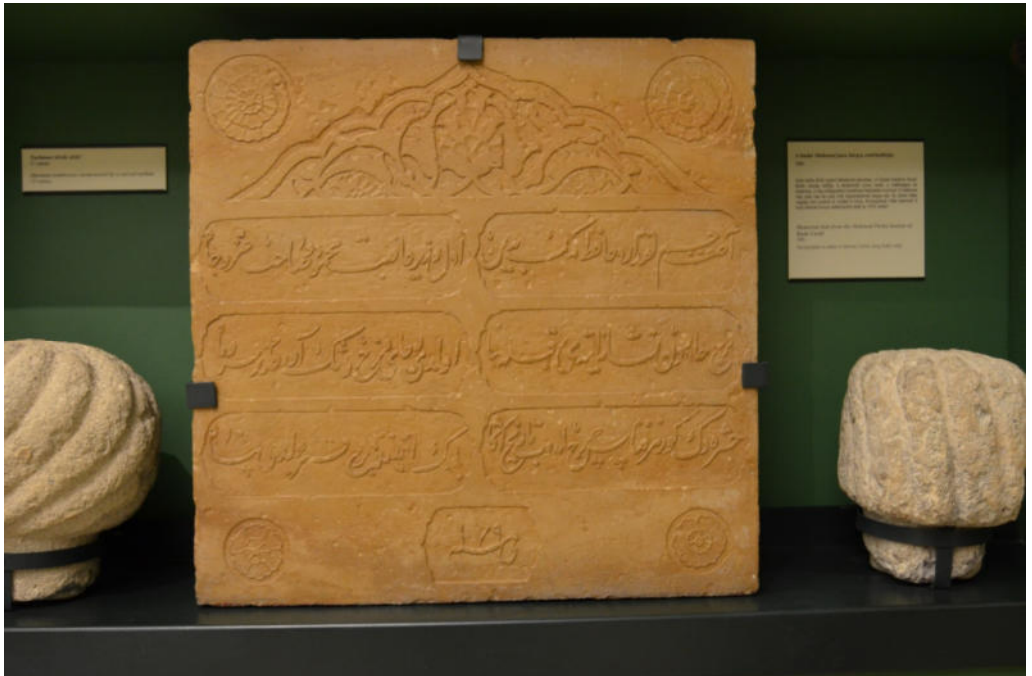
The exhibition of stone works displays an epitaph of Siyavuş Pasha Bastion dating back to 1649, and the inscription of the Buda Gate of Székesfehérvár Castle dating back to 1659. The Ottoman exhibition offers an epitaph of Mahmud Pasha Tower and tombstones bare of an epitaph dating back to the 16th and 17th century. The museum, which is home to scores of Ottoman etchings of the castles in Hungary, displays a portrayal of the Belgrade siege and an oil-painting portrait of Suleiman the Magnificent. In addition to the finest carpets and rugs of the Turkish term, the most beautiful token of military items including daggers, swords, armour and objects of daily use such as jewellery, plates, jugs, etc. are exhibited.

BP-18

Peşte (Pest)

Budapest, Múzeum krt. 14-16, 1088

Magyarország

Macar Millî Müzesi | *Hungarian National Museum*

J. Verelsteden (1620-1642)
A portrait of the Venetian ambassador, *Marcello Venier*,
1641, oil on canvas.
Salim Sultan (1620-1640)
The portrait of the Sultan, the *Salim Sultan*, a portrait of the Sultan of
the Ottoman Empire.

Peşte Ulu Câmii / Kilise

BP-19

Peşte (Pest)

Budapest, Március 15. tér, 1056

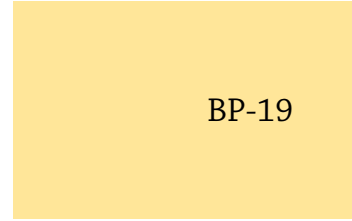
Magyarország

Osmanlı döneminde *Câmi-i Kebîr* veya *Ulu Câmî* ismiyle anılan Meryem Ana Kilisesi, Peşte yakasında, Erzsébet Köprüsü'nün yanında yer almaktadır. Kalenin fethinden sonra Sultan Süleyman adına kiliseden câmiye dönüştürülerek yanına bir minâre eklenmiştir. Osmanlı döneminden sonra minâre yıktırılarak eser tekrar kiliseye çevrilmiştir. Kilisenin iç mekânında; câmi olarak kullanıldığı dönemde eklenen mihrap nişi ile geçtiğimiz yıllardaki restorasyonda ortaya çıkartılan *Allah, Muhammed, Ali* yazılı kalem işini görebilirsiniz.

Grand Mosque of Pest / Church

Named as *Kebir* Mosque or Grand Mosque under Ottoman rule, the Church of the Blessed Virgin Mary is located next to the Elizabeth Bridge in Pest. A minaret was incorporated into the building after it was converted into a mosque in the name of Suleiman the Magnificent following his conquest of the castle. The minaret was demolished and converted back into a church upon the end of the Ottoman rule. The indoors of the church showcase a *mihrab* (niche) incorporated at the time when it had served as a mosque and a hand-drawn inscription, which has been unearthed as part of the recent renovation, that reads: “*Allah, Muhammed, Ali*”.

BP-19

Peşte (Pest)
Budapest, Március 15. tér, 1056
Magyarország

Galiçya Şehitliği

BP-20

Peşte (Pest)

Budapest, Újköztemető, 1106

Magyarország

Budapeşte'nin kenarında 10. Bölge Mezarlığı'nda yer almaktadır. Galiçya Şehitliği, Birinci Dünya Savaşı'nda Almanlarla birlikte 15. Kolorduda savaşmış Galiçya'da ve Macaristan'ın muhtelif yerlerine gömülmüş Türk şehitlerinin kabirleri bir araya getirilerek oluşturulmuştur.

Şehitlik, Şeyhülislâm Mehmed Cemâleddin Efendi tarafından Budapeşte Müslüman cemaatinin imamı olarak Macaristan'da görevlendirilen ve Gül Baba Türbesi'nde türbedârlık görevini de gönüllü olarak üstlenen Erzurumlu Abdüllâtif Efendi tarafından meydana getirilmiştir. Galiçya Şehitliği'nde yatan 512 şehidin 479'unun kimliği bilinmektedir.

1916'da oluşturulan şehitliğin merkezindeki anıt ise 1926'da yaptırılmış olup Eylül 2001'de Türkiye Büyükelçiliği tarafından onarılmıştır. Şehitliğin bânisi Abdüllâtif Efendi'nin kabri de buranın bitişiğindeki Müslüman mezarlığındadır. Sokollu Mehmed Paşa'nın torunlarından Hatice Hanım, Gül Baba'nın türbedârlarından ve Peşte imamı Hüseyin Hilmi Duriç ile Budapeşte'de vefat eden Müslümanların kabirleri de buradadır.

Galicia Martyrs' Cemetery

It is located in the 10th District Cemetery adjacent to Budapest. The Galicia Cemetery is made of the tombs of the Turkish martyrs previously buried in various parts of Galicia and Hungary after having fought for the 15th Army Corps along with the Germans during World War I.

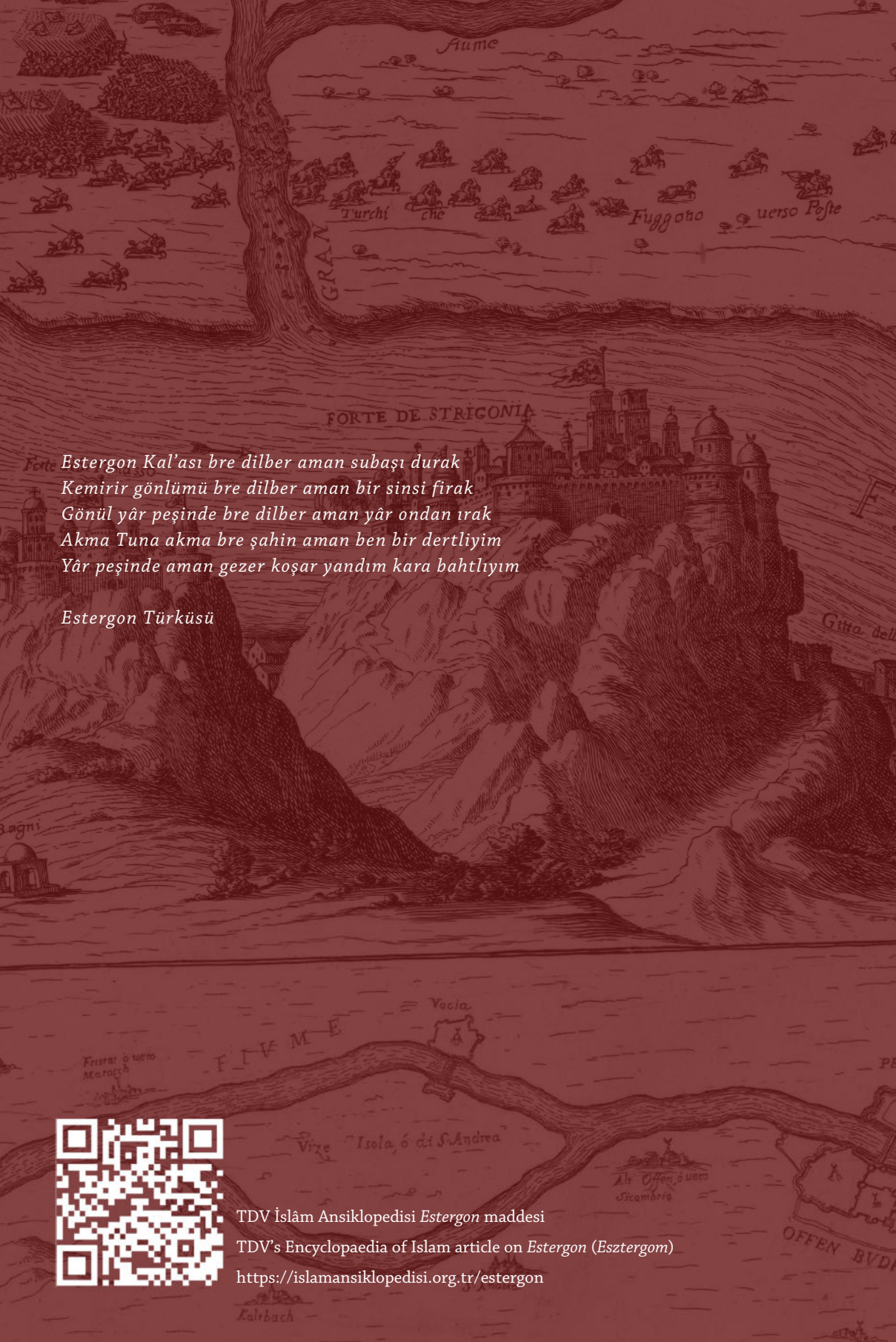
The martyrs' cemetery was built at the behest of Abdüllâtif Efendi who was commissioned as the imam (religious leader) of the Muslim community in Budapest by Shaykh al-Islâm Mehmed Cemâleddin Efendi and voluntarily served as a keeper of the Tomb of Gül Baba. 479 out of 521 martyrs buried in the Galicia Cemetery have been identified.

Erected in the heart of the cemetery built in 1916 is a memorial constructed in 1926 and renovated by the Turkish Embassy in September 2001. The tomb of Abdüllâtif Efendi, who was the founder of the martyrs' cemetery, is situated in the adjacent Muslim cemetery. Hatice Hanım, one of the granddaughters of Sokollu Mehmed Pasha, and Hüseyin Hilmi Durıç, one of the keepers of the Tomb of Gül Baba and imam of Pest, and the graves of Muslims who passed away in Budapest are also laid to rest here.

BP-20

Peşte (Pest)
Budapest, Újköztemető, 1106
Magyarország

Estergon Kal'ası bre dilber aman subaşı durak
Kemirir gönlümü bre dilber aman bir sinsi firak
Gönül yâr peşinde bre dilber aman yâr ondan ırak
Akma Tuna akma bre şahin aman ben bir dertliyim
Yâr peşinde aman gezer koşar yandım kara bahtliyim

Estergon Türküsü

TDV İslâm Ansiklopedisi Estergon maddesi

TDV's Encyclopaedia of Islam article on Estergon (Esztergom)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/estergon>

Estergon

Esztergom >

ESTERAGON

Es-01 | Estergon Kalesi > 78

Es-02 | Kızılelma Câmii / Sarı Saltık Makamı / Katedral > 82

Es-03 | Öziceli Hacı İbrâhim Câmii > 86

Es-04 | Sultan Süleyman'ın Kitâbesi ve Uğrun Kapısı > 90

Es-05 | Estergon Beyi'nin Evi > 92

Es-06 | Küçük Hamam > 94

ESZTERGOM

- Es-01 | Esztergom Castle > 80
- Es-02 | Kızılalma Mosque / Sarı Saltık's Symbolic Tomb / Basilica > 83
- Es-03 | Öziceli Hacı İbrâhim Mosque > 87
- Es-04 | Suleiman the Magnificent's Epitaph and Postern > 91
- Es-05 | Residence of the Governor of Esztergom > 93
- Es-06 | Small Turkish Bath > 95

Es-01

Estergon (Esztergom)
Esztergom, Szent István tér 1, 2500
Magyarország

Estergon Kalesi

Üstad Ekrem Hakkı Ayverdi, Avrupa'da Osmanlı Mimârî Eserleri külliyyâtının Estergon bahsini şu cümle ile açıyor: *“Osmanlı serhaddinin en gözde, en makbûl, gönüllerde yer tutmuş, üzerine gazâ türkülerinin en içdeni yakılmış, Estergon'u insan bir gördü mü bu sevdaya kapılmaktan kendini alıkoyamaz; dil ile ikrar, kalb ile tasdik eder.”* Biz de hâlen aynı duygulara sahibiz. 140 yıllık Türk egemenliğindeki Estergon'un anısı Türk belleklerinden hâlâ silinmemiştir ve bu kalenin özlemine terennüm eden türküler marşlar söylenmeye devam etmektedir.

Macarların koruyucu aziz kabul ettikleri Szent István, burada taç giymiş ve Hristiyanlığı Estergon'da kabul etmiştir. Estergon, Moğol istilâsı sonrasında Budin'e nakledilene kadar iki buçuk asır boyunca Macar devletinin başkentliğini yaptığından Macarlar için de önemlidir.

İlk yapılışı Roma dönemine uzanan Estergon Kalesi'nde, Türklerin hâkim olduğu 1543-1595 ve 1605-1683 yıllarında da pek çok onarım yapılmıştır. Hisarpeçe, Beyaz Kule, Sıcak Su Kulesi, Uğrun Kapısı ile duvarlardaki bazı tâmiratlar Türk döneminden kalan izlerdir. Kaledeki müzede de birkaç Osmanlı mezar taşı sergilenmektedir.

Estergon Kalesi'nin surlarını, burçları ve şehir silüetini görebilmek için Rumeli gâzilerinin yaptığı gibi Tuna'nın karşı yakasına, Ciğerdelen'e geçmek gerekir.

Esztergom Castle

Es-01

Esztergom (Esztergom)

Esztergom, Szent István tér 1, 2500

Magyarország

Grand Master Ekrem Haklı Ayverdi brings up Esztergom as part of the compilation of Ottoman Architectural Works in Europe as follows: *"Once one takes a look at Esztergom, the most favourite, the most desirable, and the most popular of the Ottoman frontiers, the one engraved in people's hearts, the one about which the most heartfelt of the songs of war has been sung, one cannot stop oneself from falling in love with it; it is affirmed with the tongue and confirmed by the heart."* We, too, share the sentiment. Having been under the Turkish rule for 140 years, Esztergom still lingers in the Turkish memory, and the folk songs and anthems that express the longing for the castle are still chanted.

Billed as a saint by the Hungarians, Szent István was crowned here and admitted into Christianity in Esztergom. Esztergom is also important for the Hungarian people as it was the capital of the Hungarian state for two and a half centuries before it was handed over to Buda following the Mongolian invasion.

Originally built by the Romans, the Esztergom Castle underwent numerous renovations from 1543 to 1595 and 1605 to 1683 when it was under Turkish rule. Among the signs of Turkish rule are Hisarpeçe, the White Tower, the Hot Water Tower, the postern and some repairs on the walls. The museum situated within the castle displays a few Ottoman tombstones.

To view the city walls and bastions of Esztergom Castle, and the urban silhouette, one must cross to the opposite side of the Danube, to Cigérdelen (Parkan), as the Rumelian veterans once did.

Kızılelma Câmii / Sarı Saltuk Makamı / Katedral

Es-02

Estergon (Esztergom)

Esztergom, Szent István tér 1, 2500

Magyarország

Estergon'un fethinden sonra, Macaristan'ın diğer kalelerinde olduğu gibi burada da kale içindeki bazilika câmiye çevrilmiş ve Osmanlı hâkimiyeti boyunca câmi olarak kullanılmıştır.

Evliyâ Çelebi, 1663'te ziyaret ettiği câmiyi kendine has üslûbuyla ayrıntılı bir şekilde anlatıp; *"Cenâb-ı Hakk'a ayandır ki eğer bu câmide olan acayip eserleri ve garip sanatları, öğrenerek, görerek ve inceleyerek elde ettiğimiz bilgileri ve özellikleri yazsak başka bir Kızılelma Câmii Divanı olur."* demiştir. Seyyahın anlattıklarına göre, Kızılelma Câmii'nin avlusu renkli ve süslü

taşlarla döşeli olup Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'nın avlusuna benziyordu. Câminin duvarlarında da muhtelif yerlerde hepsi âdetâ canlı gibi resim, heykel ve tasvirler yer alıyordu. Câminin 110 basamaklı minâresi de eserin muhtemel top atışlarından etkilenmemesi için yapıdan ayrı olarak inşa edilmişti.

Büyük bir binâ olan bu kilisenin bir bölümünün câmi olarak kullanıldığı, eski apsis kısmının Sarı Saltuk Türbesi olduğu, diğer mekânların ise Uşşâkî Tekkesi olarak faaliyet gösterdiği târihî belgelerden anlaşılmaktadır. Eski kilisenin apsisinde, Sarı Saltuk'un mermerden oyularak yapılmış çok süslü sandukası yer alıyordu. Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nde ve Ömer Deryâ Bey'in Estergon Fetihnâmesi'nde bu türbe ayrıntılı

olarak anlatılmıştır.

Estergon'daki Kızılelma Câmii, Osmanlı döneminden sonra tekrar kiliseye dönüştürülmüştür. 1820'lere kadar kullanılmış, o târihte Kızılelma Câmii'nin yerine günümüzdeki büyük katedral inşa edilmiştir.

Kızılma Mosque / Sarı Saltuk's Symbolic Tomb / Basilica

Es-02

The basilica within the castle was converted into a mosque in the aftermath of Esztergom's conquest just like it was the case in other castles across Hungary, and it served as a mosque throughout the Ottoman rule.

Offering a thorough account of the mosque in his unique style upon his visit in 1663, Evliyâ Çelebi reported: "*It is obvious to Allah the Almighty that if we were to write down what we know by finding out, viewing, and examining the odd artefacts and arts in this mosque, and its characteristics, it would be another version of Kızılma Mosque.*" The traveller reports that the courtyard of Kızılma Mosque was adorned with colourful and ornamental stones, resembling that of Al-Aqsa Mosque in al-Quds. The walls of the mosque boast paintings, statues, and portrayals at various spots as if they were alive. The 110-step minaret of the mosque was built independently of the building so it would not be affected by potential cannon fire.

The historical documents indicate that a part of the church, which is a large building, once served as a mosque, and the former recess was the Tomb of Sarı Saltuk, and the other places operated as Uşşâkî Lodge. The recess of the former church was home to a highly elaborate sarcophagus of Sarı Saltuk, carved out of marble. The tomb is thoroughly recounted in Evliyâ Çelebi's travel logs, and the Esztergom Conquest Letters by Ömer Deryâ Bey.

Kızılma Mosque in Esztergom was transformed back into a church following the end of the Ottoman rule. It operated until the 1820s before Kızılma Mosque was replaced by a large basilica, which currently stands there.

Esztergom (Esztergom)

Esztergom, Szent István tér 1, 2500

Magyarország

Kızılirma Câmii / Sari Saltuk Makamı | Kızılirma Mosque / Sari Saltuk's Symbolic Tomb

Öziceli Hacı İbrâhim Câmii

Es-03

Estergon (Esztergom)

Estergom, Berényi Zsigmond u. 18,
2500 Magyarország

Öziceli Hacı İbrâhim Câmii, Tuna kıyısındaki Küçük Kapı'nın bulunduğu surun üzerine yapılmıştır. Mahkeme Câmii ile aynı sokaktadır (Berényi Zsigmond Utca). Câmi, dikdörtgen planlı, taş duvardan inşâ edilmiş, kubbesiz ahşap tavanlı bir yapıdır. Kuzeydoğu köşesinde düzgün kesme taştan inşâ edilmiş minâresi bulunmaktadır. Avusturyalılar tarafından yıktırılan minâre günümüze ulaşmamış, yalnızca kaidesi gelebilmiştir. Evliyâ Çelebi, câmiyi "kurşun örtülü, çatma nakış tavanlı, sağlam vakıflı, kalabalık cemaatli ve uzun kâgir minâreli yeni yapı güzel bir câmi" olarak anlatmaktadır. Evliyâ Çelebi'nin bildirdiği, câminin yanındaki hamam, mektep, medrese ve tekke ise günümüze ulaşmamıştır.

Câminin bânisi Öziceli Hacı İbrâhim hakkında bilgi bulunmamaktadır. Bâninin memleketi olan Özice (Sırpça: Uzice), günümüzde Sırbistan'ın batısında Bosna sınırında bir şehirdir. Mimarî özellikleri bakımından 17. yüzyılda inşâ edildiği anlaşılan câmi, 18. yüzyılın ortalarında bir süre erzak deposu olarak kullanılmış daha sonra da konuta dönüştürülmüştür. Son restorasyonu 2007 yılında

yapılan câmi, yerel târih müzesi olarak kullanılmaktadır. Bu restorasyonda minâre tamamlanmadan yarım bırakılmıştır. Müzede, câminin târihçesiyle ilgili bilgiler ve yapılan restorasyonlara ait çizimlerin yanı sıra Estergon'un târihî gravürleri ve Türklerden kalan bazı savaş aletleri sergilenmektedir. Câminin 17. yüzyıla ait mukarnaslı özgün mihrabı da görülmeye değerdir.

Öziceli Hacı İbrâhim Mosque

Öziceli Hacı İbrahim Mosque is built over the fortification wall where the Small Gate is situated on the banks of the Danube. It is situated in the same street as *Mahkeme* Mosque (Berényi Zsigmond Utca). The mosque is of a rectangular layout, built with a stone wall, boasting no dome and featuring a wood ceiling. There is a minaret erected with smooth cut stones in the north-eastern corner. Having been demolished by the Austrians, the minaret could not make it to the modern day while only its pedestal remains. Evliyâ Çelebi portrays the mosque as *"a beautiful new mosque with a lead-covered roof, an embroidered ceiling, a solid foundation, a large congregation and a tall masonry minaret"*. The bath, the school, the madrasah, and the lodge reported by Evliya Çelebi to have been next to the mosque have not survived to the present day.

There is no information about Öziceli Hacı İbrahim, the founder of the mosque. The city of Özice (Užice in Serbian) is located on the border of Bosnia in the western part of Serbia in present times. Having been built in the 17th century, the mosque had served as a warehouse for a while in the mid-18th century and then was converted into a residence. Most recently renovated in 2007, the mosque now serves as a local history museum. Its minaret was left unfinished as part of the renovation efforts.

The museum displays details about the background of the mosque, etchings of the renovation efforts, and the past engravings of Esztergom, as well as some war instruments that the Turks left behind. The 17th-century mihrab of the mosque is also worth seeing as it is equipped with a stalactite.

Es-03

*Esztergom (Esztergom)
Esztergom, Berényi Zsigmond u. 18,
2500 Magyarország*

Öziceli Hacı İbrâhim Câmii | Öziceli Hacı İbrâhim Mosque

Sultan Süleyman'ın Kitâbesi ve Uğrun Kapısı

Es-04

Estergon (Esztergom)

Esztergom, Berényi Zsigmond u. 18,

2500 Magyarország

Tuna kenarında Öziceli Hacı İbrâhim Câmii'nin inşâ edildiği sur duvarında, kalenin küçük bir kapısı yer almaktadır. Bu kapı, Orta Çağ kalelerinde yer alan “uğrun kapısı”dır.

Uğrun kapıları, kale veya surlarda genellikle ana kapılardan uzak yerlerde çeşitli amaçlarla gizlice kalenin dışına çıkmak için kullanılan kapılara denilmektedir. Bu kapılar savaş sırasında düşman tarafından keşfedilse bile kalabalık hâlde girilmesi mümkün olmayan geçitlere açılmaktadır. Estergon'da kalenin fethinden sonra bu kapı yapılmış ve kapının üzerinde Kânûnî Sultan Süleyman'ın hatırası olarak bir kitâbe konulmuştur. Arapça kitabede “*Bu kale Sultan Selim Şah oğlu Sultan Süleyman zamanında yapıldı*” anlamına gelen cümle yazılıdır. Macaristan'daki Osmanlı kitâbelerinden özgün hâlde yerinde duran iki kitâbeden biridir. Diğer kitâbeler ya günümüze ulaşmamış ya da müzelere kaldırılmıştır.

Suleiman the Magnificent's Epitaph and Postern

The castle that rises over the fortification wall where Öziceli Hacı İbrâhim Mosque was built on the banks of the Danube has a small gate. The gate was a postern, which was common in Mediaeval castles.

The posterns were typically used to go out of the castle through a concealed location for various purposes, away from the main gates within the castles or city walls. These gates open out to passages impossible to enter as a group even if they are discovered by adversaries in times of war.

This gate was built following the conquest of the Esztergom Castle and an epitaph of Suleiman the Magnificent was placed over the gate in his memory. What the Arabic epitaph reads is as follows: *"This castle was built during the rule of Sultan Suleiman, the son of Sultan Selim Shah"*. It is one of the two Ottoman epitaphs that remain intact in Hungary. Other epitaphs could not survive to the present day or are displayed in museums.

Es-04

Esztergom (Esztergom)

*Esztergom, Berényi Zsigmond u. 18,
2500 Magyarország*

Es-05

*Estergon (Esztergom)
Esztergom, Pázmány Péter utca 11.
2500 Magyarország*

Estergon Beyi'nin Evi

Bey Evi; iç kalenin güneydeki burcunun önünde, Öziceli Hacı İbrâhim Câmîi'ne giden yol üzerinde Pázmány Péter Sokağı ile Katona István Sokaklarının kesişiminde yer almaktadır. Polusin Evi (Polusin-ház) olarak da bilinen iki katlı ev mütevazı bir yapıdır.

Evin kemerli giriş kapısının sağında, Estergon Beyi'nin 1602'de bu evde yaşadığını bildiren Macarca bir levha yer alıyordu. Bu levha son onarımda kaldırılmıştır.

Residence of the Governor of Esztergom

The Residence of the Governor is located across the southern bastion of the inner fortress, where Pázmány Péter Street and Katona István Street meet en route to Öziceli Hacı İbrâhim Mosque. Also known as Polusin House (Polusin-ház), the two-floor house is of a modest layout.

To the right of the arched entryway was a plaque in Hungarian to note that the Governor of Esztergom had once lived in this house in 1602. The plaque was removed as part of the recent renovation.

Es-05

Esztergom (Esztergom)

Esztergom, Pázmány Péter utca 11.

2500 Magyarország

Küçük Hamam

Es-06

Estergon (Esztergom)
Estergom, József Attila tér, 2500
Magyarország

Estergon'da Ilıca Kulesi'nin bitişğinde kubbeye örtülü olduğu anlaşılan küçük bir hamam bulunmaktadır. Kuleye de ismini veren bu hamamın 1605'te, Osmanlıların Estergon'u ikinci fethinden sonra inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Evliyâ Çelebi'nin kısaca bahsettiği ılıcanın kare planlı sıcaklık mekânı günümüze ulaşmıştır. Üstü kapatılarak koruma altına alınan hamamı kulenin arkasına dolaşarak dıştan görmek mümkündür.

Small Turkish Bath

There is a small bath that is seemingly covered with a dome, adjacent to the Bath Tower in Esztergom. Also named after the tower, the bath is estimated to have been built in 1605 following the second Ottoman conquest of Esztergom.

The square-shaped tepidarium of the bath briefly reported by Evliyâ Çelebi has survived to the present day. Placed under protection with a seal, the bath also offers a point of view once one goes behind the tower.

Es-06

Esztergom (Esztergom)

Esztergom, József Attila tér, 2500

Magyarország

*Bi-hamdi'llâh kim geldün Peçuy'a
Sanasın teşne-diller irdi suya*

Filibeli Vecdî

TDV İslâm Ansiklopedisi *Peçuy* maddesi

TDV's Encyclopaedia of Islam article on *Peçuy* (*Pécs*)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/pecuy>

Peçuy

Pécs >

PEÇUY

- P-01 | Peçuy Kalesi > 100
- P-02 | Sultan Süleyman Câmii / Katedral > 104
- P-03 | Gâzi Kâsım Paşa Câmii / Kilise > 106
- P-04 | Yakovalı Hasan Paşa Câmii (Mevlevihâne) > 110
- P-05 | Memi Paşa Hamamı > 114
- P-06 | Ferhad Paşa Câmii > 116
- P-07 | Tabakhâne Câmii / Kilise > 118
- P-08 | İdris Baba Türbesi > 120
- P-09 | İdris Baba Çeşmesi > 122
- P-10 | Meydan Çeşmesi > 123
- P-11 | Bektaşî Tekkesi > 124
- P-12 | Türk Çeşmesi > 126
- P-13 | Şehir Târîhi Müzesi > 127

PÉCS

- P-01 | Pécs Castle > 101
- P-02 | Sultan Süleiman's Mosque / Cathedral > 105
- P-03 | Kasım Pasha Mosque / Church > 107
- P-04 | Yakovalı Hasan Pasha Mosque (Dervish Lodge) > 111
- P-05 | Memi Pasha Bath > 115
- P-06 | Ferhad Pasha Mosque > 117
- P-07 | Tabakhâne Mosque / Church > 119
- P-08 | İdris Baba's Tomb > 121
- P-09 | İdris Baba Fountain > 122
- P-10 | Square Fountain > 123
- P-11 | Bektashi Lodge > 125
- P-12 | Turkish Fountain > 126
- P-13 | City History Museum > 127

Peçuy Kalesi

1543'te Osmanlılara teslim olarak Türk idaresine giren Peçuy'da, bu dönemde şehir hayatında büyük değişiklikler olmuştur. Osmanlı Peçuy'unda, diğer Macar şehirden farklı olarak hem mimarîde hem de Müslümanların dinî hayatlarında Balkan şehirleri gibi Osmanlı kültürü hâkim olmuştur. Macaristan'daki Osmanlı mimarîsinin en büyük eseri olan Gâzi Kasım Paşa Câmii şehrin tam merkezine inşa edilmiştir. 17 Müslüman mahallesine sahip Peçuy'da; 17 câmî-mescit, 4 türbe ve 6 tekke bulunuyordu.

Şehri çepeçevre saran surlar tâmir edilerek yeni surlar yapılmış ve buraya kuvvetli bir askerî garnizon yerleştirilmişti. Evliyâ Çelebi, kale duvarlarının iri kesme taştan yapıldığını

ancak diğer kalelere nispeten alçak tutulduğunu yazar. Yirmi civarında kule ve burcun bulunduğu Peçuy Kalesi'nden günümüze yalnızca iç kalenin barbakanı ile kalenin kuzeyindeki sur duvarları ve birkaç burç kalmıştır. Peçuy Kalesi'nin günümüze ulaşmamış Budin, Şikoş ve Sigetvar kapılarının yerlerinde bilgi levhaları asılıdır.

İdris Baba Türbesi, Bektâşi Tekkesi, Yakovalı Hasan Paşa Câmii ve Tabakhâne Câmii gibi Türk eserleri eski şehir surlarının dışında yer aldığından şehrin Osmanlı döneminde kale surlarının dışına taşığı anlaşılmaktadır.

Pécs Castle

Having been under the Turkish rule following the surrender to the Ottomans in 1543, Pécs underwent substantial changes as a city. Unlike other Hungarian cities, Pécs ruled by the Ottomans was dominated by the Ottoman culture in architecture and religious life of the Muslims just like it was the case in the Balkan cities. Gâzî Kasım Pasha Mosque, the top artefact of the Ottoman architecture in Hungary, was built right in the heart of the city. Boasting 17 Muslim neighbourhoods, Pécs was home to 17 mosques/prayer halls, 4 religious mausoleums, and 6 lodges.

The fortification walls that encircle the city in all directions were renovated, with new walls erected, and a mighty military post was settled here. Evliyâ Çelebi

recounts how the city walls were made of large chunks of cut stones whereas they were kept shorter than other castles. Of the Pécs Castle, which is equipped with nearly twenty towers and bastions, only the barbican of the inner fortress, the walls in the north, and a few bastions have remained.

Informative plaques are placed, hanging where the Buda, Siklós, and Szigetvár gates of Pécs Castle have not survived to the present day.

One can infer that the city was bursting out of the walls under the Ottoman rule since the Turkish artefacts including the Tomb of İdris Baba, Bektashi Lodge, Yakovalı Hasan Pasha Mosque, and Tabakhâne Mosque are situated outside the former city walls.

P-01

Peçuy (Pécs)

Pécs, Barbakán tér, 7624

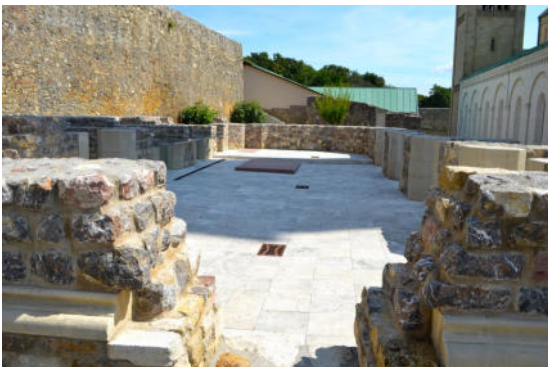
Magyarország

Peçuy Kalesi | Pécs Castle

P-02

Peçuy (Pécs)

Pécs, Dóm tér 2, 7621 Magyarorszáğ

Sultan Süleyman Câmii / Katedral

Peçuy'da eski iç kalede yer alan katedral, Osmanlı döneminde câmî olarak kullanılmış olup ilk yapılışı 11. yüzyıla kadar uzanmaktadır.

Evliyâ Çelebi, Sultan Süleyman'ın adına câmîye dönüştürülen kiliseyi kendine has üslûbuyla şöyle anlatır: *“Eskinin usta mühendisleri bütün hünerlerini gösterip bu câmîde öyle tasarruflar etmiş ki yeryüzünde öyle işçiliği ve ustalığı bir eski mimar etmemiştir. Hatta bu nurlu câminin içinde ve dışında çeşitli oymalar ve sanatlar oymacı ustanın elinden çıkmış türlü türlü cevahir cinsi taşlar ile süslenmiş duvarlar var ki gören maarif erbabı hayran olurlar. Bunda olan kemerler, bunda olan girih girih sanatlı pencereler ve bunda olan parlak mermer taşlar meğer Kudüs'teki Aksa Câmîi'nde ola. Bir ibretli bukalemun nakışlı mümin câmîidir ki diller ile anlatılmaz ve kalemlerle yazılmaz.”*

Yaklaşık 22 x 70 m boyutlarında büyük bir yapı olan

katedralin dört köşesinde kuleler yer almaktadır.

Katedralde Osmanlı dönemine ait günümüze ulaşan tek iz; giriş kapısının solundaki kulede, ahşap çan tertibatının kirişleri arasında Belgradlı Ahmed Ağa'nın tâmir kitâbesidir. Günümüzde ziyârete kapalı olan bu kulenin üzerinde Osmanlı döneminde ahşap minâre inşa edildiği bilinmektedir.

Sultan Süleiman Mosque / Cathedral

Situated within the former inner fortress in Pécs, the cathedral served as a mosque under Ottoman rule while it was originally built in the 11th century.

Evliyâ Çelebi accounts for the church transformed into a mosque to the memory of Suleiman the Magnificent in his unique style: *“The ingenious engineers of the past showcased all their mastery and performed such wonders in this mosque that no other architect on earth has achieved such craftsmanship and mastery. In fact, there are walls decorated with various carvings and various kinds of jewellery stones made by an ingenious carver within and outside this glorious mosque, and the scholars who take a look at them are fascinated. The arches and window panes of this one, and the shiny marble stones could only be matched by those in Al-Aqsa Mosque in al-Quds. It is such a mosque for the faithful with chameleon-like décor that cannot be put into words and written with pens.”*

There are towers in the four corners of the cathedral, which is a large building in dimensions of nearly 22 x 70 metres. The only sign within the cathedral that has remained of the Ottoman times is an inscription of renovation by Ahmed Ağa of Belgrade, placed on the left hand side of the entrance gate, between the girders of the wooden bell. Currently close to visits, the tower is known to have been built under a wooden minaret during the Ottoman times.

P-02

Peçuy (Pécs)

Pécs, Dóm tér 2, 7621 Magyarország

Gâzi Kasım Paşa Câmii / Kilise

Peçuy'da şehir merkezinde Seçenyi (Széchenyi) Meydanı'nda yer almaktadır. Budin Beylerbeyi Gâzi Kasım Paşa 1548-1552 yılları arasında inşâ ettirmiştir. 16 metre çapındaki büyük kubbesiyle, Macaristan'da Osmanlı döneminden kalan en büyük câmidir.

Peçuy'daki Türk hâkimiyetinin son bulmasıyla, 1776'da minâresi ve son cemaat yeri Avusturyalılar tarafından yıktırılarak kiliseye çevrilmiştir. 18. yüzyılda özgün mimarîsi tümüyle değiştirilen câmi, 1938 ve sonraki yıllarda yapılan onarımlarla özgün hâlindeki dış görünüşüne tekrar kavuşmuştur. Câminin aslı hâliyle ilgili en eski bilgiler Evliyâ Çelebi'ye aittir. Şehirdeki tüm eserleri tafsilâtli bir şekilde anlatan seyyah, Gâzi Kasım Paşa Câmii'ni şöyle ifade etmektedir: *"Gayet geniş, iç açıcı ve kalabalık cemaate sahiptir. Kubbeleri gök kubbe gibidir ki uzunluğu ve genişliği yüzer ayaktır. Bir tür sanatlı minberi, mihrabı, müezzin mahfili ve bir murassa gibi kürsüsü vardır ki diller ile anlatılmaz. Ve bir yuvarlak kubbesi var ki sanki doğramacı elinden çıkmış yüksek kubbedir ki misli meğer İstanbul'da Sultan Selim Câmii kubbesi ola. Kapısının sağında ve solunda yan sofaları üzerinde [son cemaat yerinde] altı adet yüksek direkler üzerinde yedi adet nakışlı kubbelere vardır. Minâresi gayet yüksek ve bir şerefelidir."*

Kasım Paşa Câmii, minâresi ve son cemaat yeri günümüze ulaşmamasına rağmen *Gâzi* unvanıyla beden duvarları ve büyük kubbesi ile Orta Avrupa'da Türk mimarîsinin önemli bir temsilcisi olarak ayaktadır. Günümüzde de kilise olarak kullanılan câminin iç mekân duvarlarında, Osmanlı dönemine ait bazı kalem işleri ve duvar yazıları mevcuttur. Câminin bodrum katı müze olarak faaliyet göstermektedir. Burada bölge târihini anlatan bilgi panoları görüp câminin târihi ve mimarîsine ait klasik ve dijital sergiyi gezebilirsiniz.

Kasım Pasha Mosque / Church

It is located on the Széchenyi square downtown Pécs. It was built at the behest of Kasım Pasha, the Governor of Buda, between 1548 and 1552. It is the largest Ottoman mosque remaining in Hungary, featuring a 16 metre-diameter dome.

Once the Turkish rule came to an end in Pécs, the minaret and the place of congregation were demolished by the Austrians in 1776 before being converted into a church. The original architectural style of the mosque underwent complete transformation in the 18th century while it was restored to its original state on the façade as part of the renovations in 1938 and afterwards. The oldest pieces of information concerning the original state of the mosque were reported by Evliyâ Çelebi. Having thoroughly described all the artefacts in the city, the travellers reported the following about the Mosque of Kasım Pasha: *“It has a very large, heartwarming and crowded congregation. Their domes are like the dome of the sky, whose length and breadth are floating feet. It has a kind of artistic pulpit, mihrab, muezzin's chamber and a pulpit-like lectern that is undescrivable. And it has a round dome, which is as if it was a high dome made by the hand of a carpenter as if it were the dome of Sultan Selim Mosque in Istanbul. It is such a big dome, and like it, is a solid dome sitting on a fourcorner wall. There are seven embroidered domes on high poles, six on the side sofas, on the right and left of the door. Its minaret is very high and has a balcony.”*

Although the Mosque of Kasım Pasha and the final gathering spot could not survive to the present day, the main walls called *Gâzi* and its large dome remain as a major piece of Turkish architecture in Central Europe. The indoor walls of the mosque, which currently serve as a church, are inscribed with some Ottoman handwritings and graffiti. The basement of the mosque operates as a museum now. The museum boasts information boards that account for the history of the neighbouring region, and classical and digital exhibitions of the mosque's history and architectural style.

P-03

Peçuy (Pécs)

Pécs, Hunyadi út 4, 7621

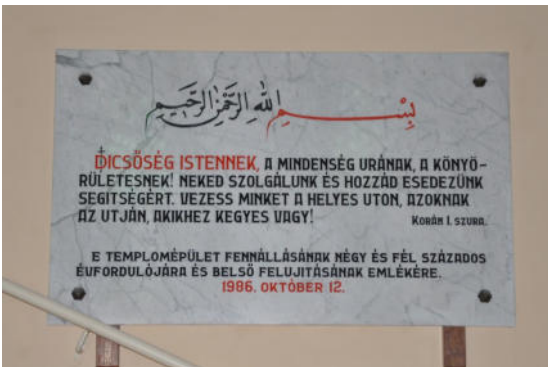
Magyarország

Gâzi Kasım Paşa Câmii
Gâzi Kasım Pasha Mosque

Yakovalı Hasan Paşa Câmii (Mevlevîhâne)

Peçuy (Pécs)

Pécs, Rákóczi út 2, 7623

Magyarország

Yakovalı Hasan Paşa Câmii, Peçuy'da sur dışında, Sigetvar kapısı yakınında, Hastane Meydanı'nda yer almaktadır. Macaristan'daki câmiler arasında günümüze kadar özgün hâliyle kalabilen tek eserdir.

Evlîyâ Çelebi, câmiyi "Bu da geniş, eski bir câmi olup kurşun ile örtülü ibâdehânedir. Minâresi başka tarz bir düzgün ve hoş minâredir" şeklinde anlatmaktadır. Câminin kuzeyinde Avusturyalılar tarafından yıktırılan Macaristan'daki tek mevlevîhâne yer alıyordu. Faal olduğu dönemde tekkeyi ziyaret edip çok etkilendiği anlaşılan Evliyâ Çelebi,

Seyahatnâmesinde mevlevîhâneyi uzunca yazmıştır.

Yakovalı Hasan Paşa Câmii, Peçuy'da Türk döneminin sona ermesiyle birlikte Cizvit tarikatınca kiliseye çevrilmiş ve 1960'a kadar Katolik kilisesi olarak kullanılmıştır. 1960'ta restore edilerek müze hâline getirilen câminin minberi, kürsüsü ve halıları Türkiye'den gönderilmiştir. Bakımlı ve sağlam durumdaki câmi, müze olarak kullanılmaktadır. Müzenin girişindeki mekânda câminin târihçesi ile Mevlevî kültürüne ait bilgi panoları yer almaktadır.

Câmiyi ziyaret ettikten sonra, Osmanlı târihçisi İbrâhim Peçevî'nin heykelini inceleyip arka sokaktan minâre tarafına dolaşarak günümüze ulaşan birkaç mezar taşını da görebilirsiniz.

Yakovalı Hasan Pasha Mosque (Dervish Lodge)

P-04

Yakovalı Hasan Pasha Mosque is located beyond the city walls of Pécs, near the Szigetvár gate on the Hospital Square. Of the mosques in Hungary, it is the only one that has kept its original form intact into the present day.

Evliyâ Çelebi describes the mosque as “*a large, old mosque and a house of prayer covered by lead, with a minaret of a particular, clear-cut, and delightful style*”. To the north of the mosque, there used to be the only dervish lodge in Hungary later to be demolished by the Austrians. Having reportedly been impressed a lot by the lodge when it was in service, Evliyâ Çelebi gave a lengthy account of the dervish lodge in his travel logs.

Yakovalı Hasan Pasha Mosque was converted into a church by the Jesuits once the Turkish rule came to an end in Pécs, and it operated as a Catholic church until 1960. The minber, lectern, and rugs of the mosque, which has been morphed into a museum upon renovation in 1960, were imported from Türkiye. The well-kept mosque in sound condition now serves as a museum. Some information boards are placed on the way to the museum’s entrance to offer insight into its background and the dervish culture.

After visiting the mosque, you can examine the statue of Ottoman historian İbrahim Peçevî and wander around the back street towards the minaret and see a few tombstones that have survived to the present day.

Peçuy (Pécs)

Pécs, Rákóczi út 2, 7623

Magyarország

Yakovalı Hasan Paşa Câmii | *Yakovalı Hasan Pasha Mosque*

P-05

Peçuy (Pécs)

Pécs, Ferencesek ut 33, 7621

Magyarország

Memi Paşa Hamamı

Peçuy Kalesi'nin fethinden sonra; Memi Paşa, kiliseden dönüştürdüğü câminin yanına medrese, hamam ve çeşme yaptırmıştı. Bu yapılardan hamamın kalıntıları, 1977'de kısmen ortaya çıkartılarak koruma altına alınmıştır. Çifte hamam tipinde olan Memi Paşa Hamamı'nın, bir bölümünün üstünde binâ bulunmaktadır. Mevcut kalıntılardan hamamın planını görmek mümkündür.

Memi Pasha Bath

Memi Pasha had a madrasah, a bath, and a fountain built next to the mosque converted from a church upon the conquest of Pécs Castle. Of them, the remains of the bath were unearthed in part in 1977 before being placed under protection. A building rises over a section of the Bath of Memi Pasha, which houses double baths. One can infer the layout of the bath from the remains.

P-05

Peçuy (Pécs)

Pécs, Ferencsek ut 33, 7621

Magyarország

P-06

Peçuy (Pécs)

Pécs, Ferencesek ut 33, 7621

Magyarország

Ferhad Paşa Câmii

16. yüzyılda inşa edilen; câmî, tekke, türbe ve çiftte hamamdan oluşan Ferhad Paşa külliyesinden günümüze sadece câmînin kalıntıları ulaşmıştır. Bu kalıntılar, Kazinczy Sokağı ile Perczel Miklós Sokağı'nın kesişimindeki binâların arkasında kalan arsada yer almaktadır. Evliyâ Çelebi, câmiden “geniş ve mâmûr câmîdir, ama cemaatten gariptir, kurşunla örtülü ve minâresi de çok yüksek başka bir tarzda uzun minâredir” diye kısaca bahsetmiştir.

Ferhad Pasha Mosque

Of the Ferhad Pasha complex, which was constructed in the 16th century and comprised a mosque, dervish lodge, mausoleum, and twin bathhouse, only the remains of the mosque have survived to the present day. The remains are located in a land behind the residences where Kazinczy Street and Perczel Miklós street meet. Evliyâ Çelebi briefly mentions the mosque as *“It is a large and prosperous mosque, but it is devoid of congregation. This is a leaded high building and a very high minaret in another style.”*

P-06

Peçuy (Pécs)
Pécs, Kazinczy u. 6, 7693
Magyarország

P-07

Peçuy (Pécs)
Pécs, Ágoston tér 1, 7626
Magyarország

Tabakhâne Câmii / Kilise

Câmi, kale surlarının dışında, Tekke Deresi'nin (Tettye-patak) yanındaki eski Tabakhâne Mahallesi'nde yer almaktadır.

Buranın günümüzdeki adı Agoşton (Ágoston tér) Meydanı'dır.

Günümüzdeki Szent Ágoston Kilisesi, 1712 yılında Tabakhâne Câmii'nin beden duvarları kullanılarak inşa edilmiştir.

Kilisenin güney duvarında, câmiye ait pencereler, söveleri ve kemerleriyle birlikte açıktır. Ayrıca câminin son cemaat yeri sütunları ve kâideleriyle bir de kuzey cephede üst sıra penceresi günümüze ulaşmıştır.

Osmanlı eserleri konusunda uzman Macar arkeolog G.

Gyözö'nün restitüsyonuna göre câmi, tek kubbeli harim ile üç kubbeli son cemaat yerinden oluşmaktadır.

Tabakhâne Mosque / Church

The mosque is located outside the city walls in the neighbourhood formerly called *Tabakhâne* next to the creek Tettye (Tettye-patak). It is currently named Ágoston square.

The modern-day Szent Ágoston Church was made of the main walls of the Tabakhâne Mosque built in 1712. The south wall of the church boasts the window panes that have remained of the mosque, out in the open with their frames and arches. The mosque's section for late arrivals has survived along with the walls and pedestals, as well as the upper window pane in the northern façade.

The mosque is made of a single-dome sanctuary and a three-dome section for late arrivals according to the restitution performed by G. Gyözö, the Hungarian archaeologist specialised in Ottoman artefacts.

P-07

Peçuy (Pécs)
Pécs, Ágoston tér 1, 7626
Magyarország

P-08

Peçuy (Pécs)
Pécs, Nyár u. 10, 7624
Magyarország

İdris Baba Türbesi

İdris Baba Türbesi, kale surlarının dışında, şehrin kuzeybatısında Nyár Sokağı'ndaki küçük bir korulukta yer almaktadır. Türbenin bulunduğu alan eski Müslüman mezarlığıdır. Türbe, sekizgen planlı, kubbeli ve kiremitle örtülü bir yapıdır. Gül Baba Türbesi ile birlikte Macaristan'da günümüze ulaşan iki Bektâşi türbesinden biridir. Gül Baba Müzesi'nde İdris Baba'nın temsilî bir heykeli yer almaktadır. Meşhur târih yazarı İbrahim Peçevî (Peçuylu İbrâhim Efendi), eserinde, 1591 yılında İdris Baba ile görüşüğünü yazmıştır.

Evliyâ Çelebi de 1663'te Peçuy'daki câmi, medrese, tekke ve hamam gibi eserleri anlatırken İdris Baba'dan, "1000 târihinde hayatta olup nice kerâmetleri nakledilir" cümlesiyle bahsetmiştir.

İdris Baba Türbesi, 1693'ten sonra şapele dönüştürülmüş, pencerelerinden biri bozularak buraya yarım yuvarlak çıkıntı hâlinde bir apsis eklenmiştir. 1960'larda restore edilerek tekrar türbe hâline getirilen eser günümüzde de ziyârete açıktır.

İdris Baba's Tomb

The Tomb of İdris Baba is situated outside the city walls, within a small-sized coppice forest on the Nyár Street to the north-west of the city. The land where the tomb is situated is a former Muslim cemetery. The tomb is of an octagonal layout and a dome and covered by bricks. It is one of the two Bektashi tombs that have remained in Hungary, along with the Tomb of Gül Baba. The Gul Baba Museum houses a symbolic statue of İdris Baba.

Renowned historian İbrahim Peçevî (İbrâhim Efendi of Pécs) wrote about his talk with İdris Baba in 1591. Evliyâ Çelebi mentions İdris Baba as part of his account of the mosques, madrasahs, lodges, and baths in Pécs in 1663 as *“He is alive on the date of 1000 Hajira and his many blessings are shared”*.

The Tomb of İdris Baba was transformed into a chapel after 1693, and an apse was incorporated as a semi-round recess based on the dislocation of one of the window panes. Restored in the 1960s to be converted back into a tomb, the artefact is open to visitors.

P-08

Peçuy (Pécs)
Pécs, Nyár u. 10, 7624
Magyarország

İdris Baba Çeşmesi

İdris Baba Fountain

İdris Baba Çeşmesi, İdris Baba Türbesi'ne 250 m uzaklıkta, Xavér Sokağı'ndaki 21 numaralı binânın yanında yer almaktadır. Moloz taş duvardan inşa edilmiş tek yüzlü duvar çeşmesidir. Halk arasında Türk Çeşmesi, Osmanlı Çeşmesi ya da İdris Baba Çeşmesi olarak bilinen eser, zamanla kullanılmaz hâle gelmiş ve belleklerde unutulmaya yüz tutmuşken 2014'te TİKA tarafından yeniden ayağa kaldırılmıştır.

The Fountain of İdris Baba is situated 250 metres away from the Tomb of İdris Baba, next to the building No. 21 on the Xavér street. It is a one-façade wall fountain made of rubble stones. Colloquially known as *Turkish Fountain*, *Ottoman Fountain* or *İdris Baba Fountain*, the artefact went out of service over time, and it was only in 2014 that it was restored by TİKA when it was about to sink into oblivion.

Meydan Çeşmesi

Square Fountain

Çeşme, katedralin güneyindeki parkta, Janus Pannonius ile Káptalan Sokaklarının kesişimindeki alanda yer almaktadır. Meydan düzenlemesi sırasında yapılan kazılarda çeşmeye ait kalıntılar tespit edilmiştir. Çeşmenin bir duvarı ile yalak taşının bulunduğu bu kalıntılar koruma altına alınmıştır. Yol seviyesinin altında kalan bu çeşme, zemine yapılan cam döşeme ile sergilenmektedir.

The fountain is located in the park to the south of the cathedral, where Janus Pannonius and Káptalan streets meet. The remains of the foundations were unearthed during the excavations as part of the efforts to renovate the square. The remains that include a wall and a drinking trough of the fountain have been placed under protection. Situated below the road level, the fountain is displayed with a glass base plate fixed on the ground.

P-10

Peçuy (Pécs)

Pécs, Janus Pannonius u. 10, 7621

Magyarország

P-11

Peçuy (Pécs)

Pécs, Tettye tér, 7625 Magyarország

Bektaşî Tekkesi

Peçuy'da şehrin kuzeydoğusunda, surların dışında, günümüzdeki adı *Tettye* olan hâkim bir tepede *Bektaşî Tekkesi* olarak kullanılan koruma altındaki binânın kalıntıları yer almaktadır. Bu binâ, 1505-1525 arasında Peçuy Piskoposu olan György Szathmary'nin İtalyan bir ustaya inşâ ettirdiği bir saraydı.

Peçuy'daki Türk döneminden sonra tekke bir süre manastır olarak kullanılmış, daha sonra terk edilmiştir. Mevcut kalıntılardan tekkenin taş duvardan inşâ edilmiş, iki katlı, bir avlu etrafına sıralanmış odalardan müteşekkil bir binâ olduğu anlaşılmaktadır. Duvar kalıntıları günümüzde park içerisinde açık hava müzesi olarak sergilenmektedir.

Peçuy'da türbesi bulunan İdris Baba'nın da bu tekkeye mensup olması muhtemeldir. Buradaki seyir alanından şehri gördükten sonra İdris Baba'yı ziyaret edebilirsiniz.

Bektashi Lodge

The remains of what now serves as a Bektashi Lodge have survived to the present day over a commanding hill currently named as Tettye, outside the city walls to the south-east of the city. The building was a palace built by an Italian master at the behest of György Szathmary, a bishop in Pécs, between 1505 and 1525.

The lodge operated as a monastery for a while after the end of the Turkish rule in Pécs, and then was left to its own devices.

One can infer from the remains that the lodge was made of a stone wall and equipped with two floors and rooms that encircled a courtyard. The wall remains are now displayed as open air museum items within a park.

İdris Baba, whose tomb is located in Pécs, is likely to have been a member of this lodge. After seeing the city from the viewing area here, you can visit İdris Baba.

P-11

Peçuy (Pécs)

Pécs, Tettye tér, 7625 Magyarország

Peçuy (Pécs)
Pécs, Kálvária u. 20, 7625
Magyarország

Türk Çeşmesi

Turkish Fountain

Türk Çeşmesi olarak bilinen eser, surların dışında, Kálvária ile Zöldfa Sokaklarının köşesinde yer almaktadır. 1980 yılına kadar ayakta olan eski bir Türk çeşmesinin yerine yeni yapılmıştır.

Known as Turkish Fountain, the artefact is located outside the city walls, in the corner where Kálvária and Zöldfa streets meet. It has replaced a former Turkish fountain, which survived until 1980.

Şehir Târihi Müzesi City History Museum (Várostörténeti Múzeum)

P-13

Müzedede, Peçuy şehrinin Osmanlı döneminin sonundan günümüze kadar târihi anlatılmaktadır. Şehrin Osmanlı dönemindeki hâlinin büyük bir maketi dikkat çekicidir. Bu makette, Osmanlı devrine ait câmiler, hamamlar, kale kapıları gibi belli başlı yapılar görülebilir. Müzedede ayrıca Türk dönemiyle ilgili; Gâzi Kasım Paşa Câmii'nin mimarisi değiştirilmeden önceki hâlinin detaylı bir maketi ile birkaç mezar taşı da sergilenmektedir.

The museum offers an account of the history of Pécs ranging from the Ottoman times to the modern day. A large model of the city under Ottoman rule is quite striking. The model features major structures, including the Ottoman mosques, baths, and castle gates. The museum also exhibits a thorough model of the Kasım Pasha Mosque before its architectural style was replaced and of a few Turkish tombstones.

Peçuy (Pécs)

Pécs, Felsőmalom u. 9, 7621

Magyarország

Eyledi 'azmi Sigetvar'a o dem
Almağa basdı reh-i 'azme kadem
Yürüdi cünd-i zafer-rehberle
'Azm edüben niçe yüz bin erle

Merâhî

TDV İslâm Ansiklopedisi *Sigetvar* maddesi

TDV's Encyclopaedia of Islam article on *Sigetvar* (*Szigetvár*)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/sigetvar>

Sigetvar

Szigetvár >

SİGETVAR

- S-01 | Sigetvar Kalesi > 132
- S-02 | Kânûnî Sultan Süleyman Câmii > 136
- S-03 | Ali Paşa Câmii / Kilise > 140
- S-04 | Câmi / Kilise > 144
- S-05 | Türk Evi Müzesi > 146
- S-06 | Türbek Kilisesi > 150
- S-07 | Macar-Türk Dostluk Parkı > 152
- S-08 | Kânûnî Sultan Süleyman Makam Türbesi > 154

SZIGETVÁR

- S-01 | Szigetvár Castle > 133
- S-02 | Sultan Süleiman Mosque > 137
- S-03 | Ali Pasha Mosque / Church > 141
- S-04 | Mosque / Church > 145
- S-05 | Turkish House Museum > 147
- S-06 | Church of Turbék > 151
- S-07 | Hungarian-Turkish Friendship Park > 153
- S-08 | Memorial Tomb of Suleiman the Magnificent > 155

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Vár u. 19, 7900
Magyarország

Sigetvar Kalesi

Sigetvar Kalesi'nin târihi, Elma (Almás) Deresi'nin suladığı bataklık üzerindeki adaya 15. yüzyılın başında Oswald Szigethi'nin ilk istihkâmını inşâ etmesiyle başlamaktadır. Daha sonra çeşitli ilâvelerle güçlendirilen kale, 1566'daki fetihten sonra Budin Beylerbeyi Sokollu Mustafa Paşa tarafından yeniden yaptırılmıştır.

Günümüze ulaşan kale, eski Sigetvar Kalesi'nin "İç Kale"si olup, düz bir arazide surlarla aynı yükseklikteki dört burçtan oluşmaktadır. Tümüyle tuğladan yapılan kale dörtgen şekillidir. Beden duvarlarının büyük kısmı, burçlar ve top mazgalları Osmanlı döneminden kalmadır. Kalenin giriş kapısı Barok tarzda olup Avusturyalılar döneminde yenilenmiştir. Evliyâ Çelebi, Osmanlı dönemindeki giriş kapısını "...iç kale kapısı var ki, bu kadar zamandan beri seyâhatimizde bu güne hiyel ü şeytânât ile binâ olunmuş bir kal'a kapusu görmedim." diye târif etmektedir.

Sigetvar'ın fethinden sonra, Sokollu Mehmed Paşa tarafından, seferde vefat eden Kânûnî Sultan Süleyman'ın adına kalede bir câmi yaptırılmıştır.

Szigetvár Castle

Szigetvár Castle dates back to the times when the original bulwark of *Osvald Szigethi* was constructed in the early 15th century on the island situated over a swamp irrigated by the tributary Almás. Fortified by a variety of later additions, the castle was rebuilt at the behest of *Sokollu Mustafa Pasha*, the Governor of Buda, upon the conquest in 1566.

The remaining castle lacks the Internal Castle of the former Szigetvár Castle, and is made of four bastions of identical heights as the walls on a flat land. Entirely made of bricks, the castle is of a square layout. Most of the main walls, bastions, and embrasures go back to the Ottoman times. Renovated under Austrian rule, the entrance gate of the castle is of Baroque style.

Evliyâ Çelebi describes the entrance gate as follows in its version under the Ottoman rule: “...*There is such an inner fortress gate that I have never seen a castle gate built with such an ingenious skill in any of my travels.*”

In the aftermath of the conquest of Szigetvár, Sokollu Mehmed Pasha had a mosque built within the castle in the name of Suleiman the Magnificent, who died during the campaign.

S-01

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Vár u. 19, 7900
Magyarország

Sigetvar Kalesi
Szigetvár Castle

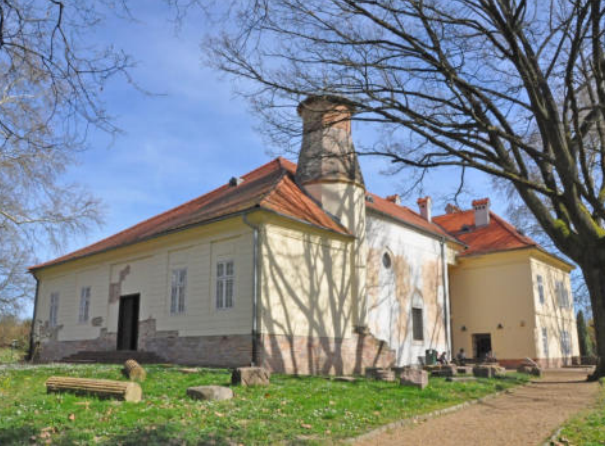

S-02

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Vár u. 17, 7900
Magyarország

Kânûnî Sultan Süleyman Câmii

Sigetvar'ın fethinden sonra, Sokollu Mehmed Paşa tarafından, seferde vefat eden Kânûnî Sultan Süleyman'ın adına 1566 yılında yaptırılmıştır. Mimarî bakımından sade özellikler gösteren Kânûnî Sultan Süleyman Câmii, uzunlamasına dikdörtgen planlıdır. Bilinen selâtin câmilerin aksine kubbeli değil ahşap tavanlı inşa edilmiş mütevâzî bir eserdir. Evliyâ Çelebi, eseri *Süleyman Han'ın Küçük Câmii* olarak adlandırmıştır. Câmi, dikdörtgen planlı harim, L biçimindeki (doğu ve kuzey yönden kuşatan) son cemaat yeri ile kuzeydoğu köşedeki tuğla minâreden oluşmaktadır. Sigetvar, 1689'da Avusturyalılara teslim edildikten sonra General de

Vecchi bazı aramalarda bulunmak üzere câminin içini kazdırmış, arkasından da câmiyi özel konutu olarak kullanmıştır. Minâre gövde başlangıcına kadar yıktırılmış, yalnızca kaidesi kalmıştır. Generalin 1702'de ölümünün ardından câmi, önce askerî hastane, XVIII. yüzyılda da tahıl deposu olmuştur. 1760-1770 yılları arasında kilise olarak kullanılan eser bir ara ahır hâline getirilmiştir. Sonraki yıllarda depo olarak kullanılmış; 1963'te onarılarak yapılan değişiklik ve ilâvelerden temizlenmiştir.

Günümüzde yerel târih müzesi olarak kullanılan câminin, 16. yüzyıldan kalan ahşap minâre basamakları ve duvarlarındaki Osmanlı dönemine ait koruma altındaki yazıları ilgi çekicidir.

Sultan Suleiman Mosque

In the aftermath of the conquest of Szigetvár, Sokollu Mehmed Pasha had it built in 1566 in the name of Suleiman the Magnificent, who died during the campaign. Boasting modest architectural characteristics, the Mosque of Suleiman the Magnificent is of a lengthwise rectangular layout. Unlike the regular mosques of the sultans, it is a modest body of work built with a wooden roof, not a dome. Evliyâ Çelebi referred to the mosque as the *Small Mosque of Suleiman the Sultan*. The mosque is made of a rectangular sanctuary, an L-shaped section for late arrivals (encircling in the east and north) and a brick minaret in its north-east corner. After Szigetvár was surrendered to the Austrians in 1689, General de Vecchi had the indoors of the mosque excavated in an attempt to perform some search and then put the mosque to his personal use as a residence. The minaret was demolished up to the onset of its body while only its pedestal remained. The mosque was converted into a military hospital upon the demise of the General in 1702, and served as a silo in the 18th century. Having operated as a church from 1760 to 1770, the artefact was transformed into a stable for a while. It then served as a storehouse before being cleared of the modifications and additions upon renovation in 1963.

Currently operating as a local history museum, the mosque stands out with its wooden steps of minaret dating back to the 16th century and the Ottoman inscriptions under protection on its walls.

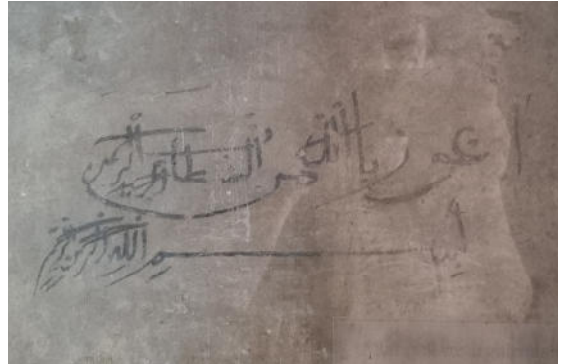
S-02

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Vár u. 17, 7900
Magyarország

Kânûnî Sultan Süleyman Câmii ve Müzesi
Sultan Suleiman Mosque and Museum

Ali Paşa Câmii / Kilise

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Zrínyi tér 9, 7900
Magyarország

Sigetvar şehir merkezinde, Zrínyi Meydanı'nda yer almaktadır. Câmî, türbe, çeşme ve mahkeme binâsının yer aldığı küçük bir külliye şeklindeki yapılardan yalnızca câmî günümüze ulaşmıştır. Eserin bânîsi Müezzinzâde Ali Paşa'dır. Ali Paşa, Yeniçeri Ağası olarak Sigetvar Seferi'ne katılmış, seferden sonra kaledeki Sultan Süleyman'ın anısına yaptırılan câminin inşâsı ile görevlendirilmiştir. Buradaki başarısından sonra 1568'de kapdan-ı deryâ olmuş, 1571'de İnebahtı'da şehit olmuştur. Evliyâ Çelebi, Ali Paşa Câmii'ni ziyaret etmiş ve giriş kapısı üzerindeki H. 997/M. 1589-90 târihli kitâbesini neşretmiştir.

Ali Paşa Câmii, Sigetvar'ın 1689'da Avusturyalılarca kuşatma ve muhasarası sırasında hasar görmemiş ve bir süre barut deposu olarak kullanılmıştır. 1712 yılında Plébania adıyla kiliseye çevrilen câminin, 1719'da yıldırım düşmesi sonucu minâresi yıkılmıştır.

Ali Paşa Câmii kiliseye dönüştürüldükten sonra 13 metre çapındaki kubbesinin üstüne çatı yapılarak kubbe gizlenmiştir. Kubbede, Kânûni Sultan Süleyman ile Miklós Zrínyi'nin ölümlerini tasvir eden freskler yer almaktadır. Ali Paşa Câmii, günümüzde *Szent Rókus Templom* adıyla kilise olarak kullanılmaktadır. Macaristan'daki diğer kiliselerde olduğu gibi burada da, şehirdeki Osmanlı hamamlarından sökülerek getirilmiş, vaftiz teknesi olarak kullanılan hamam kurnaları yer almaktadır.

Ali Pasha Mosque / Church

It is located on the Zrínyi Square, downtown Szigetvár. Of a small-sized complex that housed the mosque, a tomb, a fountain, and a courthouse, only the mosque has remained to the present day. It was founded by Müezzinzade Ali Pasha. Ali Pasha joined the Szigetvár campaign as the Head of the Janissaries and he was later commissioned to have a mosque built in memory of Suleiman the Magnificent within the castle following the campaign. His achievements helped him become the Grand Admiral of the Ottoman Navy in 1568 and he fell martyr at the Battle of Lepanto in 1571. Evliyâ Çelebi paid a visit to the Ali Pasha Mosque and accounted for his epitaph of I.C.997/ C.E. 1589-90 over the entrance gate.

Ali Pasha Mosque suffered no harm during the Austrian siege in 1689 and served as a gunpowder store for a while. Converted into a church named Plébania in 1712, the mosque had seen its minaret collapse as a result of a lightning strike in 1719.

The 13 metre-diameter dome of the Ali Pasha Mosque was concealed by a roof over the dome after it was converted into a church. The dome portrays the frescoes that depict the deaths of Suleiman the Magnificent and Miklós Zrínyi. Ali Pasha Mosque currently serves as a church titled *Szent Rókus Templom*. Just like other churches in Hungary, this one is also home to a basin of bath that now serve as a baptismal font after being dismantled from the Ottoman baths in the city.

S-03

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Zrínyi tér 9, 7900
Magyarország

Ali Paşa Câmîî'nin kubbesi | *The dome of Ali Paşa Mosque*

S/B LUKAHISPLANXIT.

S-04

Câmi / Kilise

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Zárda u. 2, 7900
Magyarország

Sigetvar'ın eski Orta Hisarı'nda Ali Paşa Câmi'i'ne yakın, Attila József Caddesi ile Zárda Sokağı'nın kesişiminde yer almaktadır. Padulı Aziz Antal Fransiskan Kilisesi, 1688 yılında Fransiskan tarikatı rahipleri tarafından ismini bilmediğimiz bir câmi kalıntısının üzerine inşa edilmiştir. Sigetvar'ın 17. yüzyıla ait şehir planında Peçuy Kapısı'nın yakınında câmi olarak işaretlenmiştir. Yapının giriş cephesinde iki mermer levha yer almaktadır. Bu levhalardaki bilgilere göre; câmi 1688'de kiliseye çevrilmiş, 1713'te Barok üslûpta kilise olarak yeniden yapılmış, 1731 yılında da onarılmıştır. Kilisenin içinde, giriş kapısının iki yanında, Türk hamamından sökülüp getirildiği anlaşılan birer hamam kurnası bulunmaktadır.

Mosque / Church

It is located near Ali Pasha Mosque in the former Central Fortress, where Attila József Avenue and Zárda Street meets. The Co-Cathedral of St. Anthony of Padua was built over the remains of an unnamed mosque by the priests of the Franciscan Order in 1688. It was marked as a mosque near the Gate of Pecs in the town plan of Szigetvár dating back to the 17th century. Two marble plates are placed on its entrance. The plates notes that the mosque was transformed into a church in 1688, and rebuilt as a church of Baroque style in 1713, and repaired in 1731. The church houses a pair of bath basins apparently dismantled from a Turkish bath on both sides of the entrance gate.

S-04

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Zárda u. 2, 7900
Magyarország

S-05

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Bástyá u. 3, 7900
Magyarország

Türk Evi Müzesi

Türk Evi Müzesi, Sigetvar'ın dış varoşunda, Peçuy yolu üzerindeki Bastya Sokağı'nda yer almaktadır. Tuğla duvardan iki katlı olarak inşâ edilmiş, her katta tek bir odanın bulunduğu sade bir eserdir. Yapının üst örtüsü içerden tonozlu olup, üstü alaturka kiremitli kırma çatı ile örtülüdür. Eserin Osmanlı dönemine ait bir sıbyan mektebi olduğu bilinmektedir. 2014'te Macar devleti tarafından restore edildikten sonra TİKA tarafından *Türk Evi Müzesi* olarak yeniden işlevlendirilmiştir. Müze, 1569'da defterdârlık memuru olarak Macaristan'a gelen Ali Çelebi Efendi'nin terekesinden yola çıkarak 16. yüzyıla ait bir Türk Evi olarak düzenlenmiştir. Ayrıca müzede, sedir, yer sofrası, mutfak, ocak, günlük kullanım eşyaları, kahve ve hamam kültürü ile hat, çini, cam ve minyatür sanatları tanıtılmaktadır. 2021 yılında müzenin bulunduğu alana, Yunus Emre Meydanı (Júnusz Emre tér) ismi verilmiştir.

Turkish House Museum

The Turkish House Museum is located on the Bastya Street en route to Pecs, in the outskirts of Szigetvár.

It is of two floors made of brick walls, with each floor housing a room in a modest style. The upper cover of the building is vaulted from the inside and covered by a hipped roof of Turkish tiles. The house was reportedly a primary school in Ottoman times.

Restored by the Hungarian state in 2014, it has been repurposed as Turkish House Museum by TIKA. The museum operates as a Turkish House dating back to the 16th century based on the inheritance of Ali Çelebi Efendi, who was deployed in Hungary as a treasurer in 1569. The museum also promotes the culture of ottomans, floor tables, kitchen, hearth, daily utensils, coffee and bathing, as well as calligraphy, tile, glass and miniature. Where the museum is located was named Yunus Emre Square (Júnusz Emre tér) in 2021.

S-05

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Bástya u. 3, 7900
Magyarország

Türk Evi Müzesi
Turkish House Museum

Türbek Kilisesi

Sigetvar (Szigetvár)

Szigetvár, Turbék, külterület, 7900

Magyarország

Türbek Kilisesi, Sigetvar'ın 3,5 km kuzeydoğusunda Türbek yolu üzerindedir. 19. yüzyıl başlarında Barok tarzında inşa edilmiş bir eserdir. Bu kilisenin Türklerle olan ilgisi, 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Peşte Şehbenderi olan Müftüoğlu Ahmed Hikmet Bey'e dayanmaktadır.

Ahmed Hikmet Bey, yerel kaynaklardan aldığı bilgiyle, Kânûnî Sultan Süleyman'ın iç organlarının gömülü olduğu yerin bu kilise olduğu üzerinde durarak, kilisenin içinde mezar araştırması için Peç piskoposundan kazı izni almış ancak dönemin şartları gereği kazı yaptıramamıştır. Ahmed Hikmet Bey, Sultan Süleyman'ın Sigetvar'daki hâtırasının unutulmaması için, kilisenin girişi cephesine, türbenin burada olduğunu belirten Türkçe ve Macarca bir mermer kitâbe astırmıştır. 16 Kasım 1913 Pazar günü bir gün bir gece devam eden büyük bir merâsimle Türk-Macar dostluğuna dair konuşmalar yapılarak günümüzdeki kitâbe asılmıştır.

Günümüzde kullanılmayan bu kilisenin iç mekânında, Sigetvar'daki diğer kiliselerde olduğu gibi, civardaki Osmanlı hamamlarından sökülerek getirilmiş, vaftiz teknesi olarak kullanılan hamam kurnaları yer almaktadır.

Hüve'l-hayyül ve'l-bâki

Sigetvar'ın esnâ-yı fethinde dokuz yüz yetmiş dört senesi Saferinin yirmi ikisinde irthâl-i dâr-ı bekâ buyuran mağfûr Kânûnî Sultan Süleyman Han Gazi hazretlerinin kalb-i hümayunlarıyla ciğer ve bağırsakları vaktiyle türbe olan bu mahalle defn edilmişdir, rahmetullahi aleyh Peşte Başşehbenderi Ahmed Hikmet Bey'in zemân-ı idâresinde konmuştur. Sene-i hicriyye 1331 [1913]

Church of Turbék

The Church of Turbék is located en route to Turbék, 3.5 kilometres south-east to Szigetvár. It was built in Baroque style in the early 19th century. The correlation between the church and the Turks concerns Müftüoğlu Ahmed Hikmet Bey, a Diplomatic Consular appointed by the Ottoman Empire in Pest, in the 19th century.

Relying on local sources, Ahmed Hikmet Bey sought and managed to get an excavation permit from the Bishop of Pecs to look for a grave inside the church as he insisted on the fact that where the entrails of Sultan the Magnificent were buried is actually a church whereas he could not have the excavation conducted under the circumstances. Ahmet Hikmet Bey had a marble inscription in Turkish and Hungary placed on the façade of the church, indicating the tomb in an effort to make sure the memory of Suleiman the Magnificent in Szigetvár lingers. The inscription was placed as part of a grand ceremony held on November 16, 1913, Sunday that lasted one day and one night following some speeches over the Turkish-Hungarian friendship.

Just like other churches in Szigetvár, this one which is not used today, is also home to a basin of bath that now serves as a baptismal font after being dismantled from the Ottoman baths in the city.

S-06

Sigetvar (Szigetvár)

Szigetvár, Turbék, külterület, 7900

Magyarország

S-07

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Csertő, 7900
Magyarország

Macar-Türk Dostluk Parkı

Macar - Türk Dostluk Parkı, şehrin 3 km kuzeydoğusunda Türbek Kilisesi'ne yakın bir mevkidedir. Sigetvar'da vefat eden Kânûnî Sultan Süleyman'ın doğumunun 500. yılı anısına 1994'te Türkiye Cumhuriyeti tarafından yaptırılmış, 2016'da TİKA tarafından yenilenmiştir. Dostluk Parkı'nda, Kânûnî Sultan Süleyman'ın sembolik türbesi, Türk Çeşmesi ve Sultan Süleyman ile Zrinyi Mikloş'un heykelleri yer almaktadır.

Dostluk Parkı ile Türbek Kilisesi arasında kalan alan, Sigetvar'ın eski haritalarında Türk Mezarlığı (Török Temetö) olarak işaretlenmiştir.

Hungarian-Turkish Friendship Park

S-07

The Hungarian-Turkish Friendship Park is located in close proximity to the Church of Turbék to 3 km. north-east of the city. It was built by the Republic of Türkiye in 1994 to mark the 500th anniversary of Suleiman the Magnificent who passed away in Szigetvár, and renovated by TIKA in 2016. The friendship park is home to the symbolic tomb of Suleiman the Magnificent, the Turkish Fountain, and the statues of Suleiman the Magnificent and Miklós Zrínyi.

The area between Friendship Park and the Church of Turbék is marked as the Turkish Cemetery (Török Temetö) on the old maps of Sigetvar.

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Csertő, 7900
Magyarország

Kânûnî Sultan Süleyman Makam Türbesi

Sigetvar (Szigetvár)

Szigetvár, Nefejejs dülö, 7900

Magyarország

Kânûnî Sultan Süleyman, on üçüncü ve son seferi olan Sigetvar Seferi sırasında, kalenin fethinden bir gün önce (8 Eylül 1566) otağında vefat etmiştir. Ordunun dağılmaması için padişahın vefatı gizlenmiş, iç organları otağının içine gömülerek cesedi tahnit edilmiştir. Sigetvar Kalesi'nin fethinden sonra, iç organlarının gömüldüğü yere bir makam türbesi yaptırılmıştır. Türbenin yanına mescit, çevresine tekke ve koğuşlar eklenmiş, bu yapıların etrafına ahşap duvar örülüp su hendeği açılarak palanka hâline getirilmiştir.

1683'ten sonra türbeyi işgal eden Avusturyalılar, buradaki câmiyi kısa bir süre kilise olarak kullandıktan sonra tümüyle yıktırılmışlardır. Aradan geçen üç asır boyunca unutulmuş türbenin yerinin tespit edilmesi için 2012 yılında, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) ile Zigetvar Belediyesi arasında

iki ülkenin ortak târihini korumak hedefiyle bir protokol

imzalanmış, Türk ve Macar ekipleri 2015-2017

yıllarında, *Üzüm Tepesi* denilen bölgede

arkeolojik kazılar yürütmüşlerdir. Bu

kazılarda, câmi, türbe ve tekke

binâsının temelleri

tespit edilmiş,

Osmanlı dönemine ait

çok sayıda taş, metal

ve seramik buluntular

ortaya çıkartılmıştır.

Arkeolojik

çalışmaların devam

ettiği bölgede ortaya

çıkartılan eserlerin

sergilenmesi için

müze yapılması

planlanmıştır.

Memorial Tomb of Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent, during his thirteenth and final campaign, the Siege of Szigetvár, passed away in his tent one day before the conquest of the fortress (on September 8, 1566). The death of the sultan was kept a secret to keep the army together and he was buried within his tent and his entrails were embalmed. Following the conquest of Szigetvár Castle, a memorial tomb was erected where his entrails were buried. The tomb was joined by a prayer hall next to it, and lodges and barracks around it, with a wooden wall built and a water ditch dug out, morphing into a redoubt.

Having occupied the tomb after 1683, the Austrians transformed the mosque into a church to serve for a while and then completely demolished it. The Turkish Cooperation and Coordination Agency (TIKA) and the City of Szigetvár concluded a protocol in 2012 in an effort to locate the whereabouts of the tomb, which was long forgotten for three centuries, with a view to safeguarding the shared history of both countries, and the Turkish and Hungarian teams ran archaeological excavations in what is called *Vineyard Hill* from 2015 to 2017. The excavations unearthed the foundations of a mosque, tomb, and lodge, as well as many Ottoman stones, metal, and ceramic finds. A plan is in place to build a museum to exhibit the finds unearthed by the archaeological excavations that are still underway.

S-08

Sigetvar (Szigetvár)
Szigetvár, Nefelejcs dűlő, 7900
Magyarország

*Hamdü li'llâh doğru vardı menzile târ-i du'â
Eğri gibi memleket feth itdi ol zill-ı Hudâ
Didi târihin Hüsâmî topıla dōge dōge
Aldı Eğri kal'asın Sultân Mehemmed hâliyâ*

TDV İslâm Ansiklopedisi Eğri maddesi
TDV's Encyclopaedia of Islam article on Eğri (Eger)
<https://islamansiklopedisi.org.tr/egri>

Eğri

Eger >

EĞRİ

E-01 | Eğri Kalesi > 160

E-02 | Kale Müzesi > 162

E-03 | Valide Sultan Hamamı > 164

E-04 | Kethüdâ Mescidi'nin Minâresi > 166

E-05 | Arnavut Paşa Kaplıcası > 168

E-06 | Türk-Macar Kardeşliği Anıt Parkı > 169

EGER

- E-01 | Eger Castle > 161
- E-02 | Castle Museum > 163
- E-03 | Bath of Valide Sultan > 165
- E-04 | Minaret of Kethüdâ Mosque > 167
- E-05 | Bath of Arnavut Pasha > 168
- E-06 | Memorial Park of Turkish-Hungarian Brotherhood > 169

E-01

Eğri (Eger)

Eger, Vár, 3300 Magyarország

Eğri Kalesi

1596 yılında Sultan III. Mehmed tarafından fethedilen kale, Eğri Deresi'nin iki yakasında ovalık ve tepelik bölgelerin birleştiği konumda yer almaktadır.

Evliyâ Çelebi, iri taşlarla inşa edilmiş ve etrafı hendeklerle çevrili olan iç kalenin Frenk Hisarı ve Macar Hisarı isimleriyle iki bölmeli olduğunu, ikisinin arasındaki hendek üzerindeki köprüyle geçildiğini bildirir. Frenk Hisarı günümüze ulaşmamış, Macar Hisarı ise kısmen ayakta. Eğri Kalesi, Osmanlı zamanında tâmir edilerek kullanılmış, kalenin güneyine hisarpeçe ve burç ilâve edilmiştir. Ekrem Hakkı Ayverdi, bu ilâveler için “17. Asırdan en bozulmadan kalan Osmanlı burcu ve hisarpeçidir” demektedir. Eğri Kalesi'nde 2014 yılında restore edilen bu bölüm *Türk Bahçesi / Törökert* ismiyle ziyârete açılmıştır.

Eger Castle

Conquered by Sultan Mehmed III in 1596, the castle is located at a spot where flatlands and hills meet on two banks of the river Eger.

Evliyâ Çelebi reports that the inner fortress, which was built with large stones and surrounded by dykes, had two sections referred to as Frank Fortress and Hungarian Fortress, and that it was crossed by a bridge over the dyke between the two. The Frank Fortress could not make it to the modern day while the Hungarian Fortress remains in part. Eger Castle was restored during the Ottoman times, and equipped with a curtain wall and a bastion on the south side of the castle. Ekrem Hakkı Ayverdi calls them *“the Ottoman bastion and curtain wall that have remained intact since the 17th century.”* Restored in 2014, this section of the Eger Castle is open to visitors under the title of Turkish Garden / *Törökkert*.

E-01

Eğri (Eger)

Eger, Vár, 3300 Magyarország

E-02

Kale Müzesi

Eğri (Eger)

Eger, Vár 1, 3300 Magyarország

Eğri Kalesi'ndeki Kale Müzesi (Dobó István Vármúzeum), Macaristan'daki müzeler içinde Türk dönemine ait en çok obje ve bilginin yer aldığı müzelerdendir. 17. yüzyıla ait, kılıç, kalkan, balta, tabanca, tüfek, miğfer vb. savaş aletlerinin yanı sıra yeniçeri kıyafetleri ve halı-kilim gibi tekstil ürünleri de sergilenmektedir. Eğri Kalesi'nin 16. ve 17. asırlardaki durumlarını anlatan maketler ve Osmanlı kuşatmalarını tasvir eden diorama ile birlikte seccâde, tabak, vazo, şamdan gibi günlük kullanım eşyalarının yer aldığı müzede Valide Sultan Hamamı'nın kurna ve ayna taşı ile birkaç Osmanlı mezar taşı da görülebilir. Müzenin bahçesinde, 1596 târihli kitâbeli döküm Osmanlı topu bulunmaktadır.

Castle Museum

Situated in the Eger Castle, the Castle Museum (Dobó István Vármúzeum) is the one with the largest collection of Turkish objects and details out of all Hungarian museums. It exhibits warfare instruments of the 17th century, including swords, shields, axes, pistols, guns, rifles, helmets, as well as Janissary outfits and textile goods such as carpets and rugs. The museum also boasts models that depict the Eger Castle in the 16th and 17th centuries and a diorama of the Ottoman sieges, as well as daily items, including prayer rugs, plates, vases and candlesticks. It is also home to the bath basin and ornamental slab of the Bath of Valide Sultan, and a few Ottoman tombstones. The courtyard of the museum houses a precast Ottoman cannon with an inscription dating back to 1596.

E-02

Eğri (Eger)
Eger, Vár 1, 3300 Magyarország

E-03

Eğri (Eger)

Eger, Tinódi Sebestyén tér 3, 3300

Magyarország

Valide Sultan Hamamı

Kalenin güney kapısının yakınında, sur dibindeki sokak üzerinde yer almaktadır. Kalenin fethinden sonra Eğri Fâtihi III. Sultan Mehmed'in annesi ve III. Murad'ın zevcesi Safiye Sultan tarafından yaptırılmıştır.

Osmanlı döneminden sonra da kullanılan hamam, 1856'dan sonra harap hâle gelmiş, 1958-1988 arası kazı ve onarımlarla koruma altına alınmıştır. Son restorasyonda; kubbeleri tamamen yıkılan hamamın duvar kalıntıları restore edilerek üstüne koruyucu örtü yapılmıştır. Bu restorasyon sonucunda, her biri ayrı mühendislik eseri olan Türk hamamlarının döşeme altında kalan tesisat ve hava kanallarını görmek mümkün olmuştur. Yapının mevcut durumundan, dört eyvanlı ve dört halvetli klasik Türk hamamı plan tipinde inşâ edildiği anlaşılmaktadır.

Hamama ait kurna ve ayna taşı kaledeki müzede sergilenmektedir.

Bath of Valide Sultan

It is situated in the street located right at the bottom of the city wall adjacent to the south gate of the castle. It was constructed at the behest of Safiye Sultan, the mother of Sultan Mehmed III, the Conqueror of Eger, and the wife of Murad III.

Having remained in use even after the end of the Ottoman rule, the bath went to ruins after 1856, and was placed under protection as part of the excavations and renovations that lasted from 1958 to 1988.

The remains of the bath's walls were restored and covered by a protective cloth as part of the latest restoration effort while its domes are completely demolished. The restoration helped unearth the plumbing and ventilation systems, which were previously under the floor, of the Turkish baths, each of which is an individual wonder of architecture. One can infer from the current state of the building that it was built based on a classical Turkish bath layout with four iwans and four private rooms.

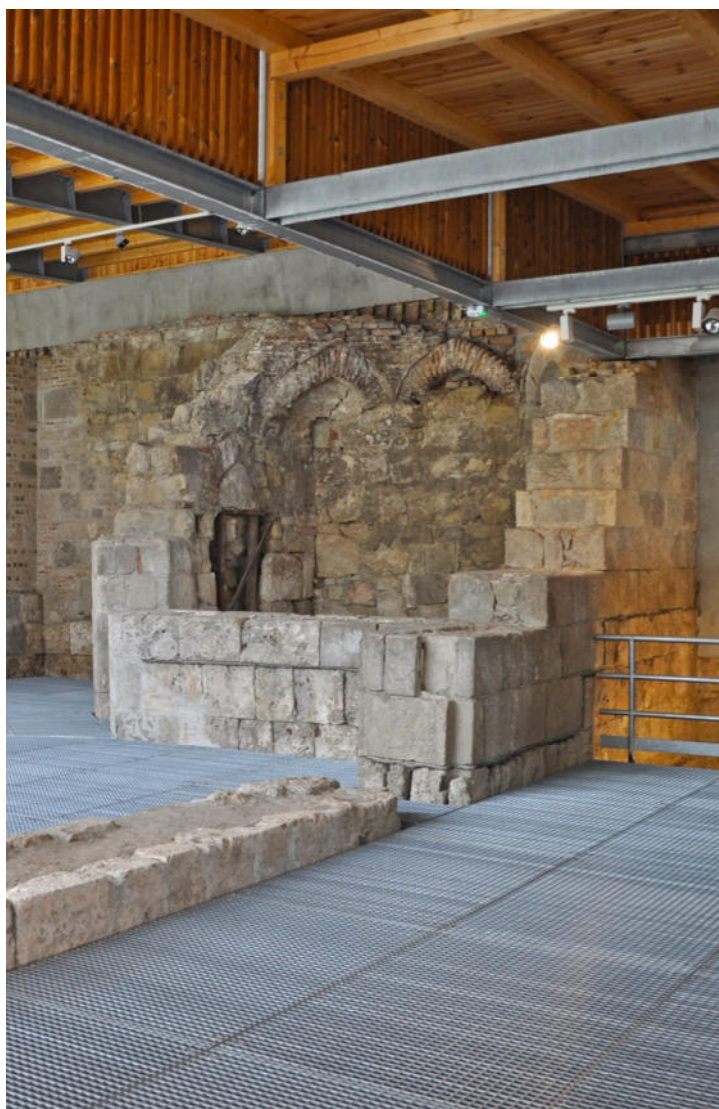
The bath basin and the ornamental slab of the bath are exhibited in the museum which is located in the castle.

E-03

Egri (Eger)

Eger, Tinódi Sebestyén tér 3, 3300

Magyarország

Kethüdâ Mescidi'nin Minâresi

Eğri şehir merkezinde bulunan Kethüdâ Hamza Bey Mescidi, Osmanlı döneminden sonra yaklaşık 150 yıl kilise olarak kullanılmıştır. 1841 yılında tehlike arz ettiği için yıktırılan mescidin, yalnızca minâresi günümüze ulaşmıştır. Yapının eski gravürlerinden; taş duvarlı ve ahşap çatılı bir yapı olduğu anlaşılmaktadır. Minâre, 97 basamakla çıkılan 35 m yüksekliğindedir.

1976 yılında minâreyi inceleyen Ekrem Hakkı Ayverdi'nin izlenimleri şöyledir: *“Bu öksüz minârenin bu kadar korunmuş olmasına nasıl şaşmayız. İnsanlık timsâli olan bu davranış, minârenin sivri gövdesini, şerefesinin, peteğinin bozukluğunu ve çirkinliğini unutturuyor; üstelik şirin bile gösteriyor.”*

Günümüzde turistik amaçlı kullanılan minâreye çıkarak tüm şehri panoramik olarak görebilirsiniz.

Minaret of Kethüdâ Mosque

Situated in the heart of Eger, Kethüdâ Hamza Bey Mosque served as a church for nearly 150 years after the end of the Ottoman rule. Only the minaret of the mosque, which was demolished in 1841 since it posed a risk, has survived to the present day. One can infer from the old etchings of the building that it was made of stone walls and a wooden roof.

The minaret is 97 steps and 35 metres high.

Having examined the minaret in 1976, Ekrem Hakkı Ayverdi shared some of his impressions: *“How can one not be amazed at the fact that this orphan minaret is so well-kept? This grant act of kindness makes us let the deformed and ugly pointed body of the minaret, its balcony, and castellated structure slip our minds; moreover, it even makes it look cute.”*

You can take a panoramic view of the whole city at the top of the minaret, which currently serves tourism purposes.

E-04

Eğri (Eger)
Eger, Knézich Károly u., 3300
Magyarország

E-05

Arnavut Paşa Kaplıcası

Bath of Arnavut Pasha

Eğri (Eger)

Eger, Török Fürdő, Fürdő u. 3, 3300

Magyarország

Eğri Kalesi'nin yaklaşık 500 m güneyinde yer almaktadır. 17. yüzyılın ilk yıllarında inşa edilen kaplıca hamamının bânîsi Budin'in son vâlisi Abdurrahman Abdi Paşa'dır. Osmanlı döneminden sonra etrafına yapılan ilâve binâlarla genişletilmiş olup hâlen faaldir. Sekizgen planlı ve kubbeli ana mekânın içinde kaplıca havuzu yer almaktadır.

It is situated nearly 500 m. south to the Eger Castle. Built in the early 17th century, the spring bath was founded by Abdurrahman Abdi Pasha, the last Governor of Buda. It is currently in service, with outbuildings erected around it after the end of the Ottoman rule. Based on an octagonal layout and a dome, the main hall is home to a hot thermal pool.

Türk-Macar Kardeşliği Anıt Parkı

Memorial Park of Turkish- Hungarian Brotherhood

E-06

Kale surlarının yanında, Dobó István Sokağı üzerindeki küçük meydan *Türk-Macar Kardeşliği Anıt Parkı* olarak düzenlenmiştir. Burada *Paşa Çadırı* ismiyle kurulan bir çay evi ve Heykeltıraş Rostás Bea Piros'un 2014'te hazırladığı Evliyâ Çelebi heykeli yer almaktadır.

Eğri (Eger)

Eger, Török-Magyar Testvériség

Tere, 3300 Magyarország

Situated on Dobó István street, next to the city walls, the small square is referred to as the Memorial Park of Turkish-Hungarian Brotherhood. There is a tea house called Pasha's Tent and a statue of Evliyâ Çelebi sculpted by Rostás Bea Piros in 2014.

*Kiŝver-i kâfirden î mân ehline akup gelür
Kibleye tutmuş yüzini bir Müselmândur Tuna
Habs-ı kâfirden boşanmış gibi zencirin sürür
Şâh-ı İslâma gelür bir ehl-i î mândur Tuna*

Prizrenli Âşık Çelebi

TDV İslâm Ansiklopedisi *İstolni Belgrad* maddesi
TDV's Encyclopaedia of Islam article on *İstolni Belgrad* (*Székesfehérvár*)
<https://islamansiklopedisi.org.tr/istolni-belgrad>

Ístolni Belgrad

Székesfehérvár >

İSTOLNİ BELGRAD

İs-01 | İstolni Belgrad Kalesi > 174

İs-02 | Rüstem Paşa Hamamı > 176

İs-03 | Bektaşî Tekkesi / Aziz Anna Şapeli > 178

İs-04 | Çeşme > 180

SZÉKESFEHÉRVÁR

Is-01 | Castle of Székesfehérvár > 175

Is-02 | Bath of Rüstem Pasha > 177

Is-03 | Bektashi Lodge / Saint Anne Chapel > 179

Is-04 | Fountain > 181

İstolni Belgrad Kalesi

Macar Krallığı'nın eski başkenti olup, asırlar boyu taç giydikleri bu şehre, *Macar Kızıl Elması* denilmektedir.

Kânûnî Sultan Süleyman zamanında 1543 yılında fethedilen İstolni Belgrad Kalesi'nin, pek çok burç ve kulesi Sokollu Mustafa Paşa ve sonraki idareciler tarafından defalarca tâmir ettirilmiştir. Toprak Tabya, Ulama Paşa Tabyası, Battal Tabya, Karakaş Paşa Tabyası, Kral Tabyası, Tiryaki Hasan Paşa Tabyası, Arslan Paşa Tabyası ve Saray Tabyası isimleriyle her biri ayrı bir binâ gibi isimlendirilen kalenin bu bölümlerinin çok azı ayakta kalmıştır.

Günümüzde Várfal Park'ta Osmanlı dönemine ait sur ve tabya kalıntılarının bir kısmı görülmektedir. Osmanlı dönemi kale kapılarından; Battal Kapı, Budin Kapısı, Saray Kapısı ve Ada (Siget) Kapısı'ndan günümüze yalnızca Budin Kapısı'nın kitâbesi ulaşmıştır. 1659 târihli bu kitâbe Budapeşte'de Millî Müzede sergilenmektedir.

Castle of Székesfehérvár

It is the former capital of the Hungarian kingdom and it is called the Hungarian Kızıl Elma (Golden Apple) since the kings had been crowned in the city for centuries.

Conquered by Suleiman the Magnificent in 1543, many bastions and towers of the Castle of Székesfehérvár were renovated at the behest of Sokollu Mustafa Pasha and subsequent administrators many times. Quite a few parts of the castle, each of which was individually named under the titles of Toprak Bastion, Ulama Pasha Bastion, Battal Bastion, Karakaş Pasha Bastion, King's Bastion, Tiryaki Hasan Pasha Bastion, Arslan Pasha Bastion and Saray Bastion, have survived to the present day.

Some remains of the Ottoman walls and bastions are out in the open in modern-day Várfal park. Of the Ottoman-era castle gates including Battal Gate, Buda Gate, Saray Gate and Ada (Sziget) Gate, the Buda Gate is the only one with an inscription that has survived to the present day. Dating back to 1659, the epitaph is exhibited in the National Museum, Budapest.

İs-01

*İstolni Belgrad (Székesfehérvár)
Székesfehérvár, Várfal park, 8000
Magyarország*

Rüstem Paşa Hamamı

İstolni Belgrad (Székesfehérvár)
Székesfehérvár, Török udvar, 8000
Magyarország

İstolni Belgrad'da kale içinde yer alan hamamın, bânisi her ne kadar Macar yayınlarında Güzelce Rüstem Paşa olarak zikredilse de Sadrazam Rüstem Paşa tarafından yaptırıldığı vakfiyesinde kayıtlıdır.

Osmanlı döneminden sonra kullanılmadığı için harap hâle gelen hamamın kalıntıları günümüze ulaşmıştır. Mevcut kalıntılardan, çifte hamam olarak inşâ edildiği ve erkekler kısmının kadınlar kısmına nispeten daha büyük planlandığı görülmektedir.

Bir bölümünün üstüne binâ inşa edilen hamamın erkekler kısmının sıcaklığı, halvetleri ve külhanı açıktadır. Sıcaklık mekânı, Anadolu ve Rumeli'deki Türk hamamlarında pek görülmeyen altıgen plana sahip olması bakımından farklı bir örnektir.

Peçuy'daki Memi Paşa Hamamı gibi koruma altına alınması gerekmektedir.

Bath of Rüstem Pasha

Its construction at the behest of Grand Vizier Rüstem Pasha is registered in its deed of trust while the bath, which is situated within the the Castle of Székesfehérvár, was reported in Hungarian publications to be have been founded by Güzelce Rüstem Pasha.

The remains of the bath, which has gone to ruins since it was out of use after the end of the Ottoman rule, have survived to the present day. One can infer from the remains that it was built as a double bath and the section for men is relatively larger than the section for women.

The tepidarium, private rooms, and furnace of the section for men are out in the open in the bath built over the top of a section. The tepidarium offers a particular case in point as it is of a hexagonal layout, which is rare for the Turkish baths in Asia Minor and Rumelia.

It needs to be placed under protection just like the Bath of Memi Pasha in Pecs.

İs-02

*İstolni Belgrad (Székesfehérvár)
Székesfehérvár, Török udvar, 8000
Magyarország*

Bektaşî Tekkesi / Aziz Anna Şapeli

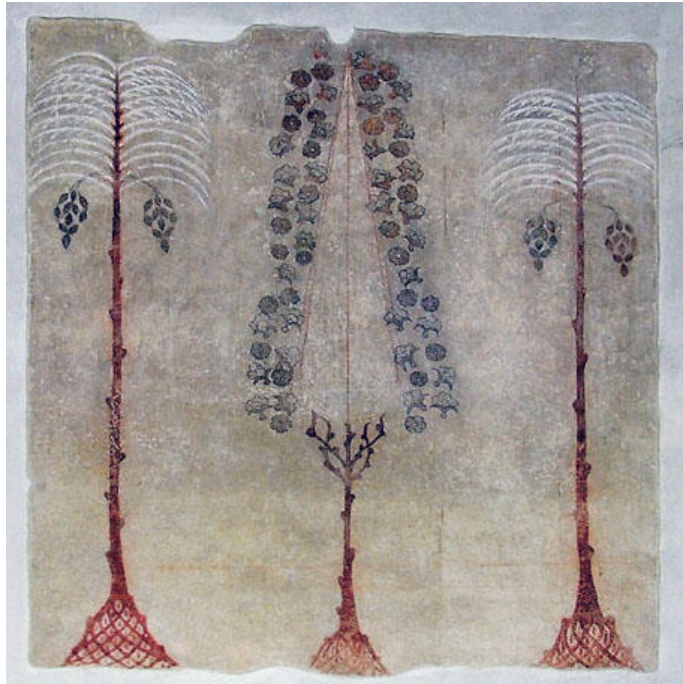
İs-03

İstolni Belgrad (Székesfehérvár)
Székesfehérvár, Arany János u. 8,
8000 Magyarország

Kale içinde yer alan Aziz Anna Şapeli (Szent Anna Kápolna), İstolni Belgrad'daki Türk döneminde Bektaşî Tekkesi olarak kullanılmıştır. Şapel, 1470'te Gotik üslûpta inşa edilmiş olup şehirde günümüze ulaşan tek Orta Çağ yapısıdır. Osmanlı döneminde iki değirmen ve bir çayırın gelirinin bu tekkeye vakfedildiğine dâir kayıtlar bulunmaktadır.

Şapelin duvarlarında tekke olarak kullanıldığı döneme ait süslemelerden bazıları 1934'teki onarımda açığa çıkartılmıştır. Günümüzde de koruma altına alınmış olan bu süslemeler, selvi ağacı ve hayat ağacı motifi ile iki ayrı yerde *Yâ Allah, yâ Muhammed, yâ Ali* yazılarıdır.

Şapelin çatısındaki alemde, Macaristan'daki diğer kilise olan Türk eserlerindeki gibi hilalin üstüne haç yerleştirilmiştir.

Bektashi Lodge / Saint Anne Chapel

Situated within the castle, the Saint Anne Chapel (Szent Anna Kápolna) served as a Bektashi Lodge under the Turkish rule in modern-day Székesfehérvár. Built in a Gothic style in 1470, the chapel is the sole Medieval building that survived to the present day in the city. There are records that note the revenue generated from two mills and a meadow were donated to the lodge during the Ottoman era.

Some ornaments on the chapel's walls dating back to the time when it served as a lodge were unearthed in 1934 as part of the renovations. Currently under protection, the ornaments are inscribed with *Yâ Allah, yâ Muhammed, yâ Ali* at two different spots with a motif of cypress and tree of life.

The topper on the chapel's roof boasts a cross over a crescent just like Turkish artefacts that now serve as a church in Hungary.

İs-03

*İstolni Belgrad (Székesfehérvár)
Székesfehérvár, Arany János u. 8,
8000 Magyarország*

Çeşme

İs-04

İstolni Belgrad (Székesfehérvár)
Székesfehérvár, Városház tér, 8000
Magyarország

Kale içindeki Belediye meydanında, Fransisken Kilisesi'nin köşesinde yer almaktadır.

1938'de Türk çeşmelerine benzetilerek yapılan bu eser, Macarlar devletinin kurucusu ve ilk Macar kralı olan I. István'ın ölümünün 900. yıldönümü ve şehrin Türklerden kurtuluşun 250. yıldönümü anısına inşa edilmiştir.

Çeşmenin üstündeki taş rölyefte kalenin Türklerden kurtarılışı tasvir edilmiştir. Rölyefin altında 1543-1688 Aziz Stefan her zaman burayı bekliyordu yazmaktadır.

Fountain

It is situated in the corner of the Franciscan Church on the City square.

Built in 1938 in resemblance to Turkish fountains, it was erected to mark the 900th anniversary of the death of Stephen I, the founder of the state of Hungarians and its first king, and the 250th anniversary of the end of Turkish rule.

The stone relief on the fountain portrays the liberation of the castle from the Turks.

Below the relief is inscribed *St. Stephen is always waiting here, 1543-1688.*

Ís-04

Ístolní Belgrád (Székesfehérvár)
Székesfehérvár, Városház tér, 8000
Magyarország

DİĞER ŞEHİRLERDEKİ ESERLER

DE-01 | Malkoç Bey Câmii > 184

DE-02 | Hamza Bey Câmii > 188

DE-03 | Gaston Kilisesi'ndeki Mezar Taşı ve Kitâbe > 190

DE-04 | Mohaç Savaş Alanı > 192

DE-05 | Kanije'de Mezar Taşı > 194

DE-06 | Türk Evi > 196

DE-07 | Türk Kuyusu > 198

DE-08 | Türk Çeşmesi > 200

MONUMENTS IN OTHER CITIES

- DE-01 | Malkoç Bey Mosque > 185
- DE-02 | Hamza Bey Mosque > 189
- DE-03 | Tombstone and Epitaph in the Church of Gasztony > 191
- DE-04 | Site of the Battle of Mohács > 193
- DE-05 | Tombstone in Nagykanizsa > 195
- DE-06 | Turkish House > 197
- DE-07 | Turkish Well > 199
- DE-08 | Turkish Fountain > 201

DE-01

Şikloş (Siklós)

Siklós, Vörösmarty u. 2, 7800

Magyarország

Malkoç Bey Câmii

Şikloş Kalesi'nde günümüze ulaşan tek câmi olan Malkoç Bey Câmii, 16. asrın başlarında akıncı ailelerinden Segedin Alay Beyi Kara Ali Bey'in kardeşi Malkoç Bey tarafından yaptırılmıştır. Evliyâ Çelebi, câmiyi "kubbeli ve yüksek minâreli" diye târif etmektedir. Ekrem Hakkı Ayverdi de restitüsyon çizimlerinde câmiyi kubbeli olarak çizmiştir.

Zaman içerisinde Osmanlıların bölgeden çekilmesiyle birlikte yapı bir süre terk edilmiş, 19. yüzyılda konut olarak kullanılmıştır. 1969 ve 1988'de küçük onarımlardan geçen câmide, büyük çaplı onarım 1993 yılında Mimar Gyula Cséfalvay tarafından yapılmıştır. Câminin onarımında, özgün hâlinde kubbeli olması gereken harim, tuğla duvarlar üzerine yükseltilmiş sekizgen külahla tamamlanmıştır. İç mekânda, tavanda kurulan ahşap ızgara sistemiyle kubbe formu verilmiştir. 1993 yılında Avrupa Nostra Restorasyon ödülünü de alan câmi, hâlen Türk-İslâm eserlerinin sergilendiği bir müze olarak faaliyet göstermektedir.

Malkoç Bey Mosque

As the sole mosque within the Siklós Castle that has survived to the present day, Malkoç Bey Mosque was built in the early 16th century at the behest of Malkoç Bey, the brother of Kara Ali Bey, the Regiment Commander of Szeged, who was a member of a raider family. Evliyâ Çelebi describes the mosque as “*domed and of a tall minaret*”. Ekrem Hakkı Ayverdi illustrated the mosque with a vault in his restitution drafts. The building was abandoned for a while after the Ottomans retreated from the site, and it served as a residence in the 19th century. Having undergone minor renovations in 1969 and 1988, the mosque was heavily renovated in 1993 by Architect Gyula Cséfalvay. As part of the renovation of the mosque, the sanctuary, which should have been vaulted in its original state, was complemented by an octagonal cone raised on the brick walls. The indoors evoke a vaulted form through a wooden grid placed on the roof. The indoors evoke a vaulted form through a wooden grid placed on the roof. Having won the Europa Nostra Restoration Award in 1993, the mosque now operates as a museum that exhibits Turkish-Islamic artefacts.

DE-01

Şikloş (Siklós)
Siklós, Vörösmarty u. 2, 7800
Magyarország

Malkoç Bey Câmii | *Malkoç Bey Mosque*

DE-02

Hamza Bey (Érd)

Érd, Mecset u. 20, 2030

Magyarország

Hamza Bey Câmii

Osmanlı döneminde Hamza Bey tarafından yapılan palankada yer aldığından câmi de bu adla anılmıştır. Kânûnî Sultan Süleyman döneminde inşâ edilmiş olup Budin Beylerbeyi İsmâil Paşa tarafından 1660'larda tâmir ettirilmiştir. Macaristan'daki Türk hâkimiyetinden sonra kaderine terk edilen câmi, 1838'deki sel baskınında yıkılmış, yalnızca minâresi kalmıştır.

Düzgün kesme taştan inşâ edilen minâre, 1970-1972'de K. Ferenczy tarafından onarılmıştır. Bu onarımda minârenin zarar görmüş kısımları yenilenmiş ve beton malzemeden sembolik bir mihrap yapılmıştır.

Hamza Bey Câmii'nin minâresi; Macaristan'da Türk hâkimiyeti döneminden kalan Peçuy'da Yakovalı Hasan Paşa ve Eğri'de Kethüdâ Hamza Bey Câmileriyle birlikte üç minâreden biridir.

Hamza Bey Mosque

The mosque is referred to as such because it is situated on a redoubt built at the behest of Hamza Bey under the Ottoman rule. It was erected under the rule of Suleiman the Magnificent and renovated by İsmâil Pasha, the Governor of Buda, in the 1660s. Left to its own devices following the end of the Turkish rule in Hungary, the mosque was demolished by flood in 1838, with only its minaret remaining.

Made of smooth cut stones, the minaret was renovated by K. Ferenczy from 1970 to 1972. The renovation helped refresh the damaged parts of the minaret and build a symbolic mihrab out of concrete.

The minaret of Hamza Bey (Érd) Mosque is one of the three Turkish minarets that have remained in Hungary, along with that of Yakovalı Hasan Pasha in Pecs, and of Kethüdâ Hamza Bey Mosque in Eger.

DE-02

*Hamza Bey (Érd)
Érd, Mecset u. 20, 2030
Magyarország*

DE-03

Gaston (Gasztony)
Gasztony, F6 u. 24, 9952
Magyarország

Gaston Kilisesi'ndeki Mezar Taşı ve Kitâbe

Gaston kasabesindeki târihî kilisede ilginç bir şekilde; kallâvi kavuklu bir mezar taşı, bir kitâbe ve hamam kurnası yer almaktadır. Türklere ait bu taşlar, Avusturya güney ordusunun komutanlarından *Boros József Rákosi* tarafından, Belgrad'ın karşısındaki Zemun'un Avusturya ordusu tarafından alınışı anısına 1789'da Gaston'a getirilmiştir.

Türk sanatının en güzel örneklerini temsil ettiği için savaş ganimeti olarak Belgrad'dan getirilen bu taşlardan, Sadrazam İzzet Mehmed Paşa'nın 1198/1784 târihli mezar taşı ile Süleyman Ağa'nın 1157/1744-45 târihli kitâbesi Gaston Kilisesi'nin giriş kapısı yanına yerleştirilmiştir. Hamam kurnası ise kilisenin güneydoğusunda vaftiz kurnası olarak kullanılmaktadır.

Tombstone and Epitaph in the Church of Gasztony

DE-03

Situated in the town of Gasztony, the old church is interestingly home to a huge quilted tombstone, an epitaph, and a bath basin. The stones built by the Turks were transported by *Boros József Rákosi*, one of the commanders to the south army of Austria, to Gasztony in 1789 to commemorate the capture of Zemun, which is across Belgrade, by the Austrian army.

Standing for the finest pieces of the Turkish arts, the tombstone of Grand Vizier İzzet Mehmed Pasha dating back to 1198/1784 and the epitaph of Süleyman Ağa dating back to 1157/1744-45 are placed near the entrance gate of the Church of Gasztony. The bath basin now serves as a baptismal font in the south-eastern part of the church.

Gaston (Gasztony)
Gasztony, Fő u. 24, 9952
Magyarország

DE-04

*Mohaç (Mohács)
Sátorhely, K lter let, 7785 Mag-
yarorsz g*

Mohaç Savaş Alanı

1526 yılında Osmanlılarla Macarlar arasında yapılan Mohaç Meydan Savaşı, sonuçları itibarıyla Avrupa'nın önemli savaşları arasında yer almaktadır. İki saat süren meydan savaşı sonucunda; Orta ağ Macar Krallığı parçalanarak Türklerin Macaristan'da sürecek 1,5 asırlık h kimiyetleri başlamıştır.

Mohaç Savaşı'nda şehit olan 40.000 Türk askeri, savaştan sonra Sultan Süleyman tarafından bir yerde toplanıp Mohaç Kalesi yakınlarında Süleyman Han Tepesi olarak bilinen yerde cenaze namazları kılınıp defnedilmişti. Daha sonra ziyaretg h olan bu tepeye bir ahşap köşk inşa edilmişti. Zaman içinde yok olan bu şehitliğin tespitiyle ilgili araştırmalar s urmektedir. 1976'da Macar devleti tarafından, Mohaç Savaşı anısına bir açık hava müzesi düzenlenmiştir. Bu alanda, Macar ve Türk askerini temsil eden ahşap heykeller ve mezar taşları bulunmaktadır. Ayrıca bir de müze binası yer almaktadır. Burada da farklı dillerde savaşı anlatan film gösterilmektedir.

Site of the Battle of Mohács

Staged between the Ottomans and Hungarians in 1526, the Battle of Mohács was one of the pivotal battles for Europe in terms of its consequences. Having lasted for two hours, the battle made the Medieval Kingdom of Hungary dissolved, and helped the Turks rule Hungary for one and a half centuries. The bodies of 40,000 Turkish troops, who fell martyr at the Battle of Mohács, were gathered at a spot at the behest of Suleiman the Magnificent and buried following the funeral prayers over what was known as Sultan Suleiman's Hill near the Castle of Mohács. A wooden mansion was built over the hill that was open to visits later on. Efforts to locate the martyrs' cemetery, which vanished over time, are ongoing. The State of Hungary put together an open-air museum in memory of the Battle of Mohács in 1976. The area is home to wooden statues and tombstones, representing the Hungarian and Turkish soldiers. There is also a museum building. It features a movie that accounts for the war in various languages.

DE-04

Mohaç (Mohács)
Sátorhely, Kültérület, 7785 Magyarorszag

DE-05

Kanije (Nagykanizsa)
Nagykanizsa, Zárda u. 1/A, 8800
Magyarország

Kanije’de Mezar Taşı

Macaristan denince Estergon Kalesi’yle birlikte ilk akla gelen yerlerden biri Kanije’dir. 86 yıl Türk idaresinde kalan Kanije’de, bu dönemde inşâ edildiği bilinen câmi, mescit, türbe, hamam vb. 50 yapıdan hiçbiri günümüze ulaşmamıştır. Osmanlı dönemini hatırlatan tek kalıntı, Fındık Mustafa Paşa’nın mezar taşıdır. Bu mezar taşı günümüzde Aziz Josef Kilisesi’nde yer almaktadır. Mezar taşının başlığı oyularak vaftiz teknesi hâline getirilmiştir. Kilisenin revakına yerleştirilmiş mezar taşında nesih hat ile “*burada yatan Mustafa Ağa, sene 1084 [1673-74]*” yazılıdır. Mustafa Ağa’nın mezar taşı, Macaristan’da günümüze ulaşan kitâbeli tek mezar taşıdır.

Tombstone in Nagykanizsa

When we talk about Hungary, one of the first places that comes to mind along with Esztergom Castle is Kanije. Following 86 years of Turkish rule, none of the 50 buildings including mosques, prayer halls, tombs, baths and so on known to have been built under the Turkish rule has survived to the present day. The tombstone of Findık Mustafa Pasha is the only remains that evoke the Ottoman times. The tombstone is currently situated within Saint Joseph Church. The tombstone has been morphed into a baptismal font after its headstone was carved out. Placed on the portico of the church, the tombstone reads in naskh inscriptions: “*Here lies Mustafa Ağa, year 1084 [1673-74]*”. The tombstone of Mustafa Ağa is the only tombstone with an epitaph that has survived to the present day in Hungary.

DE-05

*Kanije (Nagykanizsa)
Nagykanizsa, Zárda u. 1/A, 8800
Magyarország*

DE-06

Alsóörs

Alsóörs, Petöfi köz 6, 8226

Magyarország

Türk Evi

Türk Evi olarak isimlendirilen yapının, 16. yüzyılda Osmanlı vergi tahsildârı olarak görev yapan bir Türk'e ait olduğu bilinmektedir. Kubbeli bacasından dolayı *Türk Evi* olarak ünlenmesi de yerel bir hikâye olarak hâlâ anlatılmaktadır.

Tümüyle taştan inşa edilmiş ev iki katlı olup 1880'de yenilenmiştir. Alt kat tonozlu, üst kat ise ahşap döşemelidir.

Macaristan'ın sayfiye yeri olan Balaton Gölü'ne hâkim bir tepede yer alan *Türk Evi*, Belediye tarafından kültürel amaçlı kullanılmakta olup; gotik üslûplu yapı olarak tescilli târihi eser statüsündedir.

Turkish House

Referred to as *Turkish House*, the building is known to have belonged to a Turk appointed as a tax collector by the Ottoman Empire in the 16th century. Its fame as the *Turkish House* that draws inspiration from its vaulted chimney is still recounted as a local tale.

Entirely made of stones, the house is of two floors and it was renovated in 1880. The ground floor is vaulted while the upstairs is wooden.

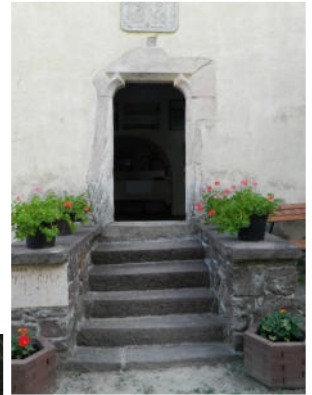
Situated over a hill that overlooks the lake Balaton, a recreational spot in Hungary, the *Turkish House* is used by the City for cultural purposes, and it is a certified historical artefact of Gothic style.

DE-06

Alsóörs

Alsóörs, Petöfi köz 6, 8226

Magyarország

DE-07

Kızılhisar (Pilisvörösvár)
Pilisvörösvár, Törökkút u. 1-2085,
2085 Magyarország

Türk Kuyusu

Türk Kuyusu adıyla tescilli bir târihî anıt olan kuyu, Budapeşte'nin 20 km kuzeybatısındaki Kızılhisar'da, Törökkút ile Csobánkai sokaklarının kesişiminde yer almaktadır. 2007 yılında restore edilerek Türk - Macar dostluğuna vurgu yapılan bir törenle kullanıma açılmışsa da günümüzde kuyu ağzı kapalı tutulmaktadır.

Turkish Well

Certified as a historical monument under the title of *Turkish Well*, it is located in Pilisvörösvár, 20 km north-west of Budapest, where *Törökkút* Street and *Csobánkai* Street meet. While it was launched as part of a ceremony that highlighted the Turkish-Hungarian friendship upon renovation in 2007, the well is currently kept sealed.

DE-07

Kızılhisar (Pilisvörösvár)
Pilisvörösvár, Törökkút u. 1-2085,
2085 Magyarország

DE-08

*Canbek (Zsámabék)
Zsámabék, Benedek u. 2, 2072
Magyarország*

Türk Çeşmesi

Çeşme, Budapeşte'nin 32 km batısındaki Canbek'te yer almaktadır. 1500'lerin ortalarında inşa edilen eser, 1892'de onarılmış, 1960'lara kadar içme suyu kaynağı olarak kullanılmıştır. Tescilli bir anıt olan çeşme, 10,25 x 12,50 m ölçülerindedir. Taş duvar ile çevrelendiğinden iyi korunmuş olan çeşmede iki farklı seviyede altı lüle yer almaktadır.

Turkish Fountain

The fountain is located in Zsámbék, 32 km west of Budapest. Built in the mid-1500s, the fountain was renovated in 1892, and served as a body of drinking water until the 1960s. The fountain, which is a certified monument, is 10.25 to 12.5 metres in size. Preserved well since it is encircled by a stone wall, the fountain boasts six spouts on two different levels.

DE-08

*Canbek (Zsámbék)
Zsámbék, Benedek u. 2, 2072
Magyarország*

Kaynakça | References

- Aslanapa, Oktay (1950) *Macaristan'da Türk Abideleri*, İstanbul Üniversitesi Tarih Dergisi, C.1, S.2, s.325-345.
- Ayverdi, Ekrem Hakkı (2000) *Avrupa'da Osmanlı Mimâri Eserleri*, 2. Baskı, Cilt 1 (Romanya Macaristan), Cilt 2 (Yugoslavya), Cilt 3 (Yugoslavya), Cilt 4 (Bulgaristan, Yunanistan, Arnavutluk) İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları.
- Bilge, Sadık Müfit (2010) *Osmanlı'nın Macaristanı*, İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Ernő, Foerk (1918) *Török Emlékek Magyarországbán*, Budapeşte.
- Ernő, Foerk (2016) *Török Emlékek Magyarországbán / Macaristan'daki Tarihi Türk Eserleri*, Budapeşte, TİKA Yayınları.
- Evliyâ Çelebi (2010), *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, 6. ve 7. Cilt, Haz. Seyit Ali Kahraman ve Yücel Dağlı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Eyice, Semavi (1992) *Budin'de Türk Eserleri*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, c.6, s. 348-352.
- Eyice, Semavi (1996) *Gülbaba Tekkesi ve Türbesi*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, c.14, s.228-230, İstanbul: TDV Yayınları.
- Eyice, Semavi (2000) *İdris Baba Türbesi*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, c.21, s.484-485, İstanbul: TDV Yayınları.
- Eyice, Semavi (2001) *Kanûni Sultan Süleyman Câmii*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, c.24, s.333-334, İstanbul: TDV Yayınları.
- Eyice, Semavi (2001) *Kasım Paşa Câmii*, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, c.24, s.547-548, İstanbul: TDV Yayınları.
- Fehérvári, G. (1982) *A Major Study on Ottoman Architecture in Hungary*, Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London, Vol. 45, No. 1, s.67-73.
- Gerelyes, I. (2003) *Ottoman Architecture in the Town of Gyula*, Archaeology of the Ottoman Period in Hungary, 24-26 Mayıs 2000, s.173-180, Budapeşte.
- Gyözö, G. (1976) *Turkish Monuments in Hungary*, Budapest: Kossuth Printing House.
- Gyözö, G. (2009) *A Pécs-Budai Külváros Településtörténete És Dzsámija A Török Korban*, Muemlékvédelem, Sayı 53, s.111-121.
- Molnár, József (1993) *Macaristan'daki Türk Anıtları: Monuments Turcs en Hongrie*, 2. Baskı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Özgüven, Burcu (2001) *Osmanlı Macaristanı'nda Kaleler Kentler*, İstanbul: Ege Yayınları.
- Papp, Adrienn (2018) *Török fürdők régészeti emlékei Magyarországon / The Turkish Baths of Hungary – Archaeological Remains of the Ottoman Era*, Budapest.

- Peker, Ali Uzay vd. (2019) *Zigetvar Kanunî Sultan Süleyman Türbe-Palankası'nda Araştırma ve Arkeolojik Çalışmalar 2015-2017*, Akdeniz Sanat Dergisi, s.93-157.
- Radomszky, A. (1962) *Sigetvar ve Havalisinde Türk Anıtları*, Arkitekt, S.1962-03 (308), s.125-127.
- Rum Beyoğlu Fahrettin (1329) *Macaristan'da Bazı Âsâr-ı Osmâniyye*, Târih-i Osmâni Encümeni Mecmuası, İstanbul, c.21, s.1392-1400.
- Sudár, Balázs (2004) *Baths in Ottoman Hungary*, Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae, (57), s.391-437.
- Sudár, Balázs (2008) *Bektashi Monasteries In Ottoman Hungary (16th - 17th Centuries)*, Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae, Vol. 61, No. 1/2 (March 2008), s. 227-248.
- Sudár, Balázs (2010) *A Pécsi Jakováli Haszan Pasa-Dzsâmi*, Budapeşte.
- Sudár, Balázs (2013) *A Pécsi İdrisz Baba-Türbe*, Budapeşte.
- Sudár, Balázs (2014) *Dzsâmik És Mecsetek A Hódolt Magyarországon*, Budapeşte.
- Yılmaz, Mehmet Emin (2011) *Macaristan'da İnsanlığın Ortak Mirası: Malkoç Bey Câmii*, Yedikata, Sayı: 30 Şubat-2011, s.70-73.
- Yılmaz, Mehmet Emin (2013) *Macaristan Budin'de Gül Baba Tekkesi ve Türbesi*, İstanbul: Çamlıca Basım.
- Yılmaz, Mehmet Emin (2015) *Evlilyâ Çelebi'den Günümüze Peçuy'da Türk Mimâri Eserleri*, Yeni Türkiye, Sayı 61, Mart-Haziran 2015, Cilt 2, Sayfa 1950-1961, Yeni Türkiye Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları, Ankara.
- Yılmaz, Mehmet Emin (2015) *Sigetvar'da Türk Mimârîsi*, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları.
- Yılmaz, Mehmet Emin (2019) *Osmanlı Macaristanında Tekkeler, Türbeler, Şehitlikler ve Mezar Taşları*, Vakıflar Dergisi, Sayı 52, sayfa 157-204.
- Yılmaz, Mehmet Emin (2021) *Ekrem Hakkı Ayverdi Usûlüyle Türk Mimâri Eserlerinin Yeniden Tesbiti: Slovakya – Macaristan*, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul.
- Yılmaz, Mehmet Emin (2021) *Sokollu Mustafa Paşa'nın Budin'deki Câmileri ve Mescitleri*, IX. Uluslararası Türkoloji Kongresi Bildiri Kitabı, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Yayınları, Türkistan, 2021, s.743-761.
- Yılmaz, Mehmet Emin (2023) *Gül Baba ve Osmanlı Macaristanı'nda Mânevî Mîras / Gül Baba and Religious Heritage in Ottoman Hungary*, TİKA Yayınları, Ankara.
- Yılmaz, Mehmet Emin (2023) *Kiliseye Çevrilen Türk Eserleri II. Cilt, The Turkish Monuments Converted into Churches Volume II*, Genişletilmiş 2. Baskı, YTB Yayınları, Ankara.

Fotoğraflar | Photos

- s.26-31: Mehmet Emin Yılmaz
s.32: <http://tinyurl.com/45kd6kpe>
s.33: Mehmet Emin Yılmaz
s.34: <http://tinyurl.com/4e8x4e4e>
s.35-41: Mehmet Emin Yılmaz
s.42: Papp 2018: 91
s.43: <http://tinyurl.com/ybu796yp>
s.44: Mehmet Emin Yılmaz
s.45: <http://tinyurl.com/yc7mvnsf>
s.46-132: Mehmet Emin Yılmaz
s.133: E. Hancz arşivi
s.134-141: Mehmet Emin Yılmaz
s.142-143: Kornél Hanczik arşivi
s.144-152: Mehmet Emin Yılmaz
s.153: Özgür Sevim arşivi
s.154: Peker vd. 2019: 144
s.160-193: Mehmet Emin Yılmaz
s.194-195: Gergő Máté Kovács arşivi
s.196-197: Fazıl Bülent Kocamemi arşivi
s.198-199: Mehmet Emin Yılmaz
s.200-201: <http://tinyurl.com/4vfs9xe4>

2024
TÜRK-MACAR
KÜLTÜR YILI

ISBN 978-975-17-5958-0

9 789751 759580

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

YTB